

marksist teori

Kitlelerle buluşmak, onların sorunlarını anlamak, bu sorunlara çözümler üretmek, doğru anda doğru talepleri öne sürmek kadar iktidarı ele geçirme kararlılığı da Tunus'ta yaşanan süreçte eksik kalan şeylerdi.

Kararlılık, hazır olmayı, doğru bir ideolojik çizgiyi, mevcut durumun bilimsel bir analizini ve buna uygun bir programı, kadroları mücadelenin farklı alanlarında eğitmeyi, maceracılığa düşmeden risk alacak cesareti göstermeyi, siyasi bir zihin açıklığı ve doğru anın geldiğine karar verebilecek politik bir öngörüye gerektirir. Ekim devriminden kısa bir süre önce Lenin'in dediği gibi, dün çok erkendi, yarın çok geç olacak!

marksist teori

Sayı: 11 • Nisan/Mayıs 2014

marksist teori

Sayı: 11 Nisan/Mayıs 2014 7.50 TL

- Haziran Ayaklanmasında "Mavililer" • Taksim Gezi Başkaldırısı ve Kürt Hareketi • Haziran Ayaklanmasından Yansıyanlar
- Yüksekdağ: Devrimin Güncelliği Daha Somut Şimdi • Halk Gençliği
- Dışarıda Çok İşimiz Var • Kitle Mücadelesi ve Örgütlenmesi Üzerine Notlar
 - Sosyalizme Dokunmak ya da "Yarını Bugünden Kuracaksın"
 - Ayaklanma ve Komün: Bir Demokrasi Okulu
- Rejim Krizinden Devrimci Krize Doğru • Tunus-Devrimi Ruhunu Ararken
 - Bitmemiş Devrim Süreci • Suikastların Sorumlusu Ennahda

Marksist Teori

11

Nisan-Mayıs

[2014]

Marksist Teori - Yaygın Süreli Yayın
Varyos Yay. San ve Tic. Ltd. Şti. Adına
İmtiyaz Sahibi: Alper Kaba
Sorumlu Yazışmaları Müdürü: Alper Kaba
Yönetim Yeri: Aksaray Mah. Çakırağa Cami Sokak Birlik Apt. No: 8/10 Aksaray/İstanbul
Tel: (0212) 529 15 94 **Faks:** (0212)529 06 75
e-posta: marksistteori@gmail.com
Web sitesi: www.marksistteori.com
Baskı Tarihi: Nisan 2014
Baskı: Ceylan Matbaa (Ahmet Uçar)
Güven İş Merkezi B Blok No: 308 Topkapı İstanbul Tel: (0212) 613 10 79
Posta Çeki: Songül Akbay 1600206

İçindekiler

[4] Marksist Teori'den

- [6] **HAZİRAN AYAKLANMASINDA “MAVİLİLER”**
- [17] **TAKSİM GEZİ BAŞKALDIRISI VE KÜRT HAREKETİ**
Haydar Özkan
- [21] **HAZİRAN AYAKLANMASINDAN YANSIYANLAR**
Z. Deniz Güneş
- [36] **Figen Yüksekdağ:
DEVİRİMİN GÜNCELİĞİ DAHA SOMUT ŞİMDİ**
- [44] **HALK GENÇLİĞİ**
Arif Çelebi
- [47] **DIŞARIDA ÇOK İŞİMİZ VAR**
Hatice Duman
- [50] **Haziran deneyiminin ışığında
KİTLE MÜCADELESİ VE ÖRGÜTLENMESİ ÜZERİNE NOTLAR**
Deniz Bakır
- [73] **SOSYALİZME DOKUNMAK YA DA ‘YARINI
BUGÜNDEN KURACAKSIN...’**
- 79] **AYAKLANMA VE KOMÜN: BİR DEMOKRASİ OKULU**
- 82] **REJİM KRİZİNDEN DEVRİMCİ KRİZE DOĞRU**
- 88] **TUNUS DEVRİM RUHUNU ARARKEN**
Ekin Yılmaz
- 96] **Bettoumi Nouri:
UGTT ULUSAL DİYALOG ÇAĞRISI YAPIYOR**
- 103] **Salah Lajimi:
BİTMEMİŞ BİR DEVRİM SÜRECİ**
- 115] **HALK AYAKLANMASI VE DEVRİMCİ DÖNEM**
- 119] **Fevzi Suid:
SUIKASTLARIN SORUMLUSU ENNAHDA**

MARKSİST TEORİ'DEN

Merhaba,

Haziran ayaklanması, işçi sınıfı ve ezilenlerin Türkiye mücadelesine genel bir halk ayaklanması provası olarak geçti. Ayaklanma direnerek geri çekildi. Ayaklanmaya katılan ve katılmayan milyonların Haziran deneyimini her yönüyle tartışmakta, yaşadıkları, öznesi oldukları ya da seyrettikleri deneyimleri özümlemekte olduklarından kuşku duyulamaz. Milyonların özgürlük istemi karşılanmış değil. Şimdi işçiler ve emekçiler, ezilenler, özellikle de halk gençliği Haziran deneyimini sindirerek asıl oyuna hazırlanıyorlar. Hareketin yeni baskısının ne zaman ve hangi vesileyle tutuşacağı kestirilemez, ama uygun herhangi bir fırsata ezilenlerin özgürlük istemiyle yeniden harekete geçmeleri kaçınılmazdır. Asıl şenliği o zaman göreceğiz.

Şimdi, 2013 Haziran ayaklanmasının 1. yıldönümünün arifesindeyiz. 1 Mayıs'ın kızıl köprüsünden yürünerek varılacak yine Haziran'a. Tıpkı bir önceki yıl olduğu gibi. Haliyle, toplumsal ve siyasal planda milyonların yüreğinde ve aklında ayaklanma zamanları/günleri yeniden canlanacak, kanlarıyla ve canlarıyla yarattıkları ve yaşattıkları direniş gelenekleri, devrimci-insani değerlerin manevi gücü de "ayaklanacak"tır yeniden. Özcesi, "Gezi ruhu", tarihsel

varoluşunun 1. yıl dönümünde en görkemli hazırlığıyla ve cisimleşmesiyle dikilecektir faşist zulüm düzeninin karşısına.

Marksist Teori de kendi konumundan ve bu hazırlığın bir öznesi olma görüşü açısından bu sayısı öncelikle Haziran Ayaklanması'nı konu ediniyor. Ayaklanma deneyimini değişik açılardan inceleniyor, tartışılıyor, sonuçlar çıkartılıyor. Dolayısıyla, okurlarına elden geldiğince bütünlüklü bir Haziran ayaklanması "belleği" sunmaya çalışıyor.

"Haziran Ayaklanmasında 'Mavililer'" başlıklı yazı, ayaklanma barikatlarında en önde konumlanan partinin Haziran deneyimini özetlediği kadar devrimci eleştirel analizini de yapıyor.

"Taksim Gezi Başkaldırısı ve Kürt Hareketi" başlıklı yazısıyla Haydar Özkan, yurtsever hareketin halk ayaklanması karşısındaki duruşunu tartışıyor, siyasal ve sınıfsal bir devrimci eleştirisini yapıyor.

Z. Deniz Güneş, "Haziran Ayaklanmasından Yansıyanlar" başlıklı çalışmada, ayaklanmayı belli başlı yönleriyle Marksist Teori için inceledi.

ESP Genel Başkanı Figen Yüksekdağ, Arzu Demir'le Haziran ayaklanması üzerine söyleşisinde devrimin güncelliğini vurguluyor.

Arif Çelebi, "Halk Gençliği" başlıklı çalışmada, halk gençliğinin sosyolojik-sınıfsal yapısındaki dönüşümü analiz ediyor.

Kadınlar, Haziran ayaklanmasının belirleyici renklerinden biriydi. Bu nedendir ki, AKP-Erdoğan diktatör-

lüğünün intikamcı terörünün başlıca hedeflerinden biri oldu kadınlar. Hatice Duman, "Dışarıda Çok İşimiz Var" başlıklı çalışmada kadınlara yönelik AKP terörünü inceledi.

"Kitle Mücadelesi ve Örgütlenmesi Üzerine Notlar" yazısında Deniz Bakır, kitle mücadelesi ve örgütlenme sorunları bağlamında Haziran ayaklanmasının deneyimlerini, devrimci hareketin eleştirisiyle birleştirerek tartışıyor.

Haziran ayaklanması gündemini, Atılım Gazetesi'nin, "Sosyalizme Dokunmak Ya da 'Yarını Bugünden Kuracaksın'", "Ayaklanma ve Komün: Bir Demokrasi Okulu", "Rejim Krizinden Devrimci Krize Doğru" başlıklı başyazılarıyla tamamladık.

Ayrıca Tunus'daki devrim sürecini ele alan bir dosya da hazırladık bu sayımızda.

11. Dünya Sosyal Forumu (DSF) 26-30 Mart 2013 tarihleri arasında Tunus kentinde El Manar Üniversitesi'nde yapıldı. "Tunus-Devrimi Ruhunu Ararken" başlıklı yazısıyla Ekin Yılmaz, Tunus izlenimlerini bizimle paylaşıyor. DSF'yi izleyen arkadaşlarımız, UGTT Uluslararası İlişkiler Danışmanı ve Eğitim Uzmanı Bettoumi Nouri, Tunus İşçi Partisi (POT) Milli Liderlik üyesi Salah Lajimi, Tunus Yurtsever Sosyalist Devrimci Partisi ile Tunus'da durum ve devrimin geleceğini tartıştılar. Röportajları Derya Okatan'ın çevirisinden okuyacaksınız. Suikastların Sorumlusu Ennahda Röportajı Ekin Yılmaz tarafından yapıldı.

HAZİRAN AYAKLANMASINDA “MAVİLİLER”

1 Mayıs'ın ardından toplanan Parti yönetimi, Türkiye ve K.Kürdistan'da yeni bir siyasi dönemin başladığını, AKP iktidarının Kürt ulusal demokratik hareketiyle görüşme sürecini 1 Mayıs Taksim yasağıyla birlikte Batı'da işçi sınıfı ve ezilenlere saldırı fırsatına dönüştürmek istediğini tespit etmişti. Görüşmelerin sınıf çelişkileri ve saflaşmalarını gemleyen şoven örtünün kaldırılması yönünde yeni imkânlar sunduğu, dolayısıyla Batı'da devrimci-demokratik bir kitle ve sınıf hareketinin büyüme dinamiklerinin arttığı ortaya konulmuştu. Politik kitle hareketinin sokak yasağına karşı eylemler, THY grevi ve demokratik barış mücadelesi halkalarından gelişeceği öngörülerek kararlar alınmıştı. Buna bağlı olarak da, Taksim'de sembolleşen faşist yasadışılığa karşı aktif savunma ve direniş hattı benimsenmişti.

İstanbul'da Taksim ekseninde zorlu geçeceği bilinen bir alan mücadelesi Mayıs ayı boyunca sürdürüldü. Parti ve sosyalist gençlik, başta 6 Mayıs ve 18 Mayıs eylemleri olmak üzere, kitle hareketinde gerilla tarzıyla Taksim'i zorlayan mücadeleler içinde öncü ve militan bir duruş sergiledi. Gerek bu mücadeleler gerekse 31

Mayıs günü ve gecesi Taksim etrafında öncelikle devrimci ve sosyalist güçlerin sürüklediği barikat direnişi, nesnel açıdan bakılırsa, halkın muazzam boyutlarda birikmiş öfkesinin akacağı kanalın açılması anlamına geldi.

Fakat politik özgürlük odaklı belirleyici muharebenin Gezi Parkı'ndan patlak vermesi ve bir anda milyonları harekete geçirmesi elbette her türlü devrimci öngörünün ötesinde bir toplumsal olaydı. Ki, Gezi Parkı'nı savunma eylemselliği Mayıs'ın son günlerine kadar Partimizin de politik çalışma konuları arasında önemli bir yer tutmamıştı. Ve sadece bu yönüyle değil, kendi çizgilerinde politik müdahale kapasitelerinden mevcut kuvvetlerinin çap ve niteliklerine değin gerçeklikleriyle de, istisnasız bütün antifaşist, devrimci ve sosyalist parti ve örgütler, bütün emekçi sol güçler, Haziran ayaklanmasına hazırlıksız yakalandılar.

Sokak eylemlerini dışı dış biçimlerde sürdürmekteki netliği, devrimci politikaya hazır güçlerin sınırlılığı penceresinden değil, özgücüne güvenerek potansiyel imkânları realize etme penceresinden bakışı, devrim savaşımının sıçramalı gelişim çizgisine dair stratejik kavrayışı, Partimizi "hazırlıksız yakalanma"nın dezavantajına kapılıp gitmekten alıkoydu. Ve devrimi örgütleme perspektifiyle sahneye çıkan, öncü nitelikleriyle antifaşist isyanlara adını kazıyan, panzerlere ve ölüme meydan okuyan bir komünist gelenek ve birikimden

beslenen ESP, tam da bu özelliği sayesinde, kendisini de misliyle aşan kapsamdaki büyük Haziran ayaklanmasına hızlı adapte olmayı başardı.

31 Mayıs gündüzünden itibaren polisle çatışmalar tırmandıkça, ESP kapsamlı bir "makas değişikliği"ne ve sürecin gerektirdiği müdahale kapsamına göre konumlanmaya yöneldi. Gece boyunca ve birçok yoldaşın yaralanmasıyla devam eden direnişte ESP, üye ve yöneticileri ile sosyalist gençlik güçleri militanlığın, cüretin ve kararlılığın önde gelen örneklerini sergilediler. Savaşkanlıklarıyla bilhassa Tarlabası barikatlarında polise hayli zor anlar yaşattılar. 31 Mayıs ve 1 Haziran günlerinde çeşitli kentlerde parti örgütleri politik refleksin başarılı örneklerini verdiler. ESP, 1 Haziran sabahı ise süreci yönetmekle görevli ve merkezi olarak tam yetkili genel komitesini oluşturdu. Kuruluş anında kararlaştırılan bileşimin sonradan genişletilmesiyle beraber bu genel komite, sürecin bütün politik ve örgütsel yönetimini, devletin ESP'ye dönük özel saldırısına değin elde tuttu.

Genel komitenin yapısı; parti genel merkezi, İstanbul il yönetimi, SKM, sosyalist basın ve sosyalist gençlik temsilcilerinden meydana geldi. Komite Taksim'de, özgürleştirilmiş alanda siyasal karargâh düzeni kurdu. Bütün ayaklanma sürecinin motoru Taksim ve sürükleyici kenti İstanbul olduğuna göre, yönetsel merkezin Taksim'de yerleşmesi ve örgütsel yığınağın öncelikle Taksim'e yapılması son derece isabetliydi. Genel komite

kendi bünyesinde, alandaki ESP güçlerinin yönetimi, diğer kentlerle iletişim, Taksim Dayanışması'yla ilişki, HDK ve diğer siyasetlerle görüşme, teknik hazırlık ve savunma boyutlarıyla iş bölümüne gitti; güvenlik komitesi, çadır komitesi, gençlik komitesi ve savunma komitesi gibi başlıca birimleri örgütledi. Meydana çadır açılmasıyla ve genel komitenin her sabah 8.00'de toplantı sistemini oturtmasıyla, yönetme ve çalışma tarzında başlangıçta görülen kimi kendiliğindenci unsurlar gitgide silinme yoluna girdi.

Ağırlıklı olarak İstanbul'da ayaklanmanın politik-pratik yönetim görevlerine odaklanan genel komitenin diğer kentlerdeki parti örgütleriyle ilişkisi yeni bir düzene sokuldu. Bir yandan tüm yereller için geçerli genel siyasi talimatlar belirlenip iletilirken, diğer yandan devletin tutuklama saldırısına kadar basına ve kamuoyuna yapılan 20 civarında açıklamayla, ESP'nin politik rotası ve çağrıları neredeyse gün gün ilan edildi.

ESP, fiziken yönetilmesi ve kontrol edilmesi mümkün olmayan devasa ve çok renkli bir kitleyi öncelikle politik olarak yönetmenin gereklerine eğildi. Ulusalci etkinlik kurma girişimlerine karşı politik hegemonya ve ayaklanmanın devrimci-demokratik bir niteliğe büründürülmesi mücadelesi her aşamada gözetildi. İttifaklar politikasından somut taleplerin formülasyonuna, CHP seçmen tabanıyla politik etkileşim olanaklarını düşünmekten şovenizm karşıtı propagandaya, fa-

şist kesimlerin teşhirinden alanlarda gerektiği anda BDP'lileri savunmaya kadar her boyutuyla ulusalci anlayışlara karşı mücadele edildi. Bununla beraber, yenilenme halindeki kitle bilincinin henüz başvurmaktan kurtulmadığı Türk bayrağı gibi eski sembollere müdahale etme sekterliği ve hamlığına da düşülmedi.

Taksim Dayanışması'nın talepleri ESP tarafından mücadelenin somut hedefleri olarak benimsenirken, "Hükümet istifa" sloganı, gerek kitle hareketinin hükümetten öncelikle geri adım bekleyen mevcut gerçekliğinden gerekse karşı devrimci ulusalci akımla politik farklılığı yansıtmaz zorunluluğundan dolayı ajitasyon sloganı sınırlarında ele alındı. Taksim Dayanışması merkezinde ve Gezi organizasyonunda antifaşist ve sol havanın hâkim kılınması, CHP ve İP gibi ulusalci kesimlerin politik etkinlik sahasını Türkiye genelinde sınırlayıcı oldu.

Şiddetsizliğe ve örgütsüzlüğe metkiye dizen sivil toplumcu zihniyet, ideolojik mücadelenin bir başka hedefiydi. Gezi'ye sivil toplumcu çerçevede bir sempati dile getiren burjuva liberal medya organlarının ve bazı yazarların Gazi'yi kasten görmezden gelmeleri bu zihniyetin bir tezahürüydü. Partimiz, gerek propagandası gerekse pratiğiyle, halk kitlelerinin ayaklanma yürüyüşünde devrimci örgütlenmenin ve mücadelenin daha militan biçimlerinin zaruretini öz deneyimlerinin süzgecinden geçirerek kavramalarının önünü açmayı prensip edindi. Aynı zamanda, siyasi parti

karşıtı eğilimlerin yer yer artan baskısına göğüs gererek, siyasal ve sosyal kurtuluşu adresleyen bayrak ve pankartlarını sonuna kadar savunmakta hiç tereddüt etmedi. Ayrıca parti, bir halk ayaklanmasını yasal bir mitingmişçesine yönetmeye kalkışan reformist anlayışlarla ideolojik mücadele yürütmekten de geri kalmadı.

Partimiz, hem Taksim’de üslenerek ayaklanmayı güçlendirme ve politik bakımdan merkezileştirme hem de ayaklanma ateşini İstanbul’un her semtine ve bütün kentlere yayma çizgisinde hareket etti. Parti güçlerinin günlük sevk ve idare merkezi olarak ESP çadırının Taksim Meydanı’na kurulması, tamamen meydan tutma politik amacına bağlıydı. İlk atağı yapan ESP, böylece çeşitli siyasi kuvvetlerin de meydana konumlanmasının önünü açtı. Şartların olgunlaştığı evrede çadırlar açılması yoluyla meydanları tutma ve harekete mevzi kazandırma pratiğinin İzmir, Adana, Antakya, Mersin ve Samsun’a yayılmasında da etkili oldu. Kızılay gibi yasaklı meydanların direnişle özgürleştirildiği anların tümünde, İzmir’de adeta unutulmuş kitlesel radikalliğin canlanışında ya da Samsun tarihinin ilk polis terörüne karşı çatışma girişkenliğinde “mavililer”in izi vardı.

Haziran ayaklanması boyunca Partimiz, İstanbul’da öncelikle Taksim-Gezi merkezli bir konumlanış ve müdahalenin yanı sıra, İstanbul’un ilçelerinde özelleşmiş bir mücadele planını da devreye soktu. Ne ki, ayaklanmanın yayılma çapına ve hızına

yetişebilecek bir politik müdahale düzeyine de erişilemedi. Yine de, hazır ve potansiyel güç ve imkânlar gözetilerek belirlenen üç ilçede, ayaklanmanın ilk üç gününden sonra sistematik çalışma yürütüldü. Yönetici kadroların bir bölümü, merkeze çekilmeyerek belirlenen ilçelerde kaldı. Halk direnişinin bulunduğu düzey ve sonuçlardan da anlaşılacağı gibi, Sultangazi başta olmak üzere Ataşehir ve Sancaktepe ilçelerinde, bu mücadele planı karşılık buldu. Gazi Mahallesi’nde gerçekleştirilen ısrarlı ve art arda radikal zorlamalar, sadece kitle hareketinin militan biçimlerini geliştirme değil, aynı zamanda devrimci otorite kurma ve yeni özgür alanlar yaratma perspektifi kapsamında bilinçli ve iradi bir denemeydi. Denilebilir ki, Haziran ayaklanmasına iki “G” damga vurdu: Gezi ve Gazi.

Ayaklanmanın her iki radikal dalgasında, Gazi, 1 Mayıs, Gülsuyu, Sargazi, Alibeyköy, Tuzla, Kartal ve Kadıköy gibi mahalle ve ilçelerde on binlerin E-5 veya TEM’i keserek Taksim’e doğru aktığı anlarda parti güçleri etkin ve yönlendirici oldular. Özellikle 15 Haziran akşamı pek çok ilçeden Taksim’e yönelen kocaman kitle nehirlerinin başlangıcında, halkın köprü ve otopanlara yönlendirilmesinde ve kentin ana arterlerinin kilitlenmesinde parti güçleri somut ve ayırt edici bir rol oynadılar. Mamak’tan Yamanlar’a, diğer kentlerin emekçi mahallelerinde de aynı doğrultuda pratiklere imza atıldılar. Faşist devlet terörünün her kentte halkın

anayolları işgal ederek merkezlere akmasıyla cevaplanmasını öngören parti taktiği de böylelikle politik mücadele arenasında doğrulanmış oldu.

Partimiz, ayaklanmanın birçok kente yayılmasında öncü bir pratik sergiledi. Ankara, İzmir, Adana, Antakya, Antalya, Antep, Dersim, Malatya, Samsun, Mersin, Amed, Artvin-Hopa, Rize-Fındıklı, Kayseri, Eskişehir, Denizli, Çanakkale kentlerinde örgütlü ve somut politik müdahaleler geliştirebildi. Parti çeperinin bulunduğu Bursa ve Bandırma gibi diğer bazı kentlerde de politik aktivite ortaya konuldu. Elbette Haziran eylemlerinin gerçekleştiği 79 ille karşılaştırıldığında, sayısı 20'yi bulan bu kentlerdeki ESP etkinliği, parti örgütlenmesinin yaygınlığındaki sınırları da gösterdi. Ancak başta İstanbul, Ankara, İzmir, Antakya, Adana, Antalya ve Dersim olmak üzere, bahsi geçen kentlerin çoğunda Partimizin politik hareket tarzının, ayaklanma bilançosunda temel bir yer tuttuğunu da unutmamak gerekir.

Zaten birleşik halk direnişi formunda gelişmekte olan hareketi genel grev genel direnişle besleme, güçlendirme, bütünleme görüşüyle hareket eden ESP, emek örgütlerinin kısmi iş bırakma düzeyinde gerçekleşen 4-5 Haziran grev kararının alınmasını ve uygulanmasını destekledi. Parti, yönlendirici örnekler yaratma perspektifiyle ve kendi gücüne dayanarak, Tuzla işçi havzasında politik bir iş bırakma denemesinde bulundu. İşçi katılımı zayıf kalmasına rağmen bu

deneme, politik müdahale girişkenliği ve ayaklanma atmosferini işçi sınıfının bağrında iradi olarak inşa çabası boyutlarıyla değerliydi.

ESP, SDP'de somutlaşan militan ama hem kitleyle ilişkisi hem de ittifak yönelimi bakımından kendini tecrit eden kapalı, sınırlı bir çizgide yürümedi. Buna kapıyı açacak dar ve sekter ittifak ilişkileri ve önerilerinden de özenle kaçındı. Sergilediği militan pratiği hareketin kitlevi gelişim ihtiyaçlarını sorunlaştırma ve politik müdahale alanını geniş tutma çabasıyla örtüştürdü. Politika yapış tarzının tipik bir özelliği olan birleş-tiricilik hattından asla sapmadı ve bir dizi kentte ayaklanmanın politik odağı olan birlikteliklerin oluşturulmasında sorumluluk aldı.

Ayaklanmanın başından beri etkisiz kalan HDK'yi canlandırmak için politik inisiyatif gösterildi. HDK'nin merkezi yürütmesinin günlük toplantılara geçişinde, Taksim'deki kitlesel çıkışında, Gezi'de çadır açma kararında, ESP'nin ısrarlı yaklaşımı belirleyici oldu. Fakat HDK'de yapılan ve BDP'yle yürütülen tartışmalar sonucunda HDK'nin daha canlı bir politik kulvara girmesi ve ayaklanmanın ortasında kendini politik açıdan var etmesi perspektifinde ortaklaşılmasına rağmen, bu ekseninde sarf edilen sözler HDK toplantı salonunun ötesinde yeterince karşılık bulmadı. Süregelen yapısal sorunları ve dahası BDP'nin politik mesafeliliği HDK'nin ayaklanma sürecinde aktif bir özne olmasını engelledi. Gezi'ye polis saldırısı

tehdidinin büyüdüğü kritik bir anda, EMEP ve BDP'nin HDK'yi bunun basıncı altında karar almaya zorlamalarına ve siyasi parti çadırlarının/bayraklarının "tek çadır" adı altında oldubittiye getirilerek kaldırılmasını dayatmalarına onay verilmedi.

Kürt halkının ulusal özgürlüğü kazanma mücadelesiyle Türk halkının politik özgürlüğü kazanma mücadelesini birleştirme stratejik perspektifi, Haziran günlerinde de Partimizin rehberi olmaya devam etti. BDP'nin Türk halkının bağrından filizlenen onur ve özgürlük ayaklanmasına yaklaşımındaki zafiyeti dostça eleştirmekten çekinmeyen ESP, aynı zamanda demokratik barış ajitasyonu, şoven düşüncelerden mustarip emekçileri aydınlatma gayretiyle ve Öcalan posterlerini hedef alan ırkçı nefrete set çekmesiyle, birleşik halk devrimini hazırlama iddiasını tutarlılıkla uyguladı. Görüşme sürecinin özgünlüğü ve Kürt ulusal demokratik kurumlarının mesafeliliği nedeniyle Amed'de Gezi eksenli bir hareketin siyasi zemini adeta bulunmaz haldeyken, Haziran eylemlerinin tamamen ESP'nin öncülüğünde ve iradi biçimde Kürdistan'ın merkezinde de örgütlenmesi bilhassa anlamlıydı.

Öznel faktörün yetersizliğini ve dolayısıyla ayırık haldeki tek tek politik güçlerin ayaklanma sürecine önderlik etme şanslarının olmadığını açıkça gören Partimiz, bir yandan ve öncelikle HDK'yi etkinleştirmekle uğraşırken, aynı zamanda ayaklanmanın özgünlüğüne uygun ve işlevi

süreçle sınırlı bir eylem birliği oluşturmayı da gündemine aldı. HDK bileşenlerinin yanısıra Halkevleri, ÖDP ve hatta TKP'yle tanımlanmış bir eylem birliği ilişkisi geliştirmeyi kapsayan bu yaklaşım, hem hareketin antifaşist temelde daha güçlü politik merkezileşmesine hem de ulusalcılığa yer yer göz kırpan ilgili siyasetlerin ileriye çekilmesine hizmet ederek, ayaklanma sürecine önderlikte ve ulusalcılar karşısında devrimci-demokratik hegemonyayı güçlendirmede işlevsel olabilirdi. Fakat, gerek HDK'deki tartışmalar gerekse ilgili siyasetlerin çığlık ve tutarsızlıkları bu tasarının hayat bulmasına olanak tanımadı. Öte yandan, büyük kitle hareketlerine önderlik etmeyi başarmak için başlıca sendikal ve mesleki kitle örgütlerinde kritik bazı mevziler tutmanın ne derece önemli olduğu, Haziran'da bir defa daha görüldü.

Antikapitalist Müslümanlar ile politik ilişki ve yan yana duruş bilhassa önemsendi. ESP, Gezi'deki Direniş Cuması'na ve Direniş Miracı'na dolaysız destek verdi, güvenlik katkısı sundu. Devrimci-demokratik hareketin bir parçası olarak politik pozisyon alan örgütlü Müslüman eylemcilerle birlikteliğe, hem AKP'nin ideolojik ve politik hegemonya sahasında bulunan milyonlarca Müslüman emekçiyi aydınlatmanın başlıca bir kanalı hem de Haziran hareketi içindeki ulusalcı-laikçi eğilimli geniş kitlenin demokratik bilinç dönüşümünün bir fırsatı değerini biçti.

ESP'nin Taksim Dayanışması içindeki çalışması gitgide etkinleşti. Parti, Taksim Dayanışması dahilindeki kurumlaşmanın her düzeyinde görev ve sorumluluk aldı, iş üstlendi ve yük sırtladı. Böylece, sözünün ağırlığı da arttı. Ortak sahnenin kullanımından güvenlik ekiplerine ve Gezi komününün organizasyonuna kadar Dayanışma'nın çeşitli çalışma ve örgütlenmelerinde aktif yer aldı. Gezi'ye 15 Haziran'daki büyük saldırının hemen öncesinde, başbakanla yapılan görüşmenin sonuçlarının belirsizliği nedeniyle kitlede gelişen yaygın güvensizlik ve spekülasyon koşullarında, Gezi'deki seri forumların kararlaştırılması ve örgütlenmesinde yine Partimizin rolü öne çıktı. Bu forumların düzenlenmesi, kitle bilincinin zayıf yönlerini yansıtan tüm dezavantajlara rağmen, Taksim Dayanışması'nın kitleyle ilişkilenişinin zeminini politik açıdan kurtardığı gibi, forum biçiminin yaygınlaşmasına da başlangıç teşkil etti.

Partimiz, Haziran ayaklanması sırasında mücadele kararlılığını taktik yeteneğiyle kaynaştırma yolundan ilerledi. 31 Mayıs'tan itibaren her aşamada kitlelerin mücadelecî eğilimlerine uygun politik tutumlar aldı. Hükümet referandum oyununa girişir girişmez, Gezi'nin kaderinin ancak ve yalnızca sokaklarda direnen milyonların iradesince belirlenebileceğini ilan etti ve referandumu elinin tersiyle itti. Tartışmalarda, Taksim Meydanı'nı çevreleyen barikatların sökülmemesi yönünde net ağırlık koydu. Parti, Ga-

zi Mahallesi'nde gelişen halk hareketini militan zorlamalara itmeyi de, bu zorlamalar kendi sınırlarına dayandığında geri çekilip kitleyi dinlendirme ve yeniden güç toplama hamlesi yapmayı da bildi. Hem Gezi Parkı'ndaki yerleşimin tıkanma noktalarını çözümlenerek ve hükümetin kısmi geri adımlarını değerlendirerek politik manevra imkânlarını gündemine aldı, hem de 14 Haziran Gezi forumlarında açıkça ağır basan ve direnişi aynen sürdürmekte cisimleşen kitle iradesini benimseyip uygulamada duraksamadı. Bütün bunlar, Partimizin kitleler nezdinde sınanmasına ve güven kazanmasına hizmet etti.

ESP'liler ve sosyalist gençler, İstanbul'da 11 Haziran'da Taksim Meydanı'na ve 15 Haziran'da Gezi Parkı'na polislin vahşice saldırılarına, Ankara'dan İzmir'e, Antakya'dan Adana'ya kadar birçok kentte dizgin-siz devlet terörüne karşı fedakârlık ve kararlılıkla direndiler. Emekçi ve ezilen kitleler, "Mavililer"i, sadece pankart ve bayraklarıyla ya da meydanlardaki ajitasyon çalışmalarında değil, barikat başlarında önlükleriyle tanıdılar. Öyle ki, gaz fişeklerine, plastik mermilere veya gözaltı saldırılarına direkt hedef olmak anlamına gelmesine rağmen o mavi önlükler çelikten kararlılığın bayrağı gibi dalgalandırıldı.

Polis terörü karşısında meşru direniş hakkını kullanmak için gerekli örgütsel ve pratik hazırlıklarla her aşamada iradi olarak uğraşıldı. Bu hazırlıklar, fiili direniş anlarında ken-

dini gösterdi; barikatlardaki binlerce ve on binlerce insan arasında moral, güven ve direngenlik yaratmaya katkı sundu. Yine de, hazırlıkların Haziran ayaklanmasının ve olağanüstü kitlesel çatışmaların ihtiyaç duyduğu düzeyin hayli altında kaldığı da açıktır.

Ayaklanma sırasında kitle iletişim araçlarının önemi hiç şüphesiz yeniden açığa çıktı. Özellikle sosyal medyanın ayaklanmada oynadığı muazzam rolün önemi ortadayken, ESP'nin bu aracın sunduğu olanakları sonuna kadar kullanmada daha çok yol alması gerektiği görüldü. Parti genel merkezinde yapılan enformasyon görevlendirmesiyle sosyal medyayı kullanmadaki eksikliği giderme doğrultusunda adımlar atıldı. İlk üç günden itibaren, sosyal medya hesaplarından parti adına düzenli ve hızlı bir etkinlik sergilenerek, çağrılar ve bilgilendirmeler halka ulaştırıldı. Temsiliyet ifade eden kişisel hesaplardan da etkinlik sağlandı. Fakat klasik olanla yetinme alışkanlığını aşarak sosyal medya alanında uzmanlaşmayı ilerletme ve merkezden yerellere kadar tüm parti bünyesini, bu iletişim ve etkileşim kanalını verimli kullanmaya adapte etme gereği kendini şiddetle dışa vurdu.

Basın-yayın alanının taşıdığı büyük devrimci önem bir kez daha kendini gösterdi. Sosyalist basın, ayaklanmanın ihtiyaçlarına yanıt vermede aktif ve başarılı bir grafik çizdi. Format değişikliğiyle birlikte gazetenin haftada iki kez çıkarılması ve sesli kanal üzerinden sergilenen canlı

yayın performansı hareket halindeki kitlelerle daha etkili bağ kurmaya ciddi katkılarda bulundu. Neredeyse her gün yapılan parti açıklamalarının günlük basında kimi zaman geç yer bulması ise bir eksiklik oldu.

Bütün parti yapısının ayaklanmanın ihtiyaçlarına bağlı örgütlenmesine ve işletilmesine yönelim, bu dönemin acil ve temel örgütsel güzergâhı oldu. Genel merkezin takviye edilip olağanüstü çalışma düzenine geçmesinden yeni görevlendirmelere ve il yönetimlerinin karar alma hızlarının yükseltilmesine kadar bir dizi örgütsel adım atıldı. Gazetenin yenilenerek ve periyodunu sıklaştırarak bir atılım gerçekleştirilmesi de, diğer sosyalist basın organlarının tempo ve etkinliklerini önemli oranda arttırmaları da, yine parti kurumlarının ayaklanmaya göre örgütlenmelerinin ifadesiydi.

Taksim'deki ESP üslenmesi ve örgütlenmesi, başlangıçta bir dağınıklık ve düzensizlik arz ediyordu. Meydana çadır açıldıktan sonra ve esasen genel komitenin kendi çalışma sistemini elden geçirip hâkimiyetini güçlendirmesini takiben, parti çalışmalarının düzenli ve örgütlü karakteri belirginleşti. Alanda gazete satışında 1000 limiti zorlandı; büyük çoğunluğunun satılmasıyla bu limitin fazlasıyla aşılabileceği de görüldü. Hızla bastırılan on binlerce bildiri İstanbul'da dağıtıldı, diğer bazı kentlerde ise yerellere uyarlanmış haliyle kullanıldı. Ayrıca, Parti ve SKM postaları hazırlanıp asıldı. Alandaki görsellik gereğinden de fazla sayıda pankartla, bayrakla

ve önlüklerle tatminkâr bir düzey yaladı, fakat grafiti gibi daha yeni ve yaratıcı görsel biçimler kullanma ihtiyacına yeterli yanıt verilemedi. Dahası, örneğin “Devrim sanki göz kırptı” pankartında veya gaz maskeli penguen figürlerinde yankılanan mizahi ve estetik üsluba uyum sağlamakta, yani alışlagelen ajitasyon dilinin ötesine geçmekte büyük zorluk çekildi.

Gerek Gezi komününde gerekse diğer kentler ve mahallelerde sosyal dayanışma ve paylaşım biçimlerini sistematik kullanmakta sınırlı kalındı. Ortak mutfak örgütlenmesi, karşılıksız yemek dağıtımı, kitap paylaşımı, sağlık maddeleri dağıtımı gibi kitle bilincini dönüştüren ve kitleyle kaynaşmayı sağlayan kolektif aktivitelerde kesinkes daha atak olmak gerekiyordu. Taraftar grupları, tribün toplulukları, spor kulüpleri gibi uzun yıllardır yeterince ilgi görmemiş esnek örgütlenme biçimlerinin gerçek önemi ise ancak bilince çıkabildi.

Taksim Meydanı’na, 11 Haziran polis saldırısından ve ESP üslenmesinin tamamen Gezi’nin içine taşınmasından sonra, dikkat merkezinin yeni bir saldırıya hazırlık görevlerine kaymasının da etkisiyle, partinin alandaki politik kitle faaliyeti tekrar dağınıklığa uğradı. Fakat bundan çok daha önemlisi, ESP’li güçlerin kitleyle ilişki tarzı ve örgütleyici çalışmalarındaki genel sınırlılığı ve ufuk darlığıydı. Kitleye tepeden buyurucu ve kibirli yaklaşmak veya hareketin bağrında filizlenen orijinal mücadele biçimlerini ve şiarlarını peşinen küçümseyen

dogmatizme kapılmak türü geleneksel devrimci hastalıklara sürüklenilmedi. Fakat milyonların harekete geçtiği coğrafyamızda, on binlerin ve yüz binlerin bulunduğu Taksim’de, bu uçsuz bucaksız kitle denizinde, kitlesel ve partisel örgütlenmeye gereken pratik ilgi de ortaya konulamadı.

Kısa süreliğine düzenli yapılan bildiri dağıtımlarının ve gazete satışlarının, sosyalist gençliğin anket ve imzalarla alanda dolaşım ilişkisi yakalama girişimlerinin ötesinde, kitle içine dalarak sistematik bir ilişkilene ve örgütlenme faaliyeti yürütmede tutuk kalındı. Devrimci sosyalistlerin içe dönük ve kitleden kopuk zaman geçirme alışkanlığı ve psikolojisi aşılamadı. Çadırda toplanan ESP güçlerinin yüzü dışa, kitlelere yeterince döndürülemedi. Erken günlerde Gezi’nin içine de çadır kurmayı kararlaştırmamak, revir ve yemekhane gibi bölümlerde görev almada girişken olmamak, çeşitli işler için kitleden gönüllü kaydı yapmayı dert etmemek, açık duyuru ve katılımlı kitlesel etkinlikleri parti olarak bizzat düzenlemeye yönelmemek, gazete satışına ve bildiri dağıtımına genellikle zorlamayla çıkmak bu zaafın belli başlı göstergeleriydi. Ki aynı zaaf, hem İstanbul’un semtlerindeki hem de diğer kentlerdeki politik çalışmalarda da kendini gösterdi. Devasa bir kitle hareketi içindeyken yerelerde parti saflarına kazanılan ilişkilerin henüz ancak onlarla ifade edilen sayılarda kalması bir bakıma bunun sonucudur.

Ayaklanmanın semtlerde de örgütlenmesi ve yayılması görevine bağlı olarak, parti güçlerinin İstanbul ilçelerinde ve Taksim merkezinde konumlanışı dengeli şekilde planlandı. Fakat genel olarak değerlendirildiğinde, bir il yöneticisinin doğrudan başında ve içinde bulunmadığı alanlarda kitle hareketinin örgütlenmesinde, yerel ve özerk inisiyatifin konuşturulmasında ciddi eksiklikler de yaşandı. Yerel kadro ve örgüt niteliğinin kritik anlarda sergilenecek politik tutum açısından ne kadar önemli olduğunun bir defa daha altını çizen parti tablosunun bu gerçeği, her düzeyden parti örgütü ve kadrosu için politik önderlik kapasitesini genişletme görevini belirginleştirdi.

İstanbul'un ilçelerinden merkeze taşınan güçler, sürecin ilk yarısı boyunca beklenen niceliğe erişemedi. Oluşan boşluğu büyük ölçüde sosyalist gençlik, üstelik kendi gençlik kulvarından özgün çalışma fırsatını yeterince bulamama pahasına, doğrudan parti çalışması yaparak doldurdu. Daha dikkat çekicisi, semtlerden ve kurumlardan Gezi'ye gelen ESP'lilerin önemsiz sayılamayacak bir kısmının ziyaretçi havasında oluşuydu. Özel tedbirlerle değiştirilmeye çalışılan bu durum, hem güçlerin tamamına iş ve sorumluluk vermekteki yönetsel tutuklukla hem de yoldaşların bir kısmının sürecin muazzam devrimci önemini kavramadaki ve ayaklanmanın gerektirdiği tarzda kendini ortaya koymadaki sınırlılığıyla ilgiliydi.

Parti kadrolarının ayaklanma sınavında elde ettikleri dereceler elbette eşitsiz oldu. ESP'lilerin bazılarında ayaklanma halini başlangıçta kavrayamama, sanki ayaklanma değil de çatışmalı bir basın açıklaması havasında hareket etme, hatta herhangi bir zamandaki çalışma rutini ni pek bozmama şeklinde tutumlar gözlenebildi. Partili kimi bireylerin, örgütlü duruş sergilemelerinde ve ayaklanma disiplini ni kuşanmalarında zaaf lar belirebildi. Ayaklanmanın önlerine getirdiği yeni düzlemdeki görevlere insanüstü bir gayretle sarılanlar ve isyan ateşinde devrimciliklerini yeniden kalıba dökmeye yönelenler olduğu gibi, önde yürümekten ve bedel ödemeyi göze almaktan, bütün coşku ve enerjisini ortaya sermekten, hareketin gelişimine sürekli kafa yormaktan imtina edenler de vardı. 20 yıla bedel o ışıltılı 20 gün, işte bu yüzden, partili yöneticilik ve militanlıkta, kadro seçimi ve görevlendirmesinde artık yepyeni ölçüler getiren devrimci bir süzgeç işlevine de büründü.

Daha önce çeşitli nedenlerle parti saflarından uzaklaşmış, devrimci mücadeleden kopmuş veya kenara çekilmiş sayısız insan, o hararetli Haziran günlerinde tekrar partiye yöneldi ve yeni bir zeminde partiyle ilişki kurdu. Ayaklanma birçok dostumuzun da kendilerini ortaya koyma ve partiye katkı sunma isteklerini ateşledi. Kucaklanıp örgütlenmesi gereken bu eğilimden başka, yaralılara özveriyle bakan doktorlarla, Talcid stokunu

karşılıksız dağıtan eczacılarla, eylemcilere evlerini açan ailelerle ilişkiye geçmek de ihmal edilemez bir görev olarak ortaya çıktı.

Fakat en önemlisi, yeni ve genellikle genç bir kitle üzerinde Partimizin yarattığı politik etkiydi. Başta İstanbul olmak üzere hemen bütün kentlerde “Mavililer”e sempati besleyen böyle bir kitle serpilip boy verdi, fakat bu kitlenin çoğunluğuyla sistematik ve örgütleyici ilişkiler henüz kurulamadı. Partimizin örgütsel dikkat ve enerjisinin yoğunlaşacağı başlıca bir görev, bu kitlenin dolaylı ve dolaysız biçimleriyle parti saflarında buluşturulmasıdır.

Devletin tutuklama hamlesinin, 18 Haziran’da özellikle ESP’yi hedefleyerek boyutlanması ne bir tesadüftü ne de keyfi bir seçim. Güç ve imkânlarını sakınmadan ayaklanmaya seferber eden ESP, faşizmin kapsamlı bir gözaltı ve tutuklama saldırısıyla yüz yüze gelmeyi daha baştan göze almıştı. Faşist devlet terörü isyan alevleri arasında bilhassa öncü iradeyi kırmayı, hareketin en ileri unsurlarını yıldırılmayı, halk ayaklanmasını devrim perspektifinden tamamen yoksunlaştırmayı, “Mavililer”den intikam almayı amaçladı. Bir dizi kentte parti üye ve yöneticilerinin art

arda tutuklanması karşısında ortaya çıkan yaygın sahiplenme ve dayanışma örnekleri ise Partimizin Haziran ayaklanmasındaki etkin yerinin ve böylece artan devrimci saygınlığının şaşmaz göstergesi oldu.

Haziran ayaklanması Partimizin kendi sınırlarına hücum ettiği, politik ve örgütsel önderlik kapasitesinde hem yeni bir eşiğe geldiği hem de yetmezliklerinin acısını çektiği, devrimin güncelliği anlayışının kolektif yapıyı sarıp sarmaladığı tarihsel bir devrim oldu. Parti, Haziran günlerindeki başarılarını, her şeyden önce, ayaklanma şehitlerinin anısına sarsılmaz bağlılığa, gözlerini yitiren ve kemikleri kırılan yaralı yoldaşların direngenliğine, tutsak direnişçilerin adanmışlığına borçlu.

Şimdi, onur ve özgürlük ayaklanmasının ardından, çıkartılacak sayısız ders ve verilmiş bir devrim sözü var. Faşizmin ESP’yi tutuklamalarla güçten düşürmek ve onun mücadeleciler halk dinamiğiyle taze bağlar kurmasını engellemek istediği, ama 31 Mayıs’tan sonraki yeni tarihsel koşulların devrimci öncüyü ve kitle hareketini birlikte büyütme için fazlasıyla imkan sunduğu bu çok özgün politik andan geçerken, çapulcuların öncü bölüğüneyse durmak yok!..

TAKSİM GEZİ BAŞKALDIRISI VE KÜRT HAREKETİ

Haydar Özkan

Taksim-Gezi direnişi ve onun ateşlediği halk isyanı, Türkiye siyasetinde yeni bir dönemi açtı. Türkiye halkları, egemenlerin siyaseti ve bunun zeminleri (sandık, parlamento vb) dışında bir alan açtı. Burjuva muhalefetini AKP iktidarı karşısındaki bıktırıcı etkisizliği karşısında halk kitleleri, sokak muhalefetine açtığı direnç kanallarına aktı. Bu kanallar aniden devasa bir gövdeyle doldu.

Tam da bu noktada, Batı'da Türkiye işçi-emekçi muhalefetine bir özgün canlanması anında, bu hareketin Kürt ulusal demokratik hareketiyle ilişkisi gündeme geldi.

Taksim-Gezi direnişi, tam da Kürt yurtsever hareketiyle devlet arasında "barış" görüşmelerinin yürütüldüğü ve bu temelde gerillanın "Sınır dışına" çıkma kararı aldığı koşullarda yaşandı. Bu koşullar, hiç kuşkusuz, bu direnişin toplumsallaşmasına iklim ve ortam sağladı. Türk egemen sınıfların Kürt halkıyla barış yönünde atacağı en cılız adımlar bile, şovenizmin zayıflamasına ve Batı'da sınıf mücadelelerinin yükselişine yol açacağını öngören

komünistler açısından, bu gelişme ne şartıydı, ne de beklenmedik.

Zira “Doğu cephesi”nde ateşkes ve geri çekilme süreci, devletin savaşı Batı’ya taşınmasına ve 1 Mayıs’tan itibaren halkın kendisini ifade ettiği bütün demokratik kanalları tıkama hareketini başlatmasına vesile oldu. Ancak egemenlerin hesaplayamadığı, aynı koşulların halk kitlelerinin birleşme ve direniş eğilimine de elverişli olduğu idi.

Nihayetinde, 1 Mayıs Taksim direnişiyle başlayan ve Mayıs ayı boyunca soluksuz süren antifaşist direniş halkaları, Gezi Parkı’nın yıkılmasıyla toplumsallaştı. Egemen sınıfların hükümetine karşı milyonlar sokağa döktü.

Gezi direnişinin başlangıcında, Sırrı Süreyya Önder aracılığıyla BDP’nin dolayısıyla Kürt yurtsever hareketinin belli bir görünürlüğü vardı. Ancak direniş toplumsallaştığı 31 Mayıs’tan itibaren bu görünürlük geri çekildi. 3 Haziran’da BDP Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş’ın (kötü) ünlü *“orada ulusalcılar, ırkçılar, kafatasçılar var. Bizim kitlemiz nerede duracağını bilir. Irkçıların yanında durmaz”* açıklaması geldi. Bu açıklama, kim nasıl izah etmek isterse istesin, neticede Kürt yurtsever kitleleri ile Taksim Gezi Direnişi arasında bir mesafe soktu.

Kürt ulusal hareketinin siyasi temsilciliğini yapan BDP’nin bu tavrı, aniden kabaran ve “Hükümet istifa” sloganını yükselten halk hareketi karşısında tedirginliği ve buradan do-

ğan yalpalamayı yansıtıyordu. Barış görüşmeleri yürütülen bir hükümeti “istifaya” çağırarak, ya da bu talebi yükselten halk hareketine katılmak “uygun olmaz”dı.

Harekete katılan geniş kitlenin elerinde Türk bayrağı taşıyor olması yer yer yükselen “Mustafa Kemal’in askerleriyiz” sloganı, İşçi Partisi ve Ulusal Parti (Türksolu) gibi ırkçı şoven çevrelerin varlığı, BDP’nin geri duruşunun gerekçelerine dönüştü. Oysa sonradan çok iyi görüleceği üzere, hareketin demokratik niteliğini ve içeriğini güçlendirip derinleştirmenin yolu, Kürt yurtsever kitlelerin harekete katılımından geçiyordu.

BDP’nin bu tavrı, HDK’nin harekete müdahalesini de en kritik günler boyunca felç etti. Büyük toplumsal kabarışlara, halk isyanlarına müdahalenin bir aracı, bir halklar cephesi olarak kurgulanan HDK ilk önemli sınavından açıkça sınıfta kaldı. Bu durum, tek tek HDK bileşenlerinin direnişteki etki gücünü de sınırlayan bir rol oynadı. HDK dışı sol güçlere (Halkevleri, TKP gibi) CHP’yle dirsek teması içinde hareketi yönlendirme imkanı sahası açtı.

Ancak, Kürt ulusal hareketinin başkaca merkezlerinden gelen tavırlar, bu yanlış tutumun düzeltilmesi yönünde oldu. KCK Yürütme Kurulu, “Kürtleri inisiyatif almaya” çağırarak bir açıklama yaptı. Bu açıklamada Gezi Direnişi, demokratik bir halk hareketi olarak tanımlandı. Bu açıklama, BDP’nin Gezi Parkı’na örgütlü biçimde gelişine yol açtı. Ama Kürt

yurtsever kitesinin direniş katılımlına ve özellikle de Amed, Batman, Hakkari gibi merkezlerde kitle mücadelelerinin gelişmesine yol açmadı. HDK Amed Meclisi'nin yaptığı oturma eylem çağrısına 50 kişinin katılması traji-komik bir örnekti!

Kısa süre içinde görüldü ki, Taksim Gezi direnişi "müzakere karşıtı" bir içerik taşımamaktaydı. Tersine, bu direnişte yer alan kitleler, mücadele alanlarındaki etkileşim sonucunda şoven bilinci sorgulamaya, Kürt sorununda daha demokratik bir pozisyon almaya yöneldiler. Ankara'da toplanan Barış Konferansı'nın (25-26 Mayıs) çağrısını yaptığı "Toplumsal müzakere" tam da Taksim-Gezi direnişinde gerçekleşti aslında. Diğer yandan, AKP Hükümetinin mutlakiyetçi yönelimine karşı yükselen bu demokratik direniş, görüşmeleri zayıflatmak sonucunu da vermedi. AKP'nin görüşmelere buyurgan hot-zotçu yaklaşımını olanaksız kılarak, köşeye sıkışan hükümeti görüşmelere yeniden sarılmaya itti. Bu bakımından da Kürt ulusal demokratik hareketinin elini güçlendirdi.

Nihayetinde Ağustos sonunda Cemil Bayık'ın Taksim Gezi direnişiyle ilgili "özeleştirel" açıklaması, bütün bu gerçeklerin ortaya çıkışının bir sonucu oldu.

Bu açıklama, Kürt ulusal hareketi bünyesinde sürmekte olan iç sınıf mücadelesinin de bir sonucunu yansıtmaktadır.

Görüşmelerin başlaması, Kürt hareketi içinde bir sağ kanadın orta-

ya çıkışına, kendisini açıktan ifade imkanlarına kavuşmasına yol açtı. Hareketin 70'lerden süzülüp gelen solcu liderliğini açıktan eleştirmeden, ama fiilen onun Türkiye solu-sosyalist hareketiyle ittifak politikalarını eleştirerek, AKP'yle ittifak çizgisini öngördüler. En geri düzeyde dahi olsa bir uzlaşmanın sağlanmasına odaklandılar ve yüzlerini devlete döndüler. Görüşme sürecine hanel gelmemesi için pazifizmi, sokaktan uzak durmayı öğütlediler. Bu sağcı akım, esasen Kürdistan'da son 10-15 yılda şekillenen ve hala henüz oluşum aşamasında bulunan Kürt ulusal burjuvazisinden kaynaklanıyordu. Bu sınıfın etkisi ve nüfuz gücü legal- demokratik alanda, daha fazla olmuştur. Burjuvallaşmak için AKP Hükümetiyle ittifak yapmak, müzakere sürecini de bunun için bir imkan olarak değerlendirmek, bu akımın temel yönelimidir. Bu akımın görüşlerini çok iyi yansıtan Vahap Coşkun'un Radikal 2'deki yazıları özellikle de 11 Ağustos'taki yazısı okunabilir.

Bunun karşısında, gerillanın çekilmesini yalnızlık ve güvencesizlik olarak yaşayan, hükümete ve devlete güvenilmeyeceğini yaşam deneyimiyle bilen, yaşadığı büyük acıların ödediği ağır bedellerin karşılığını güdük bir çözümde bulamayan milyonlarca yoksul Kürt bulunmaktadır. Taksim Gezi direnişi bu kitlede belli bir sempati yaratmış ama yerleşik önyargıların aşılmasını sağlayacak bir siyasal önderliğin yokluğunda, bu sempati, harekete geçmeye varmamıştır.

Taksim Gezi direniş, Batı'da işçi emekçi halk kitlelerinde, yıkıma uğrayan orta sınıflarda, Alevi inancından halklarımızda, halk gençliğinde bir politikleşme yarattı. Bu "isyankar politikleşme" bugüne değin isyan etmiş başka kesimlerle empatiye yol açtı. Kendi öz deneyimi üzerinden, Türk halk yığınları, Kürt halkının yıllardır yaşadığı baskıyı, medya yalanlarını vb. anlamaya başladılar. Lice'de karakol inşaatında yönelik protestoda bir Kürt gencinin öldürülmesinin ardından yapılan "diren Lice" yürüyüşleri, parklarda Rojova'ya dayanışma masalarının açılması, bu bilinç değişiminin somut ifadeleri oldu. Batı'da, devletten ayrı bir emekçi halk siyasallaşmasının ortaya çıkışı, Kürt sorununun demokratik halkçı çözümü için büyük bir ilerlemedir. Bu, biz komünistlerin yıllardır "emekçi çözüm" olarak tanımladığımız yordamın hayata geçmesi için büyük bir imkandır. Zira, Ankara'nın savaş siyasetinin sırtını dayadığı Türk halk yığınları içinde Kürt halkıyla kardeşleşme bilinci geliştiğinde bu, Kürt sorununun

her iki ulustan emekçilerin girişimiyle çözülme olanağı doğurur. Kürt hareketini de Türk egemenleriyle yürütülecek görüşmelere mahkum olmaktan kurtarır. Bizzat, Türk halk tabanıyla etkileşim olanağını doğurur.

Dolayısıyla, burada iki ayrı bakış açısı, iki ayrı yordam, iki ayrı strateji çatışmaktadır. Ya AKP'yle ittifak halinde Kürdistan'a sermaye yatırımları çekerek burjuvalaşmak ve bu temelde en geri çözüme razı gelme. Ya da Türkiye işçi emekçileriyle politik ortaklaşma ve hükümete karşı ortak demokrasi kavgasını yükseltme, bu temelde en ileri demokratik çözümü zorlama... Kürt hareketinin belli bir iç mücadele evresinin ardından, ağırlığını ikinci seçenekten yana koyduğunu görüyoruz. Bu, hareketin esasen emekçi karakterini koruduğunu ve korumaya da devam edeceğini göstermektedir.

Halklarımızın birleşik demokratik savaşımının geliştirilmesi ve rejim krizinin bir devrimci krize doğru itilmesi, bu rotadan yürünerek gerçekleştirilecektir.

HAZİRAN AYAKLANMASINDAN YANSIYANLAR

Z. Deniz Güneş

“Nasıl oldu da böyle sel oldunuz? Hiç hissetmedik, bu dip dalgayı!”

Taksim komününe yapılan ziyaretlerde bir gazetecinin sorduğu soruyu, “Meğer aynı dertteymişiz” diye yanıtıyor, genç direnişçi. Hareket bileşenlerinin ruh halini özetleyen cümlelerden biridir bu. Tarih, halkın değişik katmanlarının birbiriyle bağlantılı farklı sorunlardan yola çıksalar da tek bir noktadan buluşup büyük bir hareketin, direnişin ve nihayet ayaklanmanın öznesi durumuna yükselişlerine tanıklık etti.

Batıda büyük bir yangın çıkaran: caddeleri, meydanları anayolları, sokak aralarını ve balkonlardan başlayarak bütün yaşam alanlarını tutuşturarak bir ayaklanmaya dönüşen bu hareket birkaç ağacın kesilmesiyle mi patlak verdi? Mayıs’ı Haziran a bağlayan şafakta, park için nöbet tutan bir grup olmasaydı, saldırı gerçekleştiğinde herhangi bir direniş gösterilmeseydi ve sevgili Sırrı Süreyya Önder Rahchelvari bir hamleyle bedenini iş makinalarına siper etmeseydi bu ayaklanma yine de patlak verir miydi?

Bilindiği üzere bu gibi tekil olayların rutin gidişatı değiştirebilme kudretinde olması, ateşleyici rol oynayabilmesi o güne değin oluşmuş birikimin genişliği ve çapıyla ilintilidir. Gezi Parkı'ndaki kıvılcımın tüm Türkiye'yi sarsan bir yangına, kendiliğinden bir halk ayaklanmasına dönüşebilmesi oluşan birikimin, keskinleşen çelişkilerin varlığı ile açıklanabilir, ancak.

Haziran Ayaklanması, kadınlar ve genç kesimler başta olmak üzere halkın değişik bölüklerinde faşist yasaklara ve kapitalizme karşı ciddi bir öfke mayalanması yaşanmakta olduğunu gösterdi. "İleri demokrasi" demagojisi eşliğinde artan yasakların yaşam tarzına müdahale düzeyine ulaşması, politik özgürlüklerden yoksunluk, işsizlik, geleceksizlik v.b'nin yanardağ misali içten içe kaynaklı halkı günün birinde patlama noktasına getirmesi kaçınılmazdı. AKP Hükümeti'nin baskıcı-faşist uygulamalarından büyük rahatsızlık duyan ve gerçekte "Aynı dertte olan" milyonlar için Gezi Parkı direnişi bir işaret fişğine dönüştü.

Pek çok tarihsel örnekler de deneyimlendiği üzere geniş kitlelerde biriken öfke, tepki beklenmedik bir şekilde açığa çıkabilir. Olayların büyük bir hızla birbirini etkilediği, tetiklediği tarihin akışının hızlandığı böylesi günlerde halkın değişik kesimleri bu akışa şaşırtıcı bir hızla dahil olabilir. O güne değin sokağa çıkmamış, sorunları uzaktan izlemeyi tercih etmiş milyonlar bir anda hareketin bileşeni

haline gelebilir. Olayların baş döndürücü bir hızla aktığı bu tür dönemlerde durağan veya görece durağan günlerde belki de onlarca yılda edinilebilecek deney birkaç günde, belki de birkaç saate edinilir, an'dan-dünden kopuşlar bilinçlerde sıçramalı gelişmeler yaşanır. Gelişmelerin olağanüstü bir seyirde aktığı "Haziran Günleri"nde yaşadığımız tam da budur. Hızlı bir politizasyon, kitlelerin özneleşerek bir irade olarak ortaya çıkışları...

Tam da bu noktada Kürdistan'da otuz yıldır süren savaşın "Barış ve müzakere" dönemiyle birlikte durmasının, PKK tarafından atılan adımları ve "Akil insanlar" sürecinin yarattığı pozitif atmosferin etkisiyle batıda şovenizmin gerilemeye başlaması gerçeğinin altını çizmeliyiz. Öyle ki, Türk halkı adeta şovenizm zehrini attıkça demokratik haklarından yoksunluğunun ve faşist yasakların daha fazla farkına varmaya başladı. Şovenizm uyuşturucusunun yarattığı perdenin kalkmaya başlaması, görülmeyen veya ötelenen gerçeklerin görünür hale gelmesini sağladı.

Kitleler yıllardır sömürgeci savaşa ve katliamlara karşı yığıtçe direnen Kürt halkının ve her türlü şiddete, baskıya rağmen, sokakları terk etmeyen işçi ve emekçilerin mücadelelerini izliyor ve belleklerine kaydediyorlardı. Denilebilir ki, Haziran Ayaklanması kitlelerin yıllardır belleklerine kaydettiklerinin ve biriktirdiklerinin estetik bir dışa vurumudur.

Sıklıkla vurgulandığı gibi bu bir kadın isyanı ve gençlik başkaldırı-

sıdır. Elbette ki böyle tanımlanmayı salt gençliğin ve kadınların direniş ve ayaklanmadaki niceliklerinden dolayı hak etmiyor. Nicelik ağırlıklarının yanı sıra her iki kesim ayaklanmanın her aşamasındaki varlıkları, militan duruşları ve yaratıcılıklarıyla öne çıktılar ve büyük bir sempati topladılar.

Direniş ve ayaklanmanın ana omurgasını kadınlar ve gençlikten oluşmasına şaşmamalı. Nihayetinde öfke ve tepki çelişkileri en yoğun yaşayan kesimlerde daha fazla birikiyor.

Kadınların “Kırmızılı kadın”, “Siyahlı kadın”. “Sapanlı nine” simgeleriyle sembolleşmeleri yalnızca ayaklanmanın en estetik figürleri oluşlarından kaynaklanmıyor. Bu aynı zamanda isyan ederek sokaklara dökülmüş kadınların erkek egemen kapitalist sisteme, onun temsilcilerine doğrudan bir meydan okuyuştur. “Sokaklardayız ve eve dönmeyeceğiz.” mesaj budur.

Öncesi bir yana, AKP hükümetleri döneminde toplumsal cinsiyet kalıpları arasında sıkıştırılmaya çalışılan kadınlar uzun bir süredir “Artık yeter!” noktasına gelmiş ve sokaklara dökülmüştü. Kadın ve Aileden Sorumlu Bakanlık’ın, “Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlıkı”na dönüştürülmesinden başlayan süreç, kadın bedenine doğrudan müdahale anlamına gelen “En az üç çocuk” propagandaları, kürtaj konusundaki düzenlemeler, GEBLİZ uygulaması ve son olarak “Ertesi gün hapı” na reçete zorunluluğu getirilmesi, kadın cinayetlerinin adeta bir cins kırımına dönüşmesi vb.

kadın kitlelerinde AKP’nin cinsiyetçi erkek egemen politika ve uygulamalara karşı önemli bir tepki ve öfke biriktirmiştir. AKP Hükümeti’nin cinsiyetçi-erkek egemen politika ve uygulamalarına karşı isyan noktasına gelen kadınlar sokaklardaki duruşlarını Haziran Ayaklanması’na taşıdılar.

Benzer şekilde, kelimenin gerçek anlamıyla geleceksizleştirilen, umutsuzluk sarkacında öğütülmeye çalışılan gençliğin ayaklanmanın en kitle sel ve dinamik bölüğünü oluşturması yaşamın diyalektiğine uygun olmalı.

Gezi Parkı direnişçilerinin yüzde 56’sının yüksek okul mezunu olması büyük çoğunluğunun mimar, mühendis veya orta düzey şirket çalışanı, yöneticisi vb.’den oluşması şaşkınlıkla karşılanarak çözümlenmeye çalışılıyor. Oysa bu gerçeğin emperyalist küreselleşme koşullarında oturduğu bir yer var. İmalat sanayindeki gerilemeye karşın hizmet sektörünün öne çıkışı, beyaz yakalı olarak tanımlanan kesimlerin, hem nicelik hemde genel toplam içindeki oransal artışına yol açıyor. Dün sınıf atlama olanağı yaratan pek çok meslek büyük bir hızla bu özelliğini yitiriyor. Kafa emeklerini satarak yaşamlarını idame ettirebilen teknisyenler, mühendisler, mimarlar, banka çalışanları, avukatlar ve hatta bilgisayar uzmanları proletaryanın saflarına dahil olarak tabanını genişletiyorlar. Dolayısıyla ne diplomaya sahip çıkmak nede bu diplomaların sağladığı meslekler bir gelecek garantisi anlamına gelmiyor. İşsizlik, geleceksizlik veya en iyi ihtimalle düşük

ücretlere mahkumiyetin gençliği sokaklara dökmesi kaçınılmazdı.

Öte yandan AKP'nin birey ve bireysel özgürlükleri yok sayan tekçi zihniyeti ve faşist yasaklarının, muhafazakar yaşam tarzını dayatmaya kalkmasının, içki yasağından, sokaktaki ikili ilişkilere müdahale gayretine (En son Ankara Metrosu'ndaki uygulamaları anımsayalım.) değin pek çok uygulamanın kadınlar ve gençlik başta olmak üzere kentli laik kesimlerde artık önü alınmaz bir öfkeye dönüştüğünü bu gerçeklere eklemeliyiz.

Kürdistan'daki isyan ve kopuşa batıda hemen her kesimde görünür-görünmez bir öfke birikimi eşlik etmekteydi. Yukarıda belirttiklerimizde şunları da ekleyelim.

AKP Hükümeti ve Gülen Cemaati'nin tüm yedekleme çabalarına karşın sistemle barışmayan, politik özgürlükler ve demokrasi mücadelesinin temel bileşenlerinden olan demokratik alevi hareketinden başlayalım, örneğin. Gerçek AKP'nin sunni mezhebini temel alan ve Alevileri yok sayan politikalarına karşı, gerekse de Kürt sorununun çözümü konusunda "Devletlü Aleviler" oyununa pirim veremeyen, cemevleri, zorunlu din dersi, 4+4+4 eğitim sistemi gibi uygulamalara karşı refleksler geliştiren ve son olarak 3. köprüye Yavuz Sultan Selim adının verileceği açıklanması küstahlığıyla karşı karşıya kalan Aleviler.

Cinsiyetçi homofobik yaklaşımlar ve tam bir toplumsal iki yüzlülükle yok sayılan, görmezden gelinen, adeta gündüzleri sokaklara çıkmala-

rı yasaklanan, kentlerden sürülmeye çalışılan, şiddetin her türüne ve cınayetlere maruz bırakılan, yaşamın ve üretimin dışına itildikleri için bedenlerini satarak yaşamaya mahkum edilen LGBT bireyler...

"Kentsel dönüşüm" adı altında evlerinin yıkılmasına karşı sokaklara dökülen fakat hiçbir biçimde dikkate alınmayan yoksul emekçiler...

Kapitalist rant uğruna tüm yaşam alanlarına el konulması... Haydarpaşa örneğinde olduğu gibi şaibeli yangınlar... İnci Pastanesi gibi tarihi dokuları olan mekanların yıkılması...

Devlet tiyatrolarının neredeyse kapanmayla yüz yüze gelmesi, şehir tiyatrolarındaki yönetmelik değişikliklerinin, Emek Sineması'nın tüm karışıklıklara ve protestolara rağmen yıkılması vb. gibi vandallıkların aydın sanatçı bölükleri başta olmak üzere geniş bir kesimde negatif birikimler.

Sorumluları açığa çıkarılmayan Roboski katliamı, Van depremi sürecindeki tutumlar, Reyhanlı katliamı ve daha niceleri...

İş cinayetlerinin "Kaza" olarak tanımlayıp tek bir sorumlunun dahi yargılanmaması...

2013 1 Mayıs öngününde başta Taksim olmak üzere pek çok meydanın eylem ve gösterilere yasaklanması ve alanlara çıkmak isteyen emek ve özgürlük güçlerine -ve keza 1 ve 11 Mayıs'ta Çarşı Grubu'na- gaz bombalarıyla saldırılması...

Ve bütün bunları ve benzerlerini yıllardır "izleyen" milyonlar...

Patlama kaçınılmazdı.

**Taksim Komünü:
Hayalden gerçeğe**

Haziran Ayaklanması'nın merkez üssü Taksim Komünü'dür. Taksim Komünü önderlik üssünü yalnızca ayaklanmanın Gezi parkı direnişinden patlak vermesi nedeniyle üstlenmemiştir. Merkez üsse dönüşmesinde bu gerçeğin payı olsa da asıl neden Taksim Komünü'nün diğer kentlere ve İstanbul'un farklı ilçelerine politik ve ideolojik bakımdan önderlik etmesinden kökleniyor. Bilindiği üzere 1 Haziran'dan itibaren İstanbul'un değişik semtleri ve diğer kentler yüzlerini Taksim'deki direnişe çevirirler. Direnişten aldıkları güç ve moralle senkronize eylemlere girerler. Hareket yaygınlaşarak kitleleşir.

**Taksim Komünü
bir merkez üsse nasıl dönüşür?**

Devletin kolluk güçlerinin zembereğinden boşalmış şiddetiyle karşı karşıya kalan kitleler, ilk gazı yedikten ve şaşkınlıklarını atıp korkularını yendikten sonra karışık koyabileceklerini görürler. İlk polis saldırısının püskürtülmesinin ardından park ve meydana gerçekleşen görkemli buluşma ilk büyük kazanımdır. Bu zaferin ardından Gezi Parkı'nın ve senkronize hareket eden tüm park ve meydanların devrimci kararlılıkları defalarca kez sınanır. Günler süren çatışmalara karşı kitle hareketinde en küçük bir kararsızlık, korku veya geri çekilme yaşanmaz. Sokağa ilk kez çıkmış binler, on binler hızla politikleşir. "Kitlelerin kendi deneyimlerinden öğren-

melerinin" parlak örnekleri boy verir. Edinilen bu tecrübe, ortaya çıkan her yeni örnek, farklı her biçim şaşırtıcı bir hızla kollektivize edilir, geliştirilir. Sokakta direnerek kazanılan özgürlük adeta yaratıcılık patlamasına yol açar.

Meydan ve parkla buluşmayı komün yaşamının temellerinin atılması ve yaşamın örgütlenmesi izler. Sokak savaşları ve barikat başlarında yakalanan dayanışma, birbirini kollama, koruma kendini Gezi Parkı'nda ortakça bir yaşamın üretilmesiyle gösterir. Yaralılara hızla müdahale eden sağlık ekipleri seyyar revirler oluşturur. Gönüllü çalışanları, kendi aralarında nöbet çizelgeleri hazırlayacak şekilde organize olurlar. Direnişçilere gönderilen yardımlardan mutfak ve market oluşturulur.

Tarafar grupların arasında, beklide başkaca hiçbir koşulda sağlanamayacak "Renklerin kardeşliği" inşa edilir.

Doğrudan demokrasinin işlediği; paylaşım, dayanışma ve üretim üzerine kurulu özgür bir ortamda kapitalist ilişkilere alternatif olarak şekillenen yaşam an be an diğer kentler ve parklar tarafından örnek alınır, 79 ile yayınlan direniş, gözünü-kulağını biran dahi Taksim'den ayırmaz.

AKP'nin gözü dönmüşçesine direnişin ve ayaklanmanın merkez üssüne saldırması boşuna değildir: Taksim Komünü'nün ideolojik-politik önderliği karşı devrim tarafından da çözümlenmiştir. Hedef bellidir: Park boşaltılacak, hareket ezilecek, İstanbul fethedilecek ve düzen sağlanacaktır!

Çevre illerden ve hatta Kürdistan'ın kimi kentlerinden takviye kuvvet getirilerek yeni bir saldırı gerçekleştirilir.

İstanbul ve belli başlı bütün kentler sokaklara dökülür. İstanbul'un değişik semtleri Taksim hedefiyle, Anadolu ve Avrupa yakasından anayolları trafiğe kapatırlar. Yüz binlerce insan Boğaz Köprüsü'nü yürüyerek girişir ve çatışır. Balkonlar, sokaklar, anayollar, meydanlar, her yer eylem alanıdır. Yediden yetmişe tüm halk gözü dönmüş faşist saldırganlığa, uygulamalara karşı sokaktadır. Sokak çatışmaları sabaha kadar sürer. Devlet, teknik askeri üstünlüğüne, sahip olduğu onca olanağa karşın ayaklanmanın patlak verişinden on gün sonra ikinci büyük yenilgisini alır.

Bilinç sıçraması

Bu kendiliğinden ayaklanma şimdilik bir siyasal devrime yol açmadı. İktidarı, hedefleyen her hangi bir programa da sahip değildi. Özellikle ilk günlerde, ufkun "Hükümet istifa" sloganıyla sınırlı olduğunu söylemek yanlış olmaz. Bununla birlikte, devrime yürüyüşte önemli bir prova olduğu gerçeğinin altını çizmeliyiz. Yıllardır Kürdistan'daki sömürgeci savaşı, batıda emekçi sol harekete dönük saldırıları vb. kendisinin dışında olgular gibi gören ve uzaktan izleyen milyonlar Haziran Ayaklanması'yla birlikte seyirciliği bir kenara bırakıp buldukları noktadan hareketin bir parçası haline gelirler. Özneleşerek ortaya güçlü bir irade koyarlar.

Kafalarındaki korku parçalanınca eşik de aşılır.Yakın zamana kadar polisin adının geçmesi veya polis araçlarının varlığı dahi kitleler bakımından önemli bir tedirginlik konusu olabilirken, devletin kolluk güçleriyle karış karşıya gelmek sıradanlaşır. Biber gazları, gaz bombaları, plastik mermi vb. ne maruz kalmanın yıldırıcı bir etkisi olması bir yana, insanlar defalarca kez TOMA ların önüne yatarlar. Yanı başındakinin polis kurşunuyla öldürülmesi, ağır yaralar alması dahi kitleyi geriletmez. Bütün bunlar bir sınırın aşılmasını, isyanın ve kopuşun düzeyini göstermesi bakımından çarpıcıdır. Örnekler tekil olmaktan çıkıp genel bir karış koyaşa dönüşüyorsa kaybedecek bir şey yok demektir.

Sınırlarını zorlayan kitle yan yana olduğun da neler yapabileceğini görür. Salt bireysel güçlerinin değil, kolektif güçlerinin, yaratıcılıklarının, inisiyatiflerinin de farkına varırlar. Gaz bombalarının oluşturduğu bulutların arasında gücünün, yapabileceklerinin farkına varan kitlelerin özgüveni boy verir. "Neler yapabileceğimizi gördüm" veya "Gaz bombası o kadar da korkutucu bir şey değilmiş." vb gibi cümleler pek çok direnişçi tarafından dile getirilir.

Ayaklanma, kitlelerdeki umutsuzluğu, güvensizliği yerle bir eder. Potansiyellerinin farkına varan kitleler umudun kendilerinde saklı olduğunu deneyimleyerek keşfederler.

Günlerle sayılabilecek zaman dilimi içinde devlet aklının nasıl çalıştığı-

nı, faşizmin özgürlükler ve demokrasi sorununa nasıl yaklaştığını, herhangi bir protesto gösterisine hangi intikamcı duygularla saldırdığını, insan canının istatistiki bir bilgidan öte bir anlam ifade etmediğini, katillikleri göz önünde olanların devlet korumasıyla nasıl dolaşabildiklerine tanıklık ederler. Devlet gerçeğiyle bizzat yüz yüze gelerek somut olaylar nezdinde tanışırlar.

“Haziran Günleri” kitlelerin doğrularıyla yanlışlarının sarsıldığı, önyargılarının çatladığı hızlı bir politikleşme sürecidir.” Eğer devlet şiddeti kullanıyorsa mutlaka zorunlu kalmıştır” şeklindeki ortalama düşünüş biçimleri bu dönemde hızla eskiyerek yerini, “Bunlar, bize bunları yapıyorsa Kürt halkına kim bilir neler yapıyorlardır” yaklaşımına bırakır. Faşizmin şiddeti, kendisi gibi düşünmeyen, kendisine biat etmeyen herkese karşı kullandığını, “Terörist, bölücü, marginal, dış mihrak” vb gibi kavramları, kendisi gibi düşünmeyenlerle özdeşleştirildiğine tanık olunur.

Kitleler, ortaya bir irade koyduklarında bir şeyleri değiştirebileceklerini kendi deneyimleriyle görürler. “Neme lazım”cılığın aşılmasının da ötesinde hesap sorma bilincinde muazzam bir gelişme yaşanır. Öyle ki, gelinen aşamada hemen her gelişmeye sokakta hızlıca refleksler verilir. Kesin olan bir şey varsa o da bu halkın kolay kolay sokakları terk etmeyeceğidir. Sözün özü, Haziran Ayaklanması”yla milyonlar bir demokratik, özgürleştirici bilinç sıçraması yaşadı. Bu bilinç

sıçraması, artık bir dönemin kapan-
dığını, umut ve güven yüklü yeni bir dönemin açıldığını müjdeliyor.

Mücadele araç ve biçimleri

Taksim Komünü’nü Tahrir Meydanı’na, İspanya’daki Öfkeli-
ler Hareketi’ne, ABD’deki Occupy Hareketi’ne, Yunanistan’daki ayaklanmalara ve hatta çok daha gerilere giderek Tiananmen Meydanı’ndaki harekete benzetenler oldu:

Değişik esinlenmelerden söz edebilir miyiz?

Mutlaka etkilenmeler olmuştur. Nihayetinde toplumsal hareketler birbirleriyle sürekli bir etkileşim içindedirler. Hatta denilebilir ki; her direniş, kendisinden önceki eylem ve direnişlerdeki mücadele araç ve biçimlerden kendi stratejilerine uygun olanları seçer, kullanır ve geliştirir. Örneğin Brezilya’daki isyanın patlak verdiği günlerden itibaren Haziran Ayaklanması’nın kullandığı biçimleri devraldığını tespit etmek mümkün. Keza, Taksim Direnişi de uluslar arası deneylerden olduğu kadar yerel deneylerden de öğrenerek ilerler. Örneğin kamp kurma, bir alan mevziye dönüştürme biçiminin –daha öncesi bir yana-Irak savaşı protestolarından başlayarak Tarir’de “Wall Street’i işgal et” eylemlerinde kullanılmıştı. Yerel düzeyde ele aldığımızda ise, yüksek öğrenim gençliğinin 4-5 Şubat eylemlerini önceleyen 48 günlük Açlık Grevi’nde, TEKEL direnişinde, SEKA grevinde, NATO sürecinde, Kuzey Kürdistan’daki Barış Çadır-

lar, Canlı Kalkan eylemleri ve Çözüm Çadırları örneklerinde değişik dönemlerde hayata geçirilen bir biçim olarak öne çıkar.

Diğer biçimler içinde değişik kıyaslamalar yapmak mümkün ama gerekli değil.

Özellikle Gezi Parkı ve meydanın kullanımı bakımından Tahrir'den pırıldılar taşıdığını söyleyebiliriz. "Tahrir Agorası" yerini Taksim Komünü'ne bırakır, örneğin. Fakat öte yandan sosyal medyanın ikinci bir agora olarak devreye girmediğini iddia edebilir miyiz? Çağrışım yüklü tüm sahnelerine karşın Gezi Komünü ve Haziran Ayaklanması bu topraklara özgüdür, kendine özgüdür. K.Kürdistan'daki devrimci durumun yılları bulan devrimci etkisi, Arap halk ayaklanmalarının birikimi ve başta Yunanistan olmak üzere anti-kapitalist halk hareketlerinin dolaylı ve doğrudan etkisini taşır. Dolayısıyla da özgürlük, ulusal-cinsel eşitlik, halkların kardeşliği ve anti-kapitalist bilince önemli katkıları olmaktadır.

Hareket, daha önce kullanılmış uluslararası veya yerel deneyleri kullanmakta tereddüt etmediği gibi; yeni biçimler yaratma konusunda da oldukça yaratıcıdır.

Kamp kurmaktan, barikat oluşturmaya, komünler ve takas alanları oluşturmaktan, serbest kürsülere, forumlardan, meclislere, sokak savaşlarından değişik atölyelere, konserlerden açık üniversitelere, barışçıl, barışçıl olmayan onlarca farklı biçim birbirini güçlendirecek tarzda kullanı-

lır ve büyük bir hızla genelleşir, kolektivize olur.

Direniş kendi sanatını, müziğini yaratır. Kısa bir zaman diliminde 50'ye yakın beste ve uyarılama yapılır. Performans sanatının değişik biçimleri üretilir ve yeni kullanıcılarla geliştirilir.

Sosyal medya ve sosyal medya uygulamaları –instagram dahil- etkili bir biçimde kullanılarak yüz binlerce kişiye saniyeler içinde ulaşılır. 31 Mayıs'taki saldırının ardından atılan tweetler trafiği alt üst eder. 29 Mayıs saat 12.00'den, 31 Mayıs saat 12.00'ye kadar ortalama 2 bin tweet gönderilir. Keza, 31 Mayıs saat 12.00'den itibaren atılan tweetlerin saatte 19 bine ulaşması yeterince bir fikir verir.

1 Haziran günü Erdoğan'ın saat 13.00'te, Türkiye İhracatçılar Meclis'inde yaptığı konuşma sırasında, saatte ortalama bin defa kullanılan "Direnankara" sadece 4 saat içinde ortalama 65 bine yükselir.

"Tayip istifa" etiketi, 18.00-20.00 saatleri arasında 2 binden, 220.000'e çıkarak 110 kat artış sağlar. (Veriler, 6 Haziran 2013 tarihli Radikal'den alınmıştır.)

Yine bir üniversitenin yaptığı ankete göre kitlenin %'90'ı saldırılardan sosyal medya üzerinden haberdar olmuş. Salt bu veriler dahi sosyal medyanın ne denli etkili kullanıldığını çarpıcı bir biçimde ortaya koyuyor.

Direniş savunma araçlarını yaratır ve pratik içinde geliştirir. Basit gaz maskeleri ve kasklar deniz gözlükle-riyle takviye edilir, süreç içinde yerini

profesyonel gaz maskelerine bırakır. Gazın etkisini hafifleten solüsyonlar hazırlanır. Gaz bombalarını etkisizleştirmek için su dolu bidonlar vb hazırlanır, savunma atölyeleri oluşturulur. Günler ilerledikçe yalnızca çadır sayısında artış olmaz, aynı zamanda ihtiyaçlar dikkate alınarak geliştirilir. Akla gelebilecek her nesne barikat aracına dönüştürülür. Barikatları güçlendirmek için çimento dahi kullanılır.

Duvar yazıları, panolar ve günlükleriyle direniş kendine ait geniş bir külliyat yaratır. Mizah önemli bir politika aracı olarak öne çıkar. Tarih, politika dilinde mizahı böylesine etkili kullanabilen bir direnişle tanışır. Öyle ki, ayaklanmanın kendine özgü esprileri, kıpır kıpır dili, nice mizah dergisini işsiz bırakacak düzeydedir. Bu alanda adeta bir patlama yaşanır. Müthiş bir muziplik, tiye alış, sloganlara – duvar yazılarına yansıyan zeka ürünü espriler...

Çapul TV'yi, Çapulcular adlı gazeteyi ve radyoyu da unutmamalı... Özellikle Gezi Parkı'na yönelik son büyük saldırının gerçekleştiği gece ve ertesi günü Çapul TV'nin sergilediği performans hala hatırlardadır.

Bu kadar çok biçimin kullanılmasının bir nedeni bileşimin çeşitliliği, renkliliği ise diğer özgürlüğün yarattığı yaratıcılıktır.

Tıpkı mücadele araç ve biçimleri gibi sloganlarda bileşimin heterojen yapısını renkliliğini yansıtır. Antifaşist karakterdeki kitle mücadelelerinin ortaya çıkardığı “Faşizme karşı omuz omuza”, “Bu daha başlangıç

mücadeleye devam” sloganları güçlü bir içerikle öne çıkarken, “Her yer Taksim, her yer direniş” sloganı ayaklanmayla özdeşleşir. “Hükümet istifa” şairi ise farklı kesimlerin ortak talebine dönüşür. Öte yandan “Sık bakalım, sık bakalım, biber gazı sık bakalım. Kaskını çıkar, copunu bırak, delikanlı kim bakalım.” gibi taraftar gruplarının ürettiği melodili değişik onlarca özgün örnek öne çıkar.

Kitleler, mücadele araç ve biçimlerinde, sloganlarda ifadesini bulan siyasal dillerini de eylem içinde kurarak geliştirirler. Kurulan bu politik dilin yaşadığı evrimi ve pozitif yöndeki gelişimini mutlaka vurgulamalıyız. Örneğin ırkçılığa denk düşebilecek sloganlar ilkin Gezi'nin muzip, tiye alan diline uyarlanır, daha sonra ise yerini halkların kardeşliği temalı şarlara bırakır. Keza erkek egemenliğinin, cinsiyetçiliğin kendini bariz biçimde hissettirdiği küfürlü slogan ve duvar yazıları feministlerin ve kadın örgütlerinin müdahaleleriyle zamanla değişir.

Ayaklanma gençliği apolitik mi?

Yıllardır apolitiklikle, internet jenerasyonu olmakla eleştirilen 90 kuşağı direniş ve ayaklanmanın temel dinamiği olarak öne çıktı. Sosyal bilimciler ve kimi köşe yazarları sayısız tartışma yürüttü. X kuşağına mı, yoksa Y kuşağına mı daha çok benziyorlardı? Bu apolitik kuşak ne olmuştu da sokaklara çıkmıştı? Ne istiyorlardı? Şimdiye değin neredeydiler? Politikayı nasıl algılıyorlardı? Burjuva

partilere nasıl yaklaşıyorlardı? Devrimci-sosyalist parti ve örgütleri nasıl görüyorlardı? Klasik örgütlenme biçimlerine Örgütlülüğe neden mesafeliydiler? Ve daha bir dolu soru... Gezi Direnişi ve Haziran Ayaklanması'nın ışığında bütün bunları tartışmak gerekli ve yararlıdır. Ne var ki, böyle bir girişim başlı başına ayrı bir yazı konusudur. Bu bölümü öne çıkan birkaç soruyla sınırlandıracağız.

Haziran Ayaklanması, 90 kuşağının iddia edilen aksine apolitik olmadığını korku ve umutsuzluk cenderesinde sıkışmanın getirdiği bir hareketsizlik içinde olduğunu gösterdi. Sokağa çıkma ve karış koyma cesareti gösterdiklerinde korku duvarını yıktılar. Savaştıkça özgürleştirdiler ve cevherlerinin farkına vardılar. Saldırıları püskürtüp yaşamı örgütlemeye başladıklarında umudun kendilerinde ve kolektif hareket edişte olduğunu keşfettiler.

Klasik anlamda kendilerini her hangi bir parti, örgüt, kurum vb ile tanımlamaları yanılıcı olmamalı. Örneğin KONDA'nın Gezi Parkı'nda yaptığı bir araştırmaya göre, sadece %'15'i kendini bir partiye yakın hissediyormuş." Bugün seçim olsa hangi partiye oy verirsiniz" sorusu yanıtladığında kararsızların oranı %'29, oy kullanmayacakların oranı %'18 iken, burjuva partiler dışında "Diğer" başlığı altındakilerin oranı %'12. Rakamlar Gezi Parkı'ndaki gençliğin kendisini mevcut burjuva partilere yakın görmediğini resmediyor. Evet, görünen o ki, gençlik bilinçli bir şe-

kilde burjuva partiler ve burjuva politikayla arasına mesafe koyuyor. Fakat bu, dünya ve ülke meselelerine ilgisizliklerine ve sistemle barışık olmalarına yorumlanmamalı. Sorunlara ve gelişmelere kesinlikle ilgililer. Fakat, gerek bağ kurma yöntemleri, gerekse kendilerini ifade etme biçimleri bütünüyle farklı. Nitekim Taksim Direnişi'nin örgütlenme süreci politikaya ilgi düzeyini net bir şekilde ortaya koyuyor.

Bütün bunların ötesinde, kelimenin gerçek anlamında apolitik olanlarında bu ateşten günleri ardından büyük bir hızla politikleştiklerinin altını çizmeliyiz. Ve bir gerçeği daha teslim etmeliyiz; devrimci yapıların gösteremediği umudu bu kuşak sokakta yakaladığı özgürlükte buldu. Öte yandan neredeyse her günü çatışmayla geçen, devlet şiddetinin farklı biçimleriyle tanışan bu kuşak, ayaklanma ve Taksim Komünü deneyiminin ardından artık bir başak bilince sahiptir.

Sayısız örnek verilebilir fakat en çarpıcı olanla yetinelim. Yıllardır apolitiklikle eleştirilen, her fırsatta okumaya olan ilgisizliklerine vurgu yapılan gençlerin, Gezi'de günlük yaşamın örgütlenmesinin ardından ilk iş olarak kütüphane oluşturmaları dahi bu değerlendirmeleri tartışmalı hale getiriyor.

Örgütsüzlüğe methiye

Direnişin başından itibaren başbakan ve İstanbul Valisi'nin doğrudan açıklamalarıyla direnişçiler bölünmeye, tarafsızlaştırılmaya çalışıldı.

Burjuva medya ve demokrat geçinen pek çok gazeteci-yazar da park ile meydanı ayırmaya çalışarak bu politik saldırının gönüllü ortağı oldular. Söylenenlere inanacak olursak; parktaki örgütsüz gençler siyasi parti ve örgütlerin varlığından rahatsızdı ve orada bulunmalarını istemiyorlardı. Ayrıca pankart, flama vb ne gerek vardı! Ne tesadüftür ki Erdoğan'da ilerleyen günlerde pankart ve flamaları "Paçavra" olarak niteleyip tam islim saldırıya geçecekti.

Aynı burjuva kalemşörların, 90 kuşağı için oluşturma çalıştıkları profil şöyleydi: Liderlerin peşinden sürüklenmek istemeyen, hiyerarşiye ve her türlü otoriteye karşı olan siyasi oluşumlar ve partilere sıcak bakmayan bir topluluk...

Direniş ve ayaklanmanın moral etkisi ve politik gücü karşısında şapka çıkarmak zorunda kalan burjuva liberal yazarlar tüm hünerlerini hareketi düzen sınırları içinde tutmaya hasrettiler. Hareketin bileşimine dizilen ölçsüz methiyelerin en fazla üç cümle sonra örgütsüzlüğün göklere çıkarılmasına bağlanması tesadüf değildir elbette.

Ayaklanmanın diğer bileşenleri gibi genç kesimlerinin de ezici çoğunluğunun örgütsüz olduğu doğrudur. Hatta belirli ölçülerde siyasi parti ve örgütlere mesafeli yaklaştıkları da söylenebilir. Fakat bunun kadar açık olan bir diğer gerçek de direniş ve ayaklanmayı yaşayan kitlelerin büyük bir hızla değiştiğidir. Dikkatlerimizi yoğunlaştırmamız gereken asıl nokta

tam da burasıdır. Gezi Parkı'ndaki ilk günden itibaren yaşam, örgütlülüğü ve kolektif hareketi zorunlu kılmış ve kitleler öz deneyimleriyle belirli sonuçlara ulaşarak örgütlenmeye başlamışlardır. Sosyalist parti ve yapıları tanıdıkça, birlikte mücadele ettikçe söz konusu mesafede aşılacaktır. Elbette ibrenin sosyalistlerden yana dönüp dönmeyeceği bütünüyle politika yapış tarzımıza, kullanacağımız araç, biçim ve dile bağlı olacak, umut ve güven verebildiğimiz oranda aradaki mesafe de kapanacaktır.

Diğer yandan tüm esnek yapısına karşına gerek ayaklanma patlak vermeden önce, gerekse sonrasında 80 kurum ve örgütün (Bu sayı direnişin ilerleyen günlerinde 110'a ulaştı.) yer aldığı Taksim Dayanışma Platformu'nun süreçteki rolü tartışmalara en iyi yanıt olsa gerek.

Örgütsüzlüğe övgüler dizenlerin ayaklama boyunca büyük bir sempati toplayan ÇARŞI gurubunu da örgütsüz kitlelerin bir parçası olarak yansıtmaya çalışmaları ise tam bir tutarsızlık örneğidir. Bir parantez açarak süreçteki özel rolü itibariyle ÇARŞI gurubunun tüm bu övgüleri fazlasıyla hak ettiğini belirtelim. Mesele elbette ki bu değil! Sorun şu ki, antifaşist bir duruşa sahip olan ÇARŞI gurubu örgütsüzlük edebiyatlarına malzeme yapmaya çalışanların söylemlerin aksine karşımızda kolektif hareket eden kurumsal bir yanı vardır. Dahası, bilindiği üzere ÇARŞI'nın örgütlü hareket ediş yeni de değildir. Irak işgali, 1Mayıslar, Van depremi gibi toplum-

sal olaylardaki duyarlılıklarını anımsamak gerek.

Burjuva medyanın ağız birliği etmişçesine direniş sürecindeki mizaha, pasif direniş örneklerine, sanata vb güzellemeleler dizerken (ki, hepsi övgüye değerdir, bu ayrı konu!) barikatları, çatışmaları, ana artellerin kapatılmasını adeta görmezden gelmesi, hareketi düzen sınırları içinde tutma gayretinden başka bir anlam taşımamaktadır. Oysa, herkesin de çok iyi bildiği gibi Gezi Parkı'nın özgürleştirilmesi başta olmak üzere hemen hemen tüm kazanımlar kararlı çarpışmaların ürünüdür. Benzer şekilde ayaklanma sürecinde emekçi semtlerdeki militan gösteriler, karakol vb devlet kurumlarının hedefleyen gösteriler, ana artellerin kapatılması vb gibi eylemler de aynı mantıkla burjuva medya tarafından görmezden gelinmeye çalışılmıştır.

Son olarak şu gerçeği vurgulamakta yarar var: Özellikle Gezi gençliğinin kendini herhangi bir sosyalist-devrimci parti ya da oluşum içinde ifade etmemesi şu gerçeği karartmamalıdır: Gençlik, hareket tarzı itibarıyla kesinlikle soldan, devrimci değerlerden beslenmektedir ve yönünü devrimcilere çevirmiştir.

Komün yaşamına uyum sağlayışta, atılan sloganlarda, militan eylemlere yatkınlıkta, barikat başları ve çatışmalardaki dayanışmacı tutumlarda vb bunun izlerini görmek mümkün. Yine, “Deniz olduk astınız, okyanus olduk geleceğiz.”, “Bizdeki bu ağaç sevdası zamanında astığımız FİDAN-

LAR için” diyen, onlarca duvar yazısında aynı esinleniş ve sempatiyi görürüz. Gezi Parkı'nda oluşturulan sokaklara Hrant Dink, Ceylan Önkol, Pınar Selek adlarının verilmesi, ağaçların Roboski'de katledilen gençlerin fotoğraflarıyla süslenmesi, barikatların devrimcilerin adlarıyla anılması bir duruşun ifadesidir.

Sayısız örnek var ama bir kaçıyla yetinelim. Otobüs duraklarına “Göge bakma durağı” adını veren, duvarlara “Dönüşüm muhteşem olacak-Kafka” yazan, “Kapitalizm gölgesini satamadığı ağacı keser” pankartları açan bir gençliğin entelektüel gıdasını nerelerde aldığı az çok bellidir, aslında.

“Yeni Türkiye” mi, demiştiniz?!

Uluslararası düzeyde destek alan ayaklanmayla AKP hükümeti ve onun devleti önemli bir ideolojik-politik yenilgi aldı. “Yeni Türkiye” demagogilerinin geniş kitleler nezdinde en küçük bir itibarı kalmadı. 2023-2071 planları yapan AKP önümüzdeki seçimi nasıl kazanabileceğinin hesaplarına ve derdine düştü. Saldırganlığın dozunun artmasının ve hiç hızı kesmemesinin en önemli nedeni budur. Halkın kutuplaştırılmaya çalışılması “%’50’yi zor tutuyoruz” teraneleri bu aczin dışı vurumlarıdır. Milyonların gözü önünde defalarca kez “Bitirin” talimatı veren Erdoğan ayaklanmanın gücü karşısında geri adım atmak zorunda kaldı.

“Bütün bunlar barış sürecini baltalamak için yapılıyor” söylemiyle, Kürt halkıyla Türk halkını karşı kar-

şıya getirme çabaları ve keza türbanlı bir kadının dövüldüğü iddiası etrafında örülmeye çalışılan laik-antilaik kutuplaştırma gayretinin en küçük bir hükmü olmadı.

Ayaklanma içinde devlet gerçeğini tanıyarak Kürt kardeşleriyle empati kurmayı başaran ayaklanmacılar bu demagogileri “Diren Lice, seninleyiz” şiarıyla yanıtladı. Medeni Yıldırım’ın katledilişi on binlerin katıldığı görkemli yürüyüşlerle protesto edildi. Türk halkının bilinci bakımından adeta bir zihniyet devrimi anlamına gelen bu politik duruş bir milat olarak tarihteki yerini aldı.

Dini siyasete alet etmeye çalışanlara en esashı yanıt direnişçilerden geldi. Kandil gecesindeki ritüellere saygıyı, kitlesel cuma namazı kılınması esnasında olası bir saldırı ihtimaline karşı koruma zinciri oluşturulmasını, Ant-kapitalist Müslümanların öncülüğünde gerçekleştirilen “Yeryüzü iftar sofraları”na kitlesel katılımı ile oluşan coşkuyu anımsamak dahi yeterli.

Yerlere yayılan gazete ve sofa bezleriyle kurulan sofralardan Taksim Meydanı’ndaki şaşalı-devletlü iftarlara yapılan naniklerin tadı hala damaklarımızdadır.

Moral üstünlüğün elde tutulması

Erdoğan’ın Afrika gezisi dönünde havaalanında karşılanmasının gösteriye dönüştürülme gayretleri ve sonrasında peş peşe gerçekleştirilen mitingler vb’de yaşanan ideolojik-politik yenilgi gerçeğini gizlemeye dönüktür. Fakat, burjuva medya dahi

mitinglere direniş kadar ilgi göstermedi. Kazlıçesme mitinginin ardından Ertuğrul Özkök gibi her devrin adamı, yeminli bir düzen savunucusunun dahi “Meydanlara 10 milyonlar yığsan da bu duran adamın karşısında تنها kalır” demesi direnişin politik moral üstünlüğünü resmediyor.

Elbette ki yenilgi kimi liberal ve demokrat geçinen rejim savunucusu kesimlerin yansıtmaya çalıştıkları gibi salt Erdoğan’ın yenilgisi değildir. Nasıl ki tüm bu saldırganlıklar ve katliamlar sadece Erdoğan’ın kibri, küstah tutumları, egosu, despot tutumları vb ile açıklanamazsa, bütünüyle bir sınıf tutumuysa yenilgi de O’nun kişiliğine indirgenerek daraltılamaz.

AKP yıllar sonra karşısında Kürt Ulusal Hareketi dışında bir kuvvet gördü. Tabandan gelen, militan ve kararlı bir halk hareketinin basıncıyla karşı karşıya kaldı.

Direniştekilere salt polisin fiziki saldırılarını değil, karşı devrimin ideolojik-politik saldırılarını da etkisizleştirdiler. Karşı devrimin, Erdoğan eliyle direnişin meşruiyetini gölgelemek için giriştiği her hamle boşa çıkarıldı. Karalama, aşağılama çabaları bütünüyle ters tepti. “Üç beş çapulcu”, “Marjinaler” vb söylemleri hedeflenenin aksine birleştirici ortak bir tanım haline geldi. Erdoğan ve danışmanlarına ne kadar teşekkür etsek azdır. Bu kadar farklı kimlik, siyasi görüş ve yapının özgürlük, direniş ve dayanışmayla özdeşleşen “Çapulcu” tanımı etrafında birleşmesini sağladılar.

Vali Mutlu'nun "Çocuklarınızı çekin" açıklamasının ardından anneler, parkın etrafında el ele tutuşup koruma zinciri oluşturarak "Anneler burada" şiarıyla direnişe yeni bir soluk taşındı.

Ayaklanmacılar, Gezi Parkı'na yapılan ilk büyük saldırının ardından park ve meydanın özgürleştirilmesinin izini sürdürdüler. Taksim Komünü'nün fiziki olarak dağıtılması "Gezi ruhunun" semt ve parklara taşınmasıyla taçlandırıldı.

Cadı avına dönüştürülmeye çalışılan gözaltı terörü "Bizde vardık orada, bizi de alın" meydan okuyuşuyla, kendini ihbar dilekçeleriyle etkisizleştirildi. Ve daha bir dizi örnek...

Haziran ayaklanmasının aynasında emekçi sol hareket

Her şeyden önce "Haziran günleri" nin emekçi sol hareketin tabanında önemli bir silkinme yarattığını açık yüreklilikle ortaya koymalıyız. Umudun zayıflamasının, karamsarlığın kendini değişik forumlarda ürettiği politik iklim olağan üstü bir hızla değişerek yerini umut ve güven tazelenmesine bıraktı. İkinci olarak her ne kadar ilk saldırıdan itibaren devrimciler, sosyalistler direnişin içinde yer alarak bir parçası oldularsa da gelişmelerin büyük bir hızla politik özneleri arttığını ve özellikle ayaklanmayı kavrayamayan kesimlerin hareketin gerisinde kaldığını belirtmeliyiz.

Ayaklanma hareketindeki kitle gerçeğini analiz edebilmek bakımından olduğu kadar emekçi sol hareketin mevcut durumunun çözümlenmesi

bakımından da eşsiz veriler sundu, sunuyor. Toplumsal dokuyu, eğilim ve talepleri kavramaya çok yönlü olarak olanak sağlayan, verili sınırlara sıkışma noktalarına kalıplara ayna tutabilecek bir laboratuvarla karış karışayız.

Süreç devrimci sosyalist parti ve yapıların önderlik kapasitelerini hazırlık düzeylerini, donanımlarını vb açığa çıkardı, çıkarıyor.

Emekçi sol hareket "Bir anda" alışa geldiği kitleden farklı bambaşka bir kitle gerçeği ile karşı karşıya kaldı. "Hedef kitle"sine pek benzemeyen entelektüel düzeyi yüksek politika ile kendine has bir tarzda ilişkilenen bir bileşimdi bu. Böyle bir kitle ile yüzyüze gelen birlikte çarpışan devrimciler, sosyalistler farkında oldukları ya da olmadıkları statükolarına, darlıklarına ve kalıplarına çarptılar. Geçmişten bu yana belirli bir esneme ve kapsama yeteneği olanlar süreci daha hızlı kavrayıp belirli ölçülerde uyum sağlarken statükoculukta ısrar edenler köşeliliğin, devrimci ilkelerin yerine ikame edenler, kalıplarla hareket etmeyi devrimci değerlere sahip lenmekle karıştıranlar kendini tekrar etmenin ilerisine geçemediler.

Süreç değişik biçimler altında devam ediyor. Hareketi doğru tanımlayıp kitle gerçeğini analiz edebilenler "yeni" olanı kavrama ve sürece adapte olma başarısı gösterebilir. Bunu başaramayanlar ise dar statükocu politika yapış tarzlarıyla baş başa kalırlar.

Mücadele, harekete önderlik etmekten kabaca kendini dayatmayı

anlayanları, kitlelerin özneleşmesine fırsat tanımayanları, kitle temsili yetine olanak sunsan araçlara dudak bükenleri, kitlelere tepeden bakmayı ve adeta kapalı bir devre gibi hareket etmeyi marifet sayanları eleyerek ilerliyor.

Benzer şekilde kendiliğinden bilince tapınan; yerlere göklere sığdıramayan bir nevi “örgütlü örgütsüzlük” telkinlerinde bulunan anlayışlar da zıt kutuplardan yola çıksalar dahi dar sekter anlayışlarla aynı kulvarda buluşuyor. Neredeyse her türlü devrimci mücadeleye iradi yaklaşıma soğuk bakanlar, bu ateşten günlerin aynı zamanda karşılıklı öğrenme ve değişim süreci olduğu gerçeğini ısıkılıyor ve devrimci gelişmenin önünde tıkaç rolü oynuyorlar.

Sürecin devrimci yönde gelişimi bu anlayışların etkisizleştirilmesiyle doğrudan bağlantılıdır. “Haziran Günleri” emekçi sol hareket için önemli bir yenilenme ve değişim fırsatı yaratmış bulunuyor. Önümüzdeki dönem “Yeni” olanı çözümleyebilen, politikayı yapış tarzını, dilini mücadele araç ve biçimlerini halk ayaklanması aynasında gözden geçirerek sürecin ihtiyaç ve özgünlükleri uyarlaya bilenlerin omuzlarında yükselecektir.

Son söz: Gezi ruhu

Ayaklanma demokrasi bilincinin gelişmesine muazzam katkılarda bu-

lundu. Sosyalizm fikrine her zamankinden çok daha açık bir kitlelerle birlikte deneyimledik. Ayaklanmanın yarattığı özgürleşmeyi, güveni birlikte yaşadık. Doğrudan demokrasiyi park forumlarında birlikte inşa ediyoruz. Şimdilik “devrim sanki göz kırptı” ama ayaklanmanın ortaya çıkardığı ders ve deneyimlerin yeni isyanları mayalayacağını ve devrimi yakınlaştıracığını biliyoruz.

Kitleler, şoven önyargıların kırıldığı eşitlik, kardeşlik, duygularının geliştiği kaba, cinsiyetçi yaklaşımlarda kimi çatlakların yaşandığı, homofobik tutumların geriletildiği, mücadelenin kararlı özgürlükçü bir gezi ruhu yarattı. Park forumlarında, direnişçilere karşı yürütülen cadı avlarına protesto eylemlerinde, gezi tutsaklarının sahiplenmesinde LGBT bireylerin onur yürüyüşünde, 2 Temmuz’da, Yeryüzü iftar sofralarında ve en önemlisi “Direniş Lise Seninleyiz” şiarıyla Kürdistan’da selam gönderen onbinlerin eyleminde bu ruh vardır. Ağır bir bedeli oldu elbet. Sevdikleri bir daha Ethem’e, Ali İsmail’e, Abdullah’a, Mehmet’e, Zeynep’e ve İrfan’a dokunamayacak, sarılamayacak. Aralarında henüz ömrünün baharında olan Vedat’ında bulunduğu 13 kardeş yüreğin gözünü kaybetmesi, onbini aşkın yaralımız ve 150’yi bulan tutsağımızla kazanılan bu ruh kolay kolay terk etmeyecek göğümüzü.

YÜKSEKDAĞ: DEVRİMİN GÜNCELLİĞİ DAHA SOMUT ŞİMDİ

Ezilenlerin Sosyalist Partisi Genel Başkanı Figen Yüksekdağ, Gezi Parkı direnişi ile yayılan halk ayaklanmasını ETHA'dan Arzu Demir'e değerlendirdi. Halkın güçlü ayak seslerini duyduklarını belirten Yüksekdağ, halkların aynı zamanda korku duvarını yıktıklarını belirtti. Devrimin güncelliğinin soyut olmaktan çıkarak somut olarak kendisini gösterdiğine dikkat çeken Yüksekdağ, devrimcilere yönelik başlatılan saldırıların da buradan değerlendirilmesi gerektiğini söyledi.

İnsanlar niye sokağa döküldü, halklar niye günlerce Taksim'de direndi. AKP zulmüne karşı nasıl başettiler ve bu hareket bundan sonra nasıl ilerleyecek?

Önce hareketi tanımak istiyoruz. Nasıl bir hareketti? Polis şiddetine karşı nasıl dayandı, nasıl direndi, ne istedi? Öncelikle bunların yanıtını almak istiyoruz.

31 Mayıs-1 Haziran tarihinde başlayan büyük halk ayaklanması, bizim Haziran ayaklanması olarak tarif ettiğimiz toplumsal hareket, elbetteki öncesiz bir hareket değildi.

Hareket, kendi içerisinde, halkın kendiliğinden sokağa çıkmasını içeren faktörler ve veriler taşır, ancak Kürt halkının 30 yıla dayalı politik özgürlükler mücadelesi, yine aynı yıllara denk gelen Türkiye'nin batısındaki emek ve özgürlük hareketinin deneyimi ve birikimi,

Haziran ayaklanması dediğimiz süreci mayalamış, oluşturmuş ve inişli çıkışlı bir seyir izleyerek 1 Haziran'a denk gelen bir ayaklanmayı açığa çıkarmıştır.

Aslında 31 Mayıs'ın bir hafta öncesine baktığımızda bile bu hareketin öncü ve güçlü ayak seslerini çok güçlü bir biçimde görebilirsiniz. Bunlardan birisi 2013 1 Mayıs'ıydı. Taksim 1 Mayıs yasağıyla karşı karşıya kaldı emek ve özgürlük güçleri. Bunun karşısında sokakta verilen güçlü bir yanıt vardı. 2013 Taksim Meydanı'nda emek ve politik özgürlük mücadelesi veren bütün güçlerin birleştiği, sokakta hakkını aradığı, söz söyleme hakkını, eylem yapma hakkını; yani bütün politik özgürlük hakkını sokakta aradığı bir süreç başladı. Taksim yasağından sonra, İstiklal Caddesi, adliyelerin önü, THY işçilerinin grev yaptığı grev meydanı ve sayısız mekan eylemlere ve gösterilere yasaklandı. 6 Mayıs, Denizlerin anmasında sokak çarpışmasına dönüşen bir hareket söz konusu oldu, 18 Mayıs'ta ve THY işçilerinden turalım da eylem yapan, harekete geçen bütün kesimlerin örgütlediği sokak mücadelesine dönük kapsamlı saldırılarla karşı karşıya kalındı. Bu, tabii ki AKP Hükümeti cephesinden bir saldırı konseptinin devreye sokulması anlamına geliyordu. İşte Gezi direnişinin tam da bu sürecin arkasından devreye girmesi kesinlikle tesadüf değildir.

AKP Hükümeti'nin iktidar gücü olarak kendisini konumlandığı 10 yıl boyunca bastırılan bütün talepler,

geriye itilen, ezilen, polis güçleri ve güvenlik politikalarıyla ortadan kaldırılmaya ve bertaraf edilmeye çalışılan bütün talepler ve kuvvetler, Gezi direnişiyle kendisini ortaya koydu. Bu açıdan bakıldığında, Haziran ayaklanmasının kesinlikle anlık bir öfkenin patlaması olduğunu söyleyemeyiz. Taksim Gezi direnişine ve Türkiye'nin birçok meydanını direniş alanına dönüştürmüş bu harekete yönelik olarak geride bıraktığımız dönemde de, yani çadırların zorla söküldüğü dönemde de sayısız saldırı gerçekleştirildi. Bunun karşısında çok güçlü ve kapsamlı direnişler ortaya konuldu.

AKP iktidarı 10 yıllık süreci boyunca, 'dediğim dedik çaldığım düdüğü' tavrını sürdürdü. 10 yıllık hükümet dönemini devirdim diyen, hatta 2023 planlarını, o da yetmedi 2071 planları yapmaya başlayan, kendisine bu kadar güvenen, devlet içerisinde kurumsallaşmasını gereğinden fazla abartan, bunu kibirliliğe, küstahlığa, aşağılamaya kadar götüren bir hükümet dili ve politikası söz konusuydu. Kurdukları korku karargahlarını, kalelerini, karakollarını o kadar güçlü sanıyorlardı ki, bunun karşısında bir direniş gelişmez, insanlar özgürlük talepleriyle harekete geçmez fikri, AKP iktidarını saldırgan politikalar konusunda motive eden temel unsurdur.

Taksim Gezi direnişi, onur ve özgürlük isyanıdır. Net olan budur. Geride bıraktığımız süreçte Türkiye'deki ezilen halklar gösterdi ki, özgürlük ve

insanlık onuru sizin hegemonyanızdan, sizin üstünlük kibirlerinizden ve saldırgan politikalarınızdan daha üstündür. Korkuyu yener, korkuyu aşar ve bir daha dönmek üzere o korku karakollarını terk eder. Türkiye halklarının verdiği mesaj bu olmuştur.

İsyan başladığında en çok görülen ulusalcıların o alandaki varlığıydı. Ulusalcılar, sosyalistler ve antikapitalist Müslümanlar nasıl bir araya gelmişti. Özellikle Kürt özgürlük hareketinin de gördüğü şey buydu, ulusalcıların varlığıydı. Nasıl bir araya geldiler, bu kadar farklı politik kesimler?

İtici faktör, AKP iktidarının kendisidir. Varlığı ve söylemidir. Kendisi dışındaki her kesimi, kendisine düşman haline getirme gibi bir becerisi var bu hükümetin ve özellikle Başbakan Erdoğan'ın kullandığı söylemler itibarıyla. Elbetteki Taksim direnişinde, Taksim'in tetiklediği bütün Türkiye'ye yayılan direniş sahalarında ulusalcı karakterler, daha önce AKP iktidarıyla çelişkiler yaşayan ve hala çelişkilerini sürdüren ulusalcı kanat da onların bilinçli öncü politik kesimleriyle ve aynı zamanda ulusalcı ve şovenist kesimin sosyal tabanı da bu direniş içerisinde kendisini ortaya koymuştur. Ancak yanıltıcı olan faktör şu: Bu hareketin toplumsal patlama olduğu ve patlamanın öncülüğünü, toplumsal patlamayı karakterize edecek temel unsuru ulusalcılar olarak tanımlamak çok önemli bir yanlışlıktır. Daha öncesinde bu, Türkiye'de emek ve özgürlük hareke-

tinin antifaşist, antişovenist toplumsal potansiyelinin eksik analiz edilmesinden kaynaklı bir sorundur bu. Sadece Kürt yurtsever hareketin değil, solun da eksik tespitleri söz konusudur bu süreç içerisinde.

Bu hareket içerisindeki devrimcilerin varlığı, ulusalcı ideolojik düşüncelerin ve anlayışların yönlendirmesi etkisi altında olmayan antifaşist kitle, gençlik kitlesi eksik analiz edilmiştir. Taksim'de bunu çok somut gördük. Taksim'e akan milyonlarca insan, yüz binler değil, artık milyonlardan bahsediyoruz, ulusalcı olgular, yaklaşım ve empoze edilmiş şovenist fikirlerden daha ziyade, bu hareket içinde birleşenlere değer verdi, onlara sarıldı. Çok tipik başka bir örnektir, tarihimizde yaşanmış bir şey değildir, Taksim Meydanı'nda milyonların gelip aktığı bir meydana Kürt halk önderi Abdullah Öcalan'la KCK bayraklarıyla, sosyalist partilerin bayrakları, derneklerin yöre örgütlerinin bayraklarıyla, Türk bayraklarıyla bir arada bulunabildi. Çok küçük çaplı hezeyanların, kışkırtma çabalarının dışında o bayraklar, flamalar, semboller aynı alanda yan yana durmayı başardı. Bu, hareketin başarısı ve kazanımıdır. Bize çok temel başka bir şeyi söyler: Eğer bütün Türkiye halklarının, Kürdistan halkının politik taleplerini, bütün özgürlük taleplerini sahiplenmeyi ve o talepler arkasında dimdik durmayı başararsanız, bu Türkiye toplumuna şovenizmin etkisi altında kalmış topluma, o alana sırtında Türk bayrağıyla, elinde Mustafa Ke-

mal bayrağıyla gelmiş insanlara, Kürt sorununu ve Kürt halkının taleplerini anlatabilirsiniz. Barış ve halkların uzlaşma zeminini yaratabilirsiniz.

Devrimci sosyalist iradenin müdahale ettiği yerlerde ulusalçı ve şovenist etki, neredeyse etkisiz hale getirilmiştir. Ama bu irade ve müdahalenin zayıf olduğu yerlerde, ulusalçı ve şovenizmin etkisi altında kalmış politik görüşler ve tutumlar ön plana çıkmıştır. Bu bize ders vermeli, bir şey anlatmalı.

Bu özgürlük ve onur isyanı, müzakere sürecini nasıl etkiledi?

Kitleler, kendisinin de dışında olduğu mücadelelere, aslında bizlerin düşündüğü kadar ilgisiz değildir. İnsanlar, doğrudan içinde olmasalar bile o hareketin sonuçlarını, verilerini, görüntülerini bunların her birisini kaydederler, bireysel hafızalarına ve kendiliğinden bir biçimde toplumsal hafızalarına. 30 yıl boyunca Türkiye’de bir şekilde demokrasi kaygısı olan, zulme karşı sorusu olan insanların hafızalarına Kürt halkının mücadelesi kaydedildi. Bu mücadelenin çıkardığı değişik biçimler kaydedildi, yapılan çağrılar, her şeyden önce barış çağrısı kaydedildi. İşte bu bireysel ve toplumsal hafıza birikimi, belli bir aşamada Türkiye’de yaşanan baskı ve zulmün doruğa ulaştığı noktada, Türkiye halklarının batıda cephesinin kendi deneyiminin açığa çıkarmasına yol açtı.

Onur ve özgürlük isyanı hareketi de müzakere sürecini etkileyecek. Ama olumsuz biçimde değil. Emin

olunmalı ki olumlu biçimde etkileyecek. Müzakere sürecinin başarıya ulaşabilmesi için Kürt halkının, Kürt siyasi hareketinin her şeyden önce Türkiye’deki değişik uluslardan işçi ve emekçi kesimlerle bağ kurabilmesi gerekiyor. Çözüm sürecine bu halkları kazanabilmesi gerekiyor. Çünkü müzakere ve Kürt halkının demokratik taleplerinin kazanılması denilen şey, hükümetle müzakere masasından ibaret görülemez. Kürt halkının en önemli iki garantisi vardır müzakere süreçlerinde. Birincisi; kendi özgür iradesi ve hareketi, o diridir, yerindedir, sürmektedir. Ama ikincisi; Türkiye halklarının bu sürece kazanılmasıdır. İşte bu ikisi birleştirilip denklem kurulabilirse, hiçbir hükümet, devlet, oluşan bu gücün karşısında duramaz. Bakın, biz koskocaman demokratik halk hareketi isyanı içerisinde de bu çözümün öğelerini gördük. Somut olarak gördük. Onlar da gördüler ve korkuyorlar. Başbakan Erdoğan ne diyor Taksim isyanını eleştirirken; “Bölücü başının posteriyile Mustafa Kemal’in bayraklarını yana yana asıyorsunuz, utanmıyor musunuz bundan” diyor. Aynı zamanda çok ciddi korkuya kapıldığını gösteriyor. Bu zamana kadar AKP Hükümeti ve iktidarı, Kürt halkının iradesini temsil eden o flamaların ve bayrakların asla girmesini istemediği yere o bayrak ve flamalar girdi. Bu isyan süreci içerisinde girdi. Şovenizm etkisi altında bu semboller taşındı. Kıyamet kopmadı. Hükümet saldırdı, alan dağıldı. Abdullah Öcalan bayrakları için

değil, KCK bayrakları dalgalandığı için değil. Bu bayraklarla beraber yaşamayı öğrendi, başardı ve bizzat bir deneyime dönüştürdü Taksim'deki milyonlar. Demek ki bu bayraklarla, iradeyle beraber yaşamayı başaramayan, tahammül edemeyen siyasi iktidardır. O nedenle müzakere sürecine, tam tersine demokratik halk isyanının, ayaklanmasının pozitif katkıları olacağını tespit etmemiz, bu gücü bü-yütmemiz gerekiyor.

Partinizin ve sizin açıklamalarınızda devrimin güncelliği vurgusu sıkça dikkat çekiyor. Bu gelişmeler, bu isyan nasıl bir veri sunuyor devrimin güncelliği açısından?

Dün de devrimin güncel bir gerçek olduğunu iddia ettik elbette ama, İstanbul'dan bakınca çok güncel görünmüyordu. Hatay'dan bakıldığında, Ankara'dan bakıldığında düne kadar, yakın zamana kadar aynı durum geçerliydi. Çünkü devrimin güncelliğine inanması için kitlelerin devrime dokunması gerekir. Soyut olarak devrimin güncelliğine inanabilirsiniz ama somut olarak devrim başka bir şeydir. Değiştirir ve o devrimci değişim, devrimin gerçekliğinin somut ilanı ve geleceği anlamına gelir. Geride bıraktığımız 27-28 günlük süreç içerisinde devrimin güncelliği çok daha somut bir karakter kazanmıştır. İnsanlar devrime dokunmuş, onun parçası haline gelmiştir. Elbette söz ettiğimiz devrim, devrimci demokratik bir iktidar yaratacak bir devrimci irade, devrimci demokratik yönetsel bir değişiklik yaratacak bir irade

ve sonuç açığa çıkarmamıştır. Ama şimdilik diyoruz. Bu sonucun yaratılabilmesi bakımından çok güçlü bir dinamik açığa çıkmıştır.

Süreç içerisinde düpedüz toplumsal altüst oluş yaşanmıştır. Yani, sokağa çıkmayan milyonlarca insan sokağa çıkmıştır. Hayatında polis şiddeti görmemiş, polise karşı bir slogan atmamış, bir tutum tavır geliştirmemiş insanlar, doğrudan radikal bir mücadele içerisinde ön saflarda kendini ortaya koymuştur. Bunların her birisi bireysel yaşamlarda ortaya çıkan, insanların bireysel duruşunda ortaya çıkan ama hareketin yapısı gereği toplumsal devrimci durum, bir altüst oluşturmaktadır. Bu açıdan baktığımızda devrimin sadece Kürdistan bakımından değil, Türkiye halkları bakımından da güncellik kazandığını söylemek gerekir. Ama devrim, bizim milimetrik tarif edebileceğimiz, bizim haritasını, tablosunu çizeceğimiz bir şey değildir. Devrimin nasıl bir şey olacağını halk çizer, çünkü devrimi halk yapar, kitleler yapar. Şu an Türkiye halkları da, kendi özgünlüklerine, kendi gerçekliklerine göre bu devrimin haritasını çiziyorlar. Önemli olan bu haritayı iyi okuyarak ve anlayarak, bu haritaya aynı zamanda yeni yollar kazandırarak tahkim etmeyi başara-bilecek miyiz? Yanıtlanması gereken esas soru budur. Artık kitleler, yerinde oturarak değişim istemekten kendisine demokratik değişim vaat eden partilere gidip, sadece sandıkta oy vermekten ibaret olmadığını, bu değişimi istiyorum, demokratik özgürlükçü bir

değişim istiyorum, bunun için sokağa çıkacağım, bu değişimi yaratacağım demiştir. Tam da bu nedenle devrim günceldir.

Taksim Gezi Parkı'nda 18 gün bizim gördüğümüz, paranın olmadığı günlük ilişkiler yaşandı, ortak mutfaqlar kuruldu, ihtiyaçlar değiş-tokuş yöntemiyle karşılanmaya çalışıldı. Bir sosyalist olarak oradaki tablo duygularınızı nasıl etkiledi?

Taksim Gezi Parkı'nda ve daha geniş bir alanda, 18 gün boyunca bir komün yaşamı sürdürüldü. Paylaşımın, dayanışmanın esas olduğu, paranın tedavülden kalktığı, çıkarın tedavülden kalktığı; bunların yerine sevgi ve dayanışmanın, değiş-tokuşun, yeme-içme ve olanak değiş-tokuşun aldığı yeni bir düzen kuruldu, küçük çaplı komün yaşamıydı. Biz o sürecin doğrudan içerisindeydik, yaşadık, gördük, parçası olduk. İlk hissettiğim duygu şuydu: Hayallerimiz gerçek oldu. Bu zamana kadar bir komün yaşamını, devrimci ortamlarımızın mütevazı komünlerimiz dışında, bu kadar kitlesel bir komün yaşamı, deneyimi yaşayabileceğimizi söyleselerdi, çok yakın bir ihtimal gibi gelmezdi bize. Bir hayalin gerçeğe dönüşmesi anlamına geliyordu. Biz devrimciler, sosyalistler elbetteki bu hayale her zaman inandık. Bu hayalin her zaman gerçekle bağını kurduk, payımıza düşen ne kadar gerçeklik boyutu varsa o kadarını yaşadık. Ama bizim bakımımızdan bu hayalin somut ve net bir biçimde gerçeğe dönüşmesi anlamına geliyordu. Başka

bir yanı da şuydu, biz bir hayale inandık, bu hayalin gerçeğe dönüştüğünü gördük. Ama bu hayale inanmayanlar bu gerçeği yarattılar ve yaşattılar. Bizim gibi bilinçli ve sistematik olarak komüne, komünizme inanan milyonlar veya yüz binler değildi, orada o komünü yaşayanlar, bir parçası olanlar. Ama onlar da doğrudan bir parçası olarak o komünü yaratarak, insanların bir komün içerisinde bir araya gelme idealinin ve hayalinin gerçeğin ta kendisi olduğunu gösterdi. Bu zamana kadar ezilen insanlığa güvenmeyen, inanmayan düşünce ve değer yargılarının da bence berhava olması anlamına geldi, bu 18 günlük ve daha fazla devam eden komün deneyimi. Demek ki hiçbir zaman insandan umudumuzu kesmemek gerekiyor. İnsana inanmak gerekiyor. Ezilenlerin bir araya gelme ve belli bir anda o komünü o insana yaraşır ve yakışır değerleri yüceltebilme yeteneğini görmemiz, buna yüksek bir inanç duymamız gerekiyor. Biz inancımızın boşuna olmadığını gördük, bu komün deneyimi boyunca. Bu inancın gücünü gördük. Gerçekle buluşma noktasını gördük.

Gezi Parkı'ndan çıkıldı, anmalar yapılıyor. Değişik meydanlarda yapılıyor bu eylemler fakat İstanbul'un mahallelerindeki parklarda forumlar düzenleniyor. Bundan sonra bu hareket nasıl gelişiyor, pratik olarak nasıl örgütlenecek?

Bir Gezi Parkı vardı önceden, şimdi yüzlerce park var. Şimdi buralarda süren bir hareket yaşanıyor. Aynı za-

manda hareket, yeni biçim ve kanallar açarak gelişmeye yüz tuttu. Daha önce halk iradesini ön plana çıkaran, kitle iradesini ön plana çıkaran duruş şu an her bir bölgeye, ilçeye yayılmış olarak forumlar biçiminde, halk meclisleri olarak tarif edebileceğimiz, halk konseyleri olarak tarif edebileceğimiz forumlar biçiminde varlığını sürdürüyor. Biz o forumlarda görüyoruz ki, konuşan ve kendi talebini, mücadelesini, deneyimini tartışan bir halk kendisine daha iyi hedefler konusunda hiçbir sıkıntı yaşamıyor. Daha aydınlık bir fikir, daha açık bir bilinçle yoluna devam etme kararlılığını üretiyor.

Çünkü bu hareket, onur ve özgürlük hareketidir. Talepleri ortada. Taksim Dayanışması'nın ortaya koyduğu dört talepten ibaret değil sadece. O dört talep çıkış noktasıdır. Onun dışında politik haklarını isteyen, özgürlük isteyen; söz söyleme özgürlüğü, eylem özgürlüğü, Alevilerin özgürlük talepleri, Kürtlerin özgürlük talepleri, kadınların özgürlük talepleri, gençlerin, işçilerin, LGBT bireylerin, köylülerin, çevrecilerin her kesimin özgürlük talebi, bu halk hareketinin içerisinde. Bu talepleri söküp atamazlar, yok farz edemezler. Her yok farz ettikleri ve bastırmaya çalıştıkları aşamada bu talepler ve mücadele gücü yine aynı görkemiyle, belki de gücünü daha da artırarak bu iktidarın karşısına dikilecektir.

Gezi Parkı'na polis saldırısının hemen arkasından partinize yönelik polis operasyonu gerçekleştirildi. Bu

operasyonda neler oldu ve neler yaşandı?

Partimize dönük gözaltı ve tutuklama saldırılarının amacı çok açık elbette ki. Bu, onur ve özgürlük isyanı karşısındaki tahammülsüzlük ve intikam saldırısının bir sonucu. Hükümet aslında kendisinin kimyasını ve dengesini bozan bu isyanla karşı karşıya kaldıktan sonra hemen ilk günlerde hem hareketi bölmeye hem de gerçeğini kırmaya dönük, sosyalistleri, devrimcileri hedef göstermeye dönük söylemler ortaya koymaya başlamıştı, saldırı politikalarının sinyalini ortaya koymaya başlamıştı. Önce çapulcular dedi. Çok güçlü bir yanıt verildi. Bütün Türkiye toplumu biz çapulcuyuz diye sokaklara çıktı. Sonra marjinaler, flama taşıyanlar dendi. Bunun karşısında başta Taksim olmak üzere bütün alanlarda marjinalse sadece devrimciler değil, hepimiz marjinaliz, hepimiz flamalara sahip çıkıyoruz dendi. Bu politikalarla devrimcileri bu hareketten ayırıştırma politikalarının hiçbiri tutmadı.

AKP iktidarı, en baştan itibaren hedef gösterdiği sosyalistlere başta partimiz olmak üzere kapsamlı gözaltı ve tutuklama saldırısı geliştirdi. SDP'yle başlayan saldırı konseptiydi, onun arkasından partimize dönük saldırılar gelişti. Türkiye'nin değişik kentlerinde yine başka sosyalist yapılara, oluşumlara dönük gözaltı ve tutuklama operasyonları da yaşandı. Bu süreçte partimizin daha özel anlamda özel hedefe alındığını söylemek gerekir. Bunların bir kısmı genel

başkan yardımcılarımız, MYK üyelerimiz, parti meclisi üyelerimiz, il yöneticilerimiz ve ilçe yöneticilerimiz, partimizin bütün kademelerinde yer alan yoldaşlarımız bu süreç içerisinde gözaltına alındı ve tutuklandı. Bunlar bizim beklemediğimiz yaklaşım değildi. Hareketin gerek gelişim sürecinde, gerek belli aşamasında karşı karşıya kalacağımızı öngördüğümüz bir durumdu. Bu saldırıyla karşı karşıya kaldıktan sonra çok net bir yanıt verdik. Şunu söyledik, bu hareket sosyalistler, gözaltına alınan ve tutuklanan sosyalistler olmasa bile kendi yolunu bulmuş, kendi yoluna girmiş bir harekettir. Ve sosyalistleri tutuklayarak kurtulamayacaksınız bu hareketten. Kendi karanlık geleceğinizden sosyalistleri ekarte ederek kurtulamayacaksınız. Üstelik sosyalistler başta partimiz olmak üzere, bu tip saldırılar karşısında deneyimlidir, güçlüdür. Bu saldırılar karşısında kendimizi yeniden ortaya koymayı, kendimizi yeniden üretmeyi başarabilecek güçteyiz. Bu güce de güveniyoruz. Bizim bu gücü özellikle isyanın açığa çıkardığı dinamiklerden aldığımızı, bu saldırıyı gerçekleştirenler de çok iyi bilmeli. Daha yüksek bir enerjiyle kendimizi üretme gücünü bu isyanın dinamiklerinden alıyoruz. O nedenle bu zamana kadar gelişen saldırılar da, bundan sonra karşımıza çıkabilecek saldırılar da sosyalistlerin bu hareket içerisindeki varlığını, inisiyatifini, iradesini kesinlikle ortadan kaldıracak, buna yetecek saldırılar değildir. Ama aynı zamanda başka bir şeye de işaret et-

miştir bizim bakımımızdan. Hareketin içerisinde sosyalistlerin oynadığı role de dikkat çekmesi bakımından önemli bir veridir. Bakın milyonlarca insan harekete geçti bu süreç içerisinde, bu tabii ki başka bir çelişkidir. Tutuklanan, hedef tahtasına oturtulan sosyalistler. Bu bir tesadüf değildir. Aynı zamanda sosyalistlerin bu isyan süreci içerisinde tuttuğu yeri, oynadığı rolü ortaya koyması bakımından önemli veridir. Bunu neden söylüyorum, bu gerçeğin altını çizmek bakımından da söylüyorum.

31 Mayıs hareketi bir park direnişiyle başladı. Bu hareketin ilk başladığı noktada yine sosyalist kimliğiyle bilinen HDK vekillerimizden Sırrı Süreyya Önder vardır. Hareketin ilk başladığı noktada. Ondaki sonraki süreçte 1 Haziran direnişinde başta partimiz olmak üzere yaklaşık bin kişilik devrimci, sosyalist ekibin yürüttüğü mücadele, sokaktaki tavrı belirleyici olmuştur, bu alana girilmesinde. Alanı tutan, alana girilmesini sağlayan öncü güç pozisyonunda yer alan sosyalistlerdir. Partimizin özellikle İstanbul'daki parti yöneticilerimizin bu kadar özel bir hedef haline getirilmesindeki neden odur. Biz elbetteki bundan sakınmıyoruz, gocunmuyoruz, bundan gurur duyuyoruz. Bu hareket içerisinde dün nasıl bir rol oynadıysak, yarın yine karşımıza çıkabilecek bu tip anlar söz konusu olduğunda sosyalistler olarak en önde olmaya, en kararlı durmaya, ön açmak için kendimizi ortaya koymaya devam edeceğiz. Buna gücümüz var, irademiz var.

HALK GENÇLİĞİ

Arif Çelebi

Son bir kaç yılda meydana gelen ayaklanmalar ve büyük kitle protestolarında (Tunus, Mısır, Türkiye, Brezilya, ABD, Yunanistan, Şili, İspanya, İngiltere, Fransa, Bulgaristan ve diğerlerinde) halk gençliğinin belirleyici toplumsal güç olarak öne çıktığını görüyoruz.

“Halk gençliği”nden kastedilen, halkı oluşturan değişik sınıf ve katmanlardan (işçi sınıfı, küçük burjuvazi, emekçi köylülük) gelen öğrenci, işsiz ve emekçi gençliğin tümü kastedilmektedir.

Önceki yıllarda halk gençliği kendi başına, kendine özgü ayrı bir kategori olarak tanımlanamazdı. Örneğin bir işçi, bir mühendis ve bir köylü genç aynı kefeye konamazdı. Nihayet her biri mensup oldukları sınıf ya da katmanların parçasıydılar. Genç olmaları, onları kendi sınıf ve katmanlarının en dinamik unsurları yapıyordu. Fakat nihayetinde biri işçi ise diğeri küçük burjuvaydı. Çıkarları zaman zaman kesişse de çatıştığı da oluyordu. Küçük burjuvazi, sınıf konumu gereği işçi sınıfı ile burjuvazi arasında sallanıp duruyordu; işçi sınıfı ayağa kalktığında bü-

* Atılım Gazetesi'nin 16 Ağustos 2013 tarihli 78. sayısında yayımlanmıştır.

yük burjuvaziye karşı onun safında yer alabiliyor, hatta safların en önüne fırlatabiliyor ama burjuvazi işçileri ezmeye başladığında da safları ilk terk edenler onlar oluyordu. “Normal zamanlar”da ise küçük burjuvazi, egemen burjuva sınıf fikirlerinin işçi sınıfı içine aktarım kayışı işlevi görüyordu.

Öğrenci Gençliği

Öğrenci gençliğin konumu ise biraz daha farklıydı. Yüksek okul diploması, halk sınıflarından gelen gençlik için bir sınıf atlama aracı olabiliyordu. Kuşkusuz hepsinin sınıf atlaması mümkün değildi ama diploma, hiç değil kendilerine ebeveynlerinden daha iyi bir hayat sürmelerine imkan tanıyacak bir iş sağlayabilirdi. Yine de elde edinmeyi bekleyen iş sayısı azdı, dolayısıyla bir “yarış” kaçınılmazdı. Üstelik bu “yarış”ta varlıklı ailelerin çocuklarına karşı daha en baştan dezavantajlı konumdaydılar.

Bir yandan daha iyi bir gelecek imkanı, diğer yandan hepsinin buna kavuşmasının imkansızlığı, halk gençliğinin parçası olan öğrencilere geldikleri sınıf kökenlerinden farklı olarak kendine özgü küçük burjuva sınıf karakteri kazandırıyordu. Bu, nesnel bir durumdu.

Fakat öğrencilerin sınıfsal pozisyonlarını salt bu nesnellikle değerlendirmek doğru olmazdı. Lise ve üniversite öğrencileri aynı zamanda aydın kategorisi içinde sayılmalıydılar. Ailelerinin sınıf kökenleri ve mevcut nesnel konumları, aydınların sınıfsal pozisyonlarını etkilediği kuşkusuzdu, buna karşın belirleyici olan onların ideolojik tercihleriydi. Öğrencilerin “aydın” kategorisinde sayılmasından tümünün aydın olduğu sonucu çıkarılmamalı. Kastedilen,

öğrencilerin politik tercihlerinde ailelerinin sınıf kökenleri ve kendi nesnel konumları etkili olsa da belirleyici olanın ideolojik tercihleri olduğudur. Küçük burjuva bir aileden gelen bir öğrenci, pekala işçi sınıfı ideolojisini benimseyerek burjuvaziye karşı mücadelesinde proletaryanın ön saflarında yer alabilir, elbette tersi de geçerlidir.

Dolayısıyla, öğrenci gençlik arasında “ideolojik tercih” çok özel bir rol oynardı. Elbette akademik, ekonomik, demokratik talepler öğrenci hareketinin kalkış noktası olurdu. Ama hem ailelerinin sınıf kökenlerinden hem de burjuva düzenden “kopuş”lar esasen ideolojik saflaşmadan doğardı.

Yine de en radikal “kopuş”lar dahi, idealleri peşinden koşanları bir kenara bırakırsak, genellikle geçici karakterdeydi. Çünkü okullarından mezun olanlar “hayata atılırdı”. Şimdi onun yeni sınıf bilincini bu yeni koşullar şekillendirecekti. Sınıf atlama imkanı bulan dönün en keskin radikalleri şimdi burjuva egemenlerin saflarında düzen bekçiliğine soyunacaklardı. Bir başkası küçük burjuva serbest meslek erbabı olarak hayatını kazanma derdine düşecekti. Geri kalanlardan şanslı olanlar da beyaz yakalı işçi, daha az şanslı olanlar da mavi yakalı işçi olacaktı.

Geleceksizlikte eşitlenme

Günümüzde yüksek okul diploması, eskisi gibi “sınıf atlama” imkanı tanımıyor. Bırakalım sınıf atlamayı, diploma sahibi olmak “hayata atılmak” için bile garanti değil. Halk gençliğine mensup öğrencileri ilk bekleyen giderek büyüyen işsizlik. Bu engeli aşabilenlerden iyi bir iş bulabilenler kendini şanslı sa-

yıyor, geriye kalanlar ortalama bir işçi ücretine razı olmak zorunda. Öyle ki eğitim düzeyleri, nitelikleri ebeveynlerinden daha iyi olsa da onlardan daha düşük bir ücretle çalıştırılıyorlar artık. Bu durum, halk gençliğinden gelme öğrencileri nesnel olarak proletaryanın saflarına mıhlıyor. Demek ki burada burjuva düzenden “kopuş” nesnel bir karakter kazanmıştır. Üstelik bu “kopuş” geçici değil. Mezun olanlar için burjuva düzen içinde ayrıcalıklı bir gelecek umudu yok. Dahası küçük burjuva konumda olan serbest meslek sahibi gençler, konumlarını kaybederek proletarya saflarına itiliyorlar. Emekçi köylü gençliği için küçük mülk sahipliğine dayalı bir gelecek söz konusu olmadığı için bunlar işsiz, yarı proleter ya da güvencesiz işçiler olarak şehrin varoşlarına akın ediyor. Kısacası, geldiği kökenden bağımsız olarak tüm halk gençliği kapitalizm tarafından hiçleştirilmede eşitleniyor. Geleceksizlik, halk gençliğinin ortak kaderi bugün. Onları kendine özgü bir kategori olarak proletaryanın bir bileşeni haline getiren de bu.

Öğrenci gençliğin yeni rolü

Halk gençliğinin en kalabalık ve eğitilmiş kesimini öğrenci gençlik oluşturuyor. Kapitalizmden nesnel kopuşları onları proletaryanın nesnel bileşeni haline getiriyor. Ama bu onların aydın karakterini ortadan kaldırmaz ve önemsizleştirmez. Onlar, yine aydın kategorisinde değerlendirilmelidirler.

Fakat artık şöyle bir farkla: Aydın kategorisinde olmaları ve ideolojik pozisyonları sınıfsal konumlarını belirlemez, nesnel sınıfsal konumları aydın karakterlerini şekillendiriyor. Toplumda çeşitli sınıf ve tabakaların çıkarlarının ideolojik-politik ifadesi olan fikirler en tam biçimde aydınlar arasında yansımaları bulur. Aydınlar bu fikirlere göre kamplaşır. Bu kamplaşmanın en radikal ve keskin biçimi, öğrenciler arasında görülür. Bugün halk gençliğinden gelme öğrenciler nesnel olarak proletaryanın parçası oldukları için ve sermaye-emek çelişkisi en keskin ve çözülmez karakteriyle kendini gösterdiği için bu öğrenciler nesnel sınıfsal doğalarına uygun olarak her geçen gün daha büyük yığınlar halinde kapitalizme karşı saflaşmaktadırlar. Burjuvazi ve proletarya arasında kaygan bir zemin üzerinde duran eskinin öğrencileri yok artık. Halk gençliği proleter zemin üzerinde bugün. Kuşkusuz öğrenci gençlik yine aydın bir tabakadır, yine ideal bir dünya arayışındadır. Ama artık başkalarının, halkın, toplumun kurtuluşu için değil aynı zamanda ve esasen bizzat kendi kurtuluşları için ideal bir dünya peşindedirler ve nesnel olarak onlar proletaryanın aydın tabakasını oluşturuyorlar ve sınıf bilinci edindikleri ölçüde proletaryanın organik aydınları olmaktadır. Halkın bilinçli ve kararlı genç savaşçıları olarak öne çıkmalarının nedeni budur.

DIŞARIDA ÇOK İŞİMİZ VAR

Hatice Duman

Haziran ayaklanması ayna zamanda bir kadın isyanıdır. Ayaklanmanın ilk kıvılcımlarının çakıldığı andan, milyonların sokakları fethettiği günlere kadar kadınlar en öndeydi. Ayaklanmacı kadınların nicelikleri ve nitelikleri hayranlık uyandıracak boyuttaydı. TOMA'ya ve biber gazına karşı ortaya konulan cüretli duruş, sapanla kadınlarla birlikte savunmadan saldırı pozisyonuna geçerek bilinçlerdeki değişimin sıçramalı niteliğini ortaya koyuyordu. Kadınlar, ayaklanmanın bütün aşama ve boyutlarına kadın iradesinin gücünü kattılar. Adeta kadın devriminin ayak seslerini duydu tüm dünya kadınları. Kadın özgürlük mücadelesi bakımından Türkiye'de devrimci bir durumdur, söz konusu olan. Kürt kadın devrimiyle birlikte ölkemiz bakımından geniş kitleleri kapsayan bir kadın ayaklanması yaşanmaktadır.

Kadınlar, sadece Haziran ayaklanmasında oynadıkları rolleriyle değil, aynı zamanda Taksim komününü inşa da da baskın özel bir kuvvet oluşturdu. Kadının alandaki özelliği, komün yaşamına damgasını vurmuştur. Taksim

* Atılım Gazetesi'nin 23 Ağustos 2013 tarihli 79. sayısında yayımlanmıştır.

komününde kadınların rolü hareketi arındıran bir çizgide ilerlemiştir. Dahası kadınlar, direnişe sinen cinsiyetçi, homofobik, transfobik algıyı, dili ve bunun tüm yansımalarını minimize ederek hareketin politik ve ideolojik yönünü berraklaştırmıştır. Ataerkil sistemin yarattığı toplumsal cinsiyet kalıpları, Taksim komününün değişim ateşi içerisinde sorgulanmış ve tartışmaların da en önemli noktalarından biri olmuştur. “Yeni insan”ın yalnızca kapitalizmin üretim ilişkilerinin sorgulanmasıyla yaratılmayacağını, aynı zamanda toplumsal cinsiyet kalıplarının radikal bir eleştirisinin de tarihi ve devrimsel bir zorunluluk olduğu, Gezi’de çok net görülmüştür.

Elbette kadın devrimi bakımından oluşan yeni durum, AKP diktatörlüğünde cisimleşmiş ataerkil sistem koruyucularını alabildiğine rahatsız etmiştir. Paris Komünü’nde Fransız burjuvazisinin o ünlü sözünü coğrafyamıza uyarlarsak; eğer ayaklanmacılardan hepsi kadın olsaydı, bu, AKP iktidarı bakımından korkunç olacaktı! Ancak böyle olmasa da kadınlar, ayaklanmaya katılım düzeyiyle erkek egemen sistemin üzerine kabus gibi çökmüştür.

Kadınlarla erkekleri eşit kabul etmeyen AKP zihniyeti, devreye soktuğu cinsel politikalarının karşısında kitlesel başkaldıran kadınları bulmuştur. Kadın bedenini denetim altında tutan politikalarından şiddeti yeniden üreten uygulamalara kadar kadınlar sistematik bir baskı altında kalmışlar ve en son da Haziran ayaklanmasıyla birlikte AKP’ye isyan etmişlerdir. Kadınların bu başkaldırısı, AKP’nin saldırganlığını arttırdığı gibi yine devletin o bilindik şiddet biçimleri devreye konulmuştur. Evinden kitlesel

olarak sokağa çıkan kadınlara, polisin “Sokakta ne işiniz var, evinize gidin” söylemleriyle birlikte cinsel tacizde bulunup tecavüzle tehdit etmesi, AKP’nin cinsiyetçi politikalarının en görünen yüzünü resmetmiştir. Kadınları sokakta köşelere sıkıştırarak taciz eden polis, resmi gözaltı işlemi yapılmaksızın akrep araçlarına bindirdikleri kadınları bilinmeyen yerlere götürerek aynı cinsel saldırıda bulunmuştur. Resmi olarak gözaltına alınan kadınlara uygulanan çıplak arama işkencesi ise saldırıda gelen düzeyin üst boyutudur.

Cinsel taciz ve tecavüzün yasallaştırılmış halidir bu. Özellikle ayaklanmada öne çıkan kadınların bu işkenceye maruz kalması, evinden çıkıp sokakları fetheden milyonlarca kadına mesaj niteliği taşımaktadır. AKP Hükümeti kadınları bu yöntemlerle korkutup eve doğru itmektedir ve bu muazzam kadın başkaldırısını bertaraf etmeye çalışmaktadır.

AKP diktatörlüğünün kadın ayaklanmacılara yönelik bu zorbaca tutumu anlaşılırdır. Zira, yıllardır aileyi güçlendirme amacıyla kadınlara saldırıda sınır tanımamıştır. Elbette kadınlar yıllardır bu politikalara karşı bir mücadele hattı geliştirmeye çalışmışlardır. Dahası, yüz binlerce kadına ulaşip farkındalık yaratmada mesafe kaydetmişlerdir. Haziran ayaklanması bu zeminden yükselip en son aşamada sıçramalı bir değişime doğru ilerlemiştir. Bu bakımdan AKP’nin cinsiyetçi politikaları yerle bir olmuştur. Taksim Meydanı ve diğer başkaldırı alanlarında kadınlara yönelen vahşice saldırıların altında bu yenilgi yatmaktadır. Bu hezeyanla tahammülsüzleşen AKP, kadınlara karşı açtığı savaşı boyutlandırmıştır. Saldırıların

merkezinde kadın bedeninin durması, AKP'nin cinsel zorbalıkta sınır tanımadığını gösterir. Kadınlarda gelişen cins bilincini karartmaya çalışan AKP, kadınların beyinlerini, bedenine yaptığı saldırılarla teslim almaya çalışıyor.

Haziran ayaklanmasıyla politik mücadeleye aktif bir şekilde dahil olan kadınlar, onlarca erkek egemen duvarı yıkarak kadın bilinci kazanmışlardır. Tam da politik kadınların cinsel işkenceye maruz kalması yeni bir olgu değildir. Erkek egemen devletin sistematik olarak kadınlara uyguladığı bu cinsel zorbalık, kadınların politik arenada hangi noktada yer alırsa alsın, hedef aynı noktada birleşmektedir; o da, özneleşen kadını nesne pozisyonuna geri itmektir.

Devletin cinsel zorbalığına karşı kadınlar yıllardır bir irade ortaya koydular. Cinsel şiddeti yargılayarak, devletin amacını algılama ve öğretilmiş kadınlığın engelleyici gerilikleriyle mücadele etmenin zeminini yarattılar.

Bugün bakımından durum nasıldır?

Ayaklanma sırasında binlerce kadın gözaltına alındı ya da gözaltı işlemi yapılmaksızın polis otolarında ya da bilinmeyen yerlerde cinsel şiddete maruz kaldı. Peki, bunu kaç kadın açıkladı? Açık ki, burada cinsel saldırıyı açıklayanla açıklamayan kadın arkadaşlar arasında bariz bir açığı var. Cinsel işkenceyi yargılamak, onunla yüzleşmek ve kadını nesneleştirme amaçlarını yerle bir etmek için daha fazla mücadele etmek şart. Özellikle forumlarda ve başka örgütlenme alanlarında bu konunun kadınların gündemine sokularak tartışılması ve cinsel saldırıların açığa çıkarılması önemli bir mücadele noktası olabilir. Bu, cinsel saldırıyla yüzleşmenin ve hesap sormanın da ilk adımındır. Haziran ayaklanmasına ruhunu katan kadınlar, artık geri dönülmez bir mücadele yolunda bu saldırıların hesabını mutlaka soracaktır.

Haziran deneyiminin ışığında KİTLE MÜCADELESİ VE ÖRGÜTLENMESİ ÜZERİNE NOTLAR

Deniz Bakır

Haziran ayaklanması büyük bir toplumsal dinamizme yol açtı. Eskiden sessizlikle ya da en iyi ihtimalle homurdanmayla karşılanan birçok sorun, artık kitlelerin müdahale ve mücadele konusu. Otobüs gelmiyor, halk yolu kapatıyor. Su kesiliyor, halk belediyeye yürüyor. Metro için ağaçlar kesilmek isteniyor, öğrenciler ve halk siper oluyor. İskele rantçılara peşkeş çekilmek isteniyor, kitleler eyleme geçiyor. Cami-cemevi projesiyle Aleviler devletli İslama devşirilmek isteniyor, barikatlar kuruluyor. Kendine ‘tasavvuf düşünürü’ diyen bir akıl fukarası ‘erk’ek TV ekranlarından kadınlara düşmanlık yapmayı iş haline getiriyor, kadınlar her yerde eylem yapıyor. İşçiler atılıyor, hemen işyerinin önüne bir çadır kuruluyor ve işyeri önü eylem, dayanışma, örgütlenme merkezine dönüyor vb. vs. Kürtleri saymıyoruz bile!...

Oluşan tablo etkileyici. Eski kitle bilinci aşıyor. Demokratik uyanış, hak ve mücadele bilinci hızla gelişip serpiliyor. Ezilenler kendilik bilinci ediniyor, birbirleriyle,

* Atılım Gazetesi'nin 1 - 22 Kasım 2013 tarihleri arasında yayımlanan 88, 89, 90 ve 91. sayılarında yayımlanmıştır.

yaşama ve devletle ilişkilerinde yeni bir kavrayış düzeyine doğru yükselecek kişilik kazanıyorlar. Ayaklanmanın belki de en temel ve kalıcı kazanımı bu bilinçtir. Şimdi bu bilince bir kanal açmalı, yön ve amaç kazandırarak örgütlemeliyiz. Bu konuda gerek siyasal özneler, gerekse de kitleler düzeyinden kaynaklanan bir arayış, bir çaba olduğu gözlemlenebiliyor. Ne var ki, bu çabalar lokal, dağınık ve kendiliğindenci hattın ötesine geçebilmiş değil... Dağınık ve lokal düzeydeki çabaları birleştirebilecek, arayışın kendiliğinden niteliğine aşarak iradi ve kapsayıcı bir açı yaratabilecek bir hattın oluşturulması ihtiyacı aciliyetini koruyor. Kitlelerle diyalog temelinde şekillenen tüm yaşam alanlarını örgütlenme mekanına dönüştüren; yaratıcı, esnek, kapsayıcı ve yüzü geleceğe dönük bir kitle siyaseti ve örgütlenmesi perspektifi geliştirilmeli, düşünülmeli, tartışılmalı ve en önemlisi de pratik örnekler yaygınlaştırılmalıdır.

Bu konuda örnekler sunacağız. Ancak önce üzerinde hareket edeceğimiz sosyo-politik zemini belli başlı unsurları ve özellikleriyle vurgulamak yararlı olacaktır. Böylece; ne ve nasıl sorularına, içinde yerleşeceği bağlamla birlikte daha somut ve sağlıklı yanıtlar bulabilme imkanına kavuşabiliriz.

Haraket işçidir

Haziran ayaklanması ve halk hareketi, yaygın olarak öne sürülenin aksine, açıkça işçi-emekçi karakterlidir. Makineleşme ve neoliberal reorganizasyonla birlikte kapitalist toplumda ve bağlı olarak sınıf yapılarında önemli değişimler yaşanmıştır, yaşanmaktadır. Eski dönemin iri yarı, kaslı, eli nasırlı

erkek ve mekan (fabrika) eksenli işçi profili büyük oranda farklılaşmış, yerine kalifiye-egitimli, genç, kadın, güvencesiz ve düzensiz, modern-kentli yaşam ölçüleri ve duyarlılıklarıyla donanımlı yeni bir işçi profili ortaya çıkmıştır.

Bu işçi kuşağı, geleneksel sendikal ve siyasal sınıf örgütlerinin kalıplarına uymamakta ve bu nedenle mesafeli durmaktadır. Geleneksel sınıf örgütlerindeki zayıflamayı kaba anlamda devletin saldırıları ya da bu örgütlerin yönetim zayıflıklarına bağlamak oldukça yüzeysel bir değerlendirmedir. Sorun, bu örgütlerle sınıf arasındaki yapısal uyumsuzluktur.

Yeni dönemin sendikal ve siyasal sınıf örgütleri, kapitalist toplumdaki ve işçi sınıfındaki bu değişime adapte olabilecek bir yapısal yenilenme yaşamalıdır. Esnek, demokratik, kapsayıcı, kadın, mekansal olarak fabrikaya sıkıştırılmamış, tüm yaşam alanlarını sınıf mücadelesinin mekanı haline getirerek diğer toplumsal sorun ve kesimlerle birleşen bir örgütsel form ve siyaset anlayışı yaratılmalıdır.

İşçi sınıfı, halk ayaklanması ve hareketinde önemli bir hacim oluşturmasına rağmen, tezat biçimde örgütsüz olması sebebiyle görünür olamamış, ağırlık yaratamamış ve böylece yeni sendikal ve siyasal sınıf örgütlerine olan ihtiyacın altını güçlü bir biçimde çizmiştir.

Hareket gençtir

Halk ayaklanması ve hareketinin tipik özelliklerinden biri de, genç olmasıdır. Yaş ortalamasının 25-28 arası olması, büyük bölümünün daha önce hiçbir eyleme, siyasi bir partiye ya da harekete katılmamış ya da çok istisnai olarak

Dağınık ve lokal düzeydeki çabaları birleştirebilecek, arayışın kendiliğinden niteliğine aşarak iradi ve kapsayıcı bir açı yarabilecek bir hattın oluşturulması ihtiyacı aciliyetini koruyor. Kitlelerle diyalog temelinde şekillenen tüm yaşam alanlarını örgütleme mekanına dönüştüren; yaratıcı, esnek, kapsayıcı ve yüzü geleceğe dönük bir kitle siyaseti ve örgütlenmesi perspektifi geliştirilmeli, düşünülmeli, tartışılmalı ve en önemlisi de pratik örnekler yaygınlaştırılmalıdır.

katılmış olması; kendilerine özgü, teknolojiyle iç içe geçen bir sosyalleşme biçimi ve dili oluşturmaları; devletin (özellikle de AKP'nin) kurumsal şiddetine ve yaşam alanlarına, tarzlarına dönük sistematikleşen müdahalelerine ve muhafazakarlaştırma çabalarına özel bir tepki duymaları; aşırı katı, merkeziyetçi, buyurgan ve merkeziyetçi siyaset, örgüt ve yönetim anlayışlarına mesafeli ve tepkili olmaları gibi tipik özellikler barındırıyorlar.

İşçi, işsiz ve öğrenci gençliği kapsamayan bu kuşak, toplumsal mayalanmanın da en dinamik ve militan bölüğünü oluşturuyor. Mizah ve militanlığı birleştiriyor; muhafazakar ilişki kalıplarını reddediyor; siyaseti öncülerin ya da profesyonel siyasetçilerin işi olmaktan çıkararak yaşamı ve kendilerini dönüştürdükleri toplumsal bir eyleyişe çeviren, demokratik ve diyalogcu bir

siyaset anlayışı talep ediyor, üretiyor ve özneleri olarak öne çıkıyorlar.

Yeni dönemin devrimci öznesi, bu gençlik kuşağına özellikle gözünü dikmelidir. Bu kuşağın özellik, duyarlılık ve taleplerini dikkate alan bir örgütler yelpazesi açılmalı; gençlik, halk hareketinin dinamosu ve devrimci öncünün güç kaynağı olarak kazanılmalıdır.

Hareket kadındır

Halk ayaklanması ve hareketinin cinsiyeti açıkça kadındır. Kadınların harekete bu kadar yüksek ve etkin biçimde katılmasının birincisi, erkek egemen kapitalist düzenin yarattığı gerilimlerin olağanüstü yoğunlaşması; ikincisi, 80'lerin ikinci yarısında başlayan, 90'larda Kürt kadın hareketinin kitlesel katılımıyla genişleyen kadın hareketinin açtığı bilinç ve mücadele kulvarı; üçüncüsü, AKP'nin muhafazakarlaştırma politikasının kadınlar üzerindeki erkek egemen basıncı katlamasından kaynaklanan boyutu var. Bu üç boyutun birleşerek yoğunlaşması, Haziran ayaklanmasına aynı zamanda bir kadın ayaklanması içeriği kazandırdı.

Sınıf egemenliğiyle erkek egemenliği arasındaki ilişkinin girift niteliği, kapitalist dönemde, özellikle de neoliberal aşamasında kaynaşmaya dönüştü. Neoliberal dönemde tüm yaşam alanları metalaştırma anaforunun içine çekilmekle kalmadı, kadın bedeni de adeta bir haz fabrikasına dönüştürülerek erkek egemen kapitalist düzenin sömürü, yağma ve tahakküm mekanına indirildi. Sömürülen, öldürülen, şiddet gören, taciz ve tecavüz edilen, reklam figürüne dönüştürülen, ticaret nesnesi haline getirilen kadınlar, en gerisinden

en ilerisine tüm kapitalist dünya ülkelerinin ortak çizgisi haline geldi. Kapitalist düzenin erkek egemenliğini iç ederek temel niteliklerinden biri olarak öne çıkarması, kadın mücadelesini anti-kapitalist bir dinamığe, kadın kitlelerini ise yeni dönemin temel ve en devrimci toplumsal kuvvetlerinden (işçi sınıfıyla birlikte) biri haline getirdi. Kadın kitleleri içindeki devrimci gerilim, olağanüstü düzeyde yoğunlaşarak genel bir hal aldı.

Bu genel gerçekliğe, bir de Türkiye özgülünde AKP'nin muhafazakarlaştırma politikalarının merkezine kadının toplumsal rol ve etkinliğinin kısıtlanmasını koymasını eklemeliyiz.

Kadın kitleleri bu temelde ayağa kalkmış, yaşamını işkenceye çeviren, tüm oksijeni çekerek nefessiz bırakan, İslami maskeli erkek egemen kapitalizme karşı onur ve özgürlük bayrağını yükseltmiştir. Ayaklanmaya gücünü, rengini ve enerjisini katarak yeni dönemin en devrimci, öncü ve kararlı unsurlardan biri olacağını göstermiştir.

Devrimci öncü, bu mesajı, dersi iyi okumalıdır. Kadın devrimi, Haziran ayaklanmasının açtığı ufuktan hareketle derinleştirilmeli, teorik, siyasal, örgütsel ve stratejik sonuçlarına ulaştırılmalıdır. Gerek özgün kadın örgütlenmesinde, gerekse de bir bütün olarak tüm örgütsel-siyasal çalışmada bu perspektif bir çıkış noktası olarak kabul edilmelidir.

Hareket Alevi'dir

Halk ayaklanması ve hareketin bir diğer sosyolojik gerçeği de, Alevilerin gösterdiği yüksek katılımıdır. '80 öncesinde devrimci hareketin tabanına ya-

yılarak siyaset sahnesine çıkan, hak ve özgürlük talep eden Aleviler, '80 sonrası devrimci hareketin ezilmesi ve geri çekilmesiyle, özellikle de 90'larla birlikte Kürt ulusal hareketinin açtığı kайдan geçerek demokratik bir kimlik hareketi olma yönünde ilerlediler. Yöre ve kültür dernekleri, vakıf ve cemevleri etrafında bir araya gelerek ciddi bir toplumsal bağlam yarattılar. Ne var ki, devletin özel devşirme ve bölme politikaları sonucu bağımsız ve birleşik bir irade yaratamadılar. Bir dönem, politik İslamın güçlenmesi ve muhafazakarlaşma politikalarından duydukları korkuyla CHP üzerinden Kemalist iktidara yaklaştılar, fiilen yedeklendiler. Bu süreç, devrimci demokratik bilinç ve enerjilerini törpüleyip yatıştırırsa da, faşist düzenle yapısal uyumsuzlukları sonucu "potansiyel devrimcilik"lerini bir biçimde korudular.

Geleneksel rejim güçlerinin yenilgisi ve CHP'nin kısmen bile olsa korunak rolü oynayamayacağını anlaşılmış olması, politik İslam orijinli bir parti olarak AKP'nin iktidara gelmesinin yarattığı muhafazakarlaşma dalgasının tetiklediği kaygı ve tepki yoğunlaşması gibi nedenler, Alevi emekçileri burjuva siyaset alanının ötesine, sokak siyasetine yönlendirdi. Son yıllarda yapılan Sivas ve Maraş anmalarına, eşit yurttaşlık mitinglerine (vb.) on binlerin, hatta yüz binlerin katılması, bu yönelimi yansıtıyordu. Haziran ayaklanması ise bu yönelimin sıçramaya dönüştüğü nokta oldu. Aleviler ayaklanmaya doğrudan kimlikleriyle katılmasa da, duyarlılık ve taleplerini kattılar. Muhafazakarlaşma, yaşam alanlarına ve tarzlarına müdahale; polis zorbalığına

öfke; demokrasi, özgürlük, adalet ve eşit yurttaşlık gibi sorun ve talepler, Alevilerin güçlü izlerini ve duyarlılıklarını da yansıtıyordu.

Halk ayaklanması ve hareketi, Alevi emekçilerin barındırdığı yoğun devrimci potansiyelin altını güçlü biçimde çizdi. Dar kimlik hareketinin ötesinde daha geniş, devrimci-demokratik bir dinamik olma vasfını taşıdığını gösterdi.

Devrimci siyaset, Aleviliğin demokratik ve sosyalizan yüzünü öne çıkaran, onu diğer devrimci, demokratik dinamiklerle etkileşime sokarak devrimci stratejisinin temel kuvvetlerinden biri olarak örgütleyen bir siyasi-örgütsel yaklaşımı vakit kaybetmeden oluşturmalı ve pratikleştirmelidir. Alevilerin duyarlılıklarını, taleplerini ve kaygılarını hesaba katan, esnek ve etkin bir taktik anlayışla (nesnel olarak zaten zayıflayan) Kemalist ideolojinin etkinliğini, devrimci etkinliğin artması yönünde çözen bir yaklaşımı ete kemiğe büründürmelidir.

Ayaklanmanın vicdanı: Antikapitalist Müslümanlar

Türkiye’de din, egemenlerin ezilenleri bölmek, sınıf çelişki ve çatışmalarını yatıştırıp bastırmak için kullandığı en basit araçlardan biridir. Alevi-Sünni, laik-şeriatçı ikilemelerinin Cumhuriyet tarihi boyunca kitlelerin siyasal yönetiminde en çok kullanılan ve etkili araçlarından ikisi olması bu bakımdan anlamlıdır.

Ne var ki egemen sınıfların bu aracı birincisi, Kürt ulusal uyanışıyla; ikincisi ise anti-kapitalist Müslümanları ortaya çıkaran sınıfsal yarılma süreciyle birlikte zayıflamış ya da zayıflamaya yüz tutmuştur.

Kürt ulusal uyanışı, Sünni ve Alevi Kürt emekçileri demokratik ulusal bilinç temelinde birleştirdi. Ve İslami, Kürt ulusunun Türk ulusuna bağlandığı bir payanda olmaktan çıkardı. Tersinden, İslami kesimler içinde Kürt uyanışına katılan, bu süreci destekleyip besleyen güçlü, demokratik bir damar ortaya çıktı.

Şimdi, Türkiye açısından da benzer bir olanakla karşı karşıyayız. Politik İslam orijinli bir parti olarak AKP’nin neoliberal politikalarla, emperyalizmle ve tekelci burjuvaziyle eklenerek İslami söylem ve yaşam tarzını en pespaye burjuva yaşam tarzı ve söylemleriyle birleştiren (popüler tabirle) abdestli kapitalistlere dönüşmeleri, İslami duyarlılıkları olan emekçilerde ve onlara en yakın aydın kesimlerinde bir arayışa yol açtı. Antikapitalist Müslümanlar, bu arayışı ve sınıfsal yarılma eğilimini yansıtıyor.

Antikapitalist Müslümanlar, İslam orijinli bir parti olarak AKP’nin karşısında, Kürtlerin, Alevilerin, kadınların, devrimcilerin, sözün özü ezilenlerin yanında saf tutuyor; adalet, özgürlük, eşitlik, demokrasi, toplumsal mülkiyet gibi kavram ve değerler üzerinden devrimci-sosyalist hareketle aynı sınıfsal-siyasal temele yerleşiyorlar.

Son yılların 1 Mayıslarında pratik bir harekete dönüşerek dışa vuran bu eğilim, Haziran ayaklanmasının en belirgin yüzlerinden biri olarak öne çıktı. Fiziki olarak büyük bir hacim kapsamasalar da ayaklanmanın vicdanı ve İslami duyarlılığı olan emekçilere dönük sesleniş; AKP’nin dini bir demagoji ve siyasi kontrol aracı olarak kullanmasının önündeki engellerden başlıcası

olarak hareketin meşruiyet alanını genişlettiler. Bu bakımdan fiziki ağırlıklarının ötesinde, önemli bir rol oynadılar.

Devrimci siyaset, bu eğilimle birleşebileceği bir siyasal-örgütsel kanal açma becerisini gösterebilmelidir. Bu eğilimin devrimci-sosyalist hareketle birleşme yönünde gelişmesi, dinin egemenler tarafından bir sömürü ve tahakküm aracı olarak kullanılmasını engellemekle kalmayacak, İslamı duralıklara sahip emekçiler arasında özgürlük, adalet, eşitlik, toplumsal mülkiyet gibi kavram ve değerlerin yayılmasını sağlayarak, devrimci sosyalist düşünceye de zemin sağlayacaktır.

LGBTİ'ler vardır

Haziran ayaklanmasının ve halk hareketinin belki de en büyük ve anlamlı kazanımlarından biri de LGBTİ'lerin toplumsal görünürlük ve meşruiyetlerinde yaşanan sıçramaydı. İnsan, hatta canlı yaşam tarihi kadar eski olan bu olgu (eşcinsellik), erkek egemen, cinsiyetçi sistem ve ideolojilerin baskısıyla toplum bilincinin diplerine doğru itildi, yok sayıldı. Ne var ki kadın özgürlük mücadelesinin, kentleşmenin, kapitalist çekirdek ailenin çözülmeye yüz tutmasının yarattığı aralıktan sızarak yüzeye çıktılar. Birçok ülkede mücadele ve bedeller pahasına görünür hale geldiler, kimi haklarını kazandılar. Bu süreç, Türkiye-Kürdistan bakımından görece geri olsa da belirli bir gerilim yoğunlaşmasını ve mücadele birikiminin (dolayısıyla) bilincin oluştuğunu söylemek yanlış olmaz. Dernekler ve yayımlar, bu bilinç gelişiminin mecraları olarak okunabilir. Sonuç olarak bu gerilim ve bilinç birikiminin, AKP'nin

kaba erkek-egemen, cinsiyetçi, muhafazakarlaştırıcı, yaşam alanlarına ve tarzlarına müdahale eden politikalarının yarattığı özgül gerilimle birleşmesinden LGBTİ'lerin Haziran deneyimi doğdu. Dipten gelen dalganın en ön saflarında sokağa taşarak, cinsel yönelimleriyle, kimlikleriyle, ama cinsel bir obje olmadan özgürce nefes almanın hazzını yaşadılar. Dahası, bu gerçekliği diğer ezilen toplumsal kesimlere de az çok kabul ettirdiler.

Devrimci siyaset uzun yıllar boyunca, en iyi halde uzak durduğu bu gerçek ve kesimle daha etkin bir ilişki kurmanın yollarını bulmalıdır. Ayaklanmanın öne çıkardığı bu dinamiğin örgütlenmesi, ezilen diğer toplumsal dinamiklerle sistematik bir etkileşime sokularak görünürlüğü ve meşruiyetinin artırılması ve devrimci potansiyellerinin harekete aktarılması için özel bir çaba göstermelidir. Bunun için LGBTİ örgütlerine daha etkin bir katılım ve desteğin örgütlenmesinden LGBTİ'lerin toplumla iletişim, empati ve buluşmasını sağlayacak organizasyonlara, aydınlatma çalışmalarından ileri unsurlarının devrimci hareketin saflara çekilmesine kadar varan bir pratik hat kurulmalıdır.

Kent mücadelesi

Türkiye'nin son birkaç on yılına damgasını vuran olgulardan biri de, kentlerin neoliberal değişimin ihtiyaçlarına uygun olarak reorganizasyonu. Sadece son 15 yıl içinde (Kürt savaşının sonucu olarak gerçekleştirilen sürgünlerin dışında) yaklaşık 5 milyon kişi taşra kentlerden metropollere taşındı. Bu nüfus hareketlerinin en önemli sonuçlarından biri de, konut

ihtiyacında yaşanan olağanüstü artıştı. Kentsel dönüşüm politikasına itilim veren temel saiklerden biri de buydu. Egemenler, artan konut açığını, yoksulların merkezden uzaklaştırarak kent çeperine TOKİ eliyle yapılan sitelerle yerleştirilmesi, yoksullardan boşaltılan alanların ve kent merkezlerinin ise sermayeye yeni kâr alanları olarak peşkeş çekilmesi (metalaştırma anaforuna itilmesi) yoluyla ‘çözmeye’ yöneldi. Doğal ve tarihi dokuyu tahrip eden, yoksullara yaşayabileceği, toplumsallaşabileceği, nefes alabileceği (vs.) alan bırakmayan, onları kentin sürgünlerine ve paryalarına indirgeyen bu politika; ulaşım, barınma, meydan ve yeşil alan gibi kentsel sorunları merkezine alan bir kent mücadeleleri dinamiği ortaya çıkardı. Haziran ayaklanmasına itilim kazandıran temel dinamiklerden biri de, bu kent mücadeleleri ve sorunlarıydı. Yoksullar, Gezi Parkı savunmasıyla, kentlerin sermayeye peşkeş çekilmesine set çekmiş, yeni bir kent talebini yükseltmiştir.

Devrimci siyaset, barınma, ulaşım, yeşil alan ve meydan gibi talepler etrafında şekillenen bu yeni kent mücadeleleri dinamiğine dikkat kesilmeli; bu dinamikleri kapsayıp devrimci stratejiye bağlayabilecek bir siyasi-örgütsel açı yaratmalıdır.

Hareketin sportif yüzü

Halk ayaklanmasının ve hareketinin en militan, kitlesel ve dikkat çeken bölüklerinden biri de taraftar gruplarıydı. Çarşı’da en popüler örneğini bulan taraftar grupları fenomeni özelde futbun, genelde ise sporun yaygın kanının aksine apolitizmin ve fanatizmin öte-

sinde halk dayanışması, örgütlenmesi ve mobilizasyonu için güçlü bir mecra olabileceğini tartışmasız biçimde gösterdi. Devrimci siyaset, alanının özgün çizgilerini (kapsayıcılığını, esnekliğini vs.) hassasiyetle gözetken, alanı halk dayanışması, örgütlenmesi ve mobilizasyonu için sistematik bir mecra haline getiren bu yaklaşımı geliştirmeli ve teşvik etmeli, dünya devrimci hareketinin bu temeldeki deneyimlerini de gözden geçirip sonuçlar çıkararak pratiğin hizmetine sunmalıdır.

Çevre sorununun antikapitalist potansiyeli

Çevre sorunun bir ayaklanmaya itilim vermesi ihtimali, Hazirana kadar kimsenin, özellikle de devrimcilerin üzerinde çok fazla durmadığı (ya da duramadığı) bir olasılıktı muhtemelen. Kuşkusuz Haziran ayaklanması ve halk hareketi, çevre sorunu ve taleplerine indirgenemez. Ancak, çevre sorununun tüm toplumsal sonun ve çelişkileri kendine çekip yoğunlaştırabilecek denli özel bir duyarlılık-çekim gücü oluşturduğu açıktır.

Endüstriyel kapitalizmin (özellikle de neoliberal biçiminin) emeği ve doğayı yağmalamaya dayalı, kapitalizme karşı sınıf mücadelesiyle, ekolojik kurtuluş mücadelesini aynı bağlama yerleştirmekle; güncel siyasal mücadelenin konusu, devrim mücadelesinin stratejik bileşenlerinden biri haline getirmektedir. Kentin yeşilden arındırılması, kıyıların ve ormanların yağmalanması, derelerin tahribi gibi sorunlar insani-toplumsal yaşam için en az; maaş, iş, aş, barınma kadar acil ve yakıcı sorunlardır. Son yıllarda her tarafta pıtrak gi-

bi boy veren çevre eksenli mücadeleler ve en son Haziran ayaklanmasının çevreci yüzü, bu aciliyeti, yakıcılığı ve anti-kapitalist dinamiği vurgulamaktadır.

Devrimci siyaset, sorunun tarihsel ve güncel kapsamı, taşıdığı stratejik değer ve üzerine daha fazla yoğunlaşmalı, ekoloji mücadelesini günlük siyasetin ve stratejisinin konusu haline getirecek bir yaklaşımı pratikleştirmelidir.

Haziran ayaklanması kendine özgü bir siyasi-sosyal bileşim, siyaset dili, tarzı ve ölçeği yarattı. Devrimci siyaset artık eski kalıpları ile yetinemez. Kendisini yeni duruma uygun hale getirmeli makro ölçekte siyaset yürütebilecek esneklik ve kararlılık kazanmalıdır.

Önceki bölümde, halk hareketinin sosyo-politik bileşimin öne çıkan öğeleri üzerinden özetlemeye çalışmıştık. Bu bölümde aynı çizgiden ilerleyecek ama bu sefer hareketin politik karakterini oluşturan kimlik çizgilerini belirginleştirmeye çalışacağız. Böylece, devrimci siyasetin ve örgütlenmenin üzerinde hareket edeceği sosyo-politik zemini belli başlı unsurları ve özellikleriyle ifade etmiş olacağız.

Sosyal medya

Sosyal medya, son yıllarda dünyada gelişen tüm toplumsal hareketlerde olduğu gibi Haziran ayaklanmasında da kritik bir rol oynadı. Devrimcilerin gündemine “internet bağımlılığı”, “asosyalleşme”, “kitleleri gerçekten ve sokaktan koparmanın bir aracı” ya da en iyi halde “teknolojik bir imkan” gibi başlıklar altında giren bu olgu, bir araç olmanın ötesinde yeni bir toplumsallaşma uzamı olarak öne çıkmaktadır.

Devrimci siyaset Haziran ayaklanmasının ortaya çıkardığı demokratik bilinç ve dinamikleri (panzehiri), şovenizm zehri bünden atılana kadar geliştirilmeli, işlevselleştirilmeli, kullanılmalıdır. Bu bakımdan panzehiri oluşturan iki bileşen üzerinde özellikle durulmalıdır. Türk emekçilerinin bu savaştan kaynaklı mağduriyetlerinin sorumlusu-muhatabı devlet, sözcüsü ise devrimciler olmalıdır.

Devrimci hareket tarafından ağırlıklı olarak “internet gençliği” denerek burun kıvrılan ya da ‘ti’ye alınan yeni gençlik kuşağı, interneti ve sosyal medyayı bilgi kaynağı, iletişim zemini, örgütlenme ve mücadele amacı ve en genel olarak yeni bir toplumsallaşma uzamı olarak işlevselleştirmektedir. Bu yolla tekel medyasının zihinsel manipülasyon işlevi sınırlanmakta; mekanın toplumsallaşma, örgütlenme ve mücadele üzerindeki sınırlayıcı etkisi zayıflamaktadır. A köyündeki bir emekçi ile B metropolündeki bir emekçi, C ülkesindeki bir eylemci, D ülkesindeki eylemci arasında bağ kurulmakta, benzerlikler mesafeleri dikkate almadan birleşmekte, farklılıklar etkileşime girerek yeni bileşimler yaratmakta, sorunlar ve talepler iç içe geçerek daha geniş çaplı bir toplumsallaşmanın ve mücadelenin temelini oluşturmaktadır.

Medyanın birkaç tekel elinde yoğunlaştığı, bu birkaç tekelin ise siyasi iktidarın sansür politikalarına tam olarak uyduğu bir ortamda patlak veren

Haziran ayaklanması, büyük oranda sosyal medya kanalları üzerinden yayıldı ve birbirine bağlandı. İnternet gençliği diye ti'ye alınan gençlik sosyal medya üzerinden tüm örgütlü, ilerici, devrimci güçlerin toplam etkisini aşan bir iletişim, bağlama ve hızlandırma düzeyi ortaya çıkarmış, dahası bunun için devletin kurduğu tüm setleri aşarak sosyal medyayı ayaklanmanın oluşturucu öğelerinden biri olarak işlevselleştirmiştir.

Devrimci siyaset bu durumda ciddiyle değerlendirilmeli, tablodan siyasal ve örgütsel yenilenme adına da sonuçlar çıkarmalıdır. Bu alanı toplumsal yaşamın bir uzantısı olarak kavramalı, yerleşmeli ve alanın ruhuna, mantığına uygun bir siyasi-örgütsel kapasite yaratmalıdır.

Mizah ve neşe

Mizah ve neşe, Haziran ayaklanması ve halk hareketinin en belirgin özelliklerinden biri olarak öne çıktı. Kitlelere direnme gücü ve enerjisi kazandırmakla kalmadı, devletin (özellikle de AKP'nin) otoriter baskıcı özelliklerini karikatürize ederek dokunulmazlık halelerini dağıttı, "devlet baba" algısını daralttı, popüler tabirle korku duvarının aşılmasına paha biçilmez katkı sağladı. Egemenlerle yeni bir ilişki ve aldı bağlamı kurarak kitlelerin özgüven harcının tanımlayıcı bileşenlerinden biri oldu.

Devrimci hareket bu olgu üzerinde durmalıdır. Geleneksel devrimci ajitasyon ve teşhir dilinin, egemenlerin gücünü aşırı vurgulayan, ezilenleri ve devrimcileri ise daha çok mağduriyetleri ile karakterize eden yapısı belirli bir

ölçüden sonra amaçlananın tersi sonuçlar vermekte, egemenlerin baskı ve korku psikolojisini hakim kalma siyasetine zemin sunmaktadır. Haziran ruhu, öfke ve tepkinin korku ve baskı içinde çözülmesini engelleyecek "kimyasal"lardan biri olarak mizah ve neşeyi öne sürmüş, böylece kitlelerdeki mücadele gücü, enerjisi ve özgüveni teşvik edilmiştir.

Diyalog eksenli siyaset ve örgüt

Haziranda kitleleri harekete geçiren temel saiklerden biri de AKP'nin yaşam alanlarına ve tarzlarına dönük aşırı müdahaleci, pervasız, üstünç-buyurgan üslup ve tarzıydı.

Kitleleri nesneleştiren, onur ve kişilik duygularını rencide eden bu yönetim ve siyaset tarzı ters teperek, kitlelerin özne haline geldiği temsili süreçleri aradan çıkararak onlara siyasi kişilik, onur ve özgüven duygusu-bilinci kazandıran; yöneten-yönetilen, öncü-kitle ilişkisini ast-üst denkleminde çıkararak diyalog temelinde yeniden kuran bir karşı siyaset tarzına ve arayışına yol açtı. Kitlelerin egemenleri eleştirisinden doğan bu siyaset arayışı, doğrudan demokrasi girişimi ve adı konmamış bir sosyalizm arayışı olarak da okunabilir. Ne var ki aynı zamanda devrimci harekete, köklerine ilişkin bir hatırlatma ve yabancılaşma eleştirisi olarak da kavranmalıdır. Devrimci siyaset uzunca bir dönemden bu yana dar siyaset, örgüt ve biçimler yönünde deforme olmuş; kendini kitlelerin üzerinden yerleştiren, onların devrimcilerden talep, özlem ve beklentilerini dikkate almayan; kitlelerin kişilik, özgürlük (hatta yer yer onur) duygularını hesaba katmayarak onları basitçe yönlendirilecek bir yığına indir-

geyen bir “devrimci öncülük” anlayışı etkili hale gelmiştir.

Devrimci siyaset, kitlelerin bu hatırlatma ve arayışına yanıt vermeli, kitleleri öznelştiren siyaset ve örgüt anlayışını güncelleyerek canlandırması; daha demokratik ve diyalog eksenli bir yaklaşımı hakim kılmalı ve makro düzeyde siyaset yürütecek bir yapıya kavuşmalıdır. Doğrudan demokrasiyi kitle siyasetinde temel özelleşme maceralarından biri olarak kavramalı ve işlevselleştirmelidir.

Komün ve dayanışma

Ayaklanma ve halk hareketinin karakteristik yanlarından biri de, meta ve bireysel çıkar eksenli kapitalist toplum yapısına karşı komün ve dayanışma eksenli bir yaşamın inşasına girişmesiydi. Kitleler özgürleştirildikleri ya da bir araya geldikleri her (alanda) durumda devrim marketler kurdular. Değişim pazarları kurdular, parayı tedavülden kaldırdılar, şu ya da bu sorunun çözümü için dayanışma organizasyonları oluşturdu vs. Her durumda (hatta çoğu durumda) açıkça sosyalizm ideali telaffuz edilip, bilince çıkarılmasa da, sosyalizm idealinin tanımlayıcı çizgilerinden olan komün ve dayanışmayı sosyal pratiklerin temeline yerleştirerek, sosyalizmin toplumsal zeminini genişlettiler.

Komün ve dayanışma pratikleri, sosyalizmin soyut ve belirsiz bir gelecek tasavvuru olmaktan çıkararak somut, dokunulabilir, kitlelerin kendilerini ve yaşam, dönüştürdükleri bir toplumsal hareket biçimine soktu. Kitleler bu pratikler yoluyla aynı zamanda birbirlerine dokunmakta acı, sorun,

sevinç, öfke, güç ve olanaklarını birleştirerek ortak bir kimlik edinmekte, cesaret, birbirlerine güven, genel olarak özgüven ve mücadele arzusu üretmektedir. Yarın bugünün içinde ve bugünü yıkıp yarını kuran bir mücadele gücüne dönüşmektedir.

Devrimci siyaset, bu durumdan sonuç çıkarmalıdır. Komün ve dayanışma temelli sosyal pratikleri örgütsel-siyasal çizgi olarak geliştirmeli, teşvik etmeli, pragmatik bir açı ve stratejik bir ufuk kazandırmalıdır.

Çoklu siyaset

Haziran ayaklanması ve halk hareketi yan yana gelmesi zor, hatta imkansız denebilecek siyasi çizgileri yan yana getiren bir çekim alanı yarattı. Uzlaştırılmaz çelişkileri barındıran bu bileşimin uzun süre yan yana kalamayacağı doğru olsa da ilerici siyasi ve toplumsal dinamiklerin bir aradalığının kendine özgü bir güç, enerji ve olanaklar yaratarak yeni bileşimleri mümkün kıldığını söylemek yanlış olmayacaktır. Kitlelerin yarattığı çekim alanında doğan bu çoklu siyaset olgusunu birincisi kitlelerin birlik talebi, ikincisi ise tek tek ele alındığında siyasi bir faktör olarak değerlendirilemeyecek devrimci güçlerin bir arada ve halk hareketi temelinde makro siyasete uygun bir düzey yaratma imkanı bakımından okumak ve anlamlandırmak gerekir.

Devrimci siyaset harekete bulaşan karşı devrimci zehri esnek bir siyasetle, onların gerçek niyetini pratik temelinde teşhir ve giderek tecrit ederek kusturabilirse; tek tek devrimci örgütlenmelerin özgül çıkar ve beklentilerini halk hareketi ve devrimin genel çıkar-

ları temeline yerleştiren, çoklu siyaset olgusuna devrimci bir çerçeve kazanılabilecek olgunluğu gösterebilirse, devrimci bir sıçrama için, en önemli koşullardan birini yerine getirmiş olacaktır.

Şovenizmin panzehiri

Haziran ayaklanması ve halk hareketinin belki de en büyük kazanımlarından biri, şovenist bilince vurduğu darbeydi.

Savaşın Türk emekçilerinde yarattığı yorgunluk ve çözüm isteği ile “demokratik çözüm ve barış” sürecinin yarattığı atmosfer aralığından sızan birikmiş toplumsal gerilimler (devlet-halk çelişkisi) patlamaya dönüştü. Patlamanın esas kitlesi Türk emekçileri arasından geliyordu. Sokaklara inerek devletle karşı karşıya gelen, yerleşik devlet algısı pratik temelinde sarsılan Türk emekçilerinin önemli bir bölümü Kürt halkıyla empati yapmaya (kısmi ve daha çok metropoller üzerinden gerçekleşen bir temas olsa da) ve devrimci sosyalist güçlerle bir araya gelip etkileşime girerek yeni ve daha demokratik bir kavrayış edinmeye, şovenist hegemonyayı aşmaya yöneldiler. Hareketin önemli bir kesiminin (Türk) Alevi kesiminden gelmesi bu süreci pekiştirdi, hızlandırdı (Kürt hareketinin süreçteki çekinceli tutumu, hareketi esnek söylem ve politikalarla Kürdistan’a yayma konusunda gösterdiği kararsızlık sebebiyle bu bağlamdaki gelişme, olması muhtemel olanın gerisinde kalmıştır. Kürt hareketinin tavrını gerçekleştirirken öne sürdüğü; Kürt hareketinin müdahil olması durumunda, devletin hareketi şoven bilinci kaşıyarak terörize

edebileceği ve bölebileceği yönlü kaygı kendi içinde anlaşılır olsa da gerçekçi ve doğru değildir. Eğer Kürt hareketi kendi özgün taleplerini hareketin ruhuna ve genel çerçevesine adapte edebilecek-ki bu mümkündür- bir politik esneklik göstererek hareketi Kürdistan’a yaysaydı Türk emekçilerinin sistemden koparılması, Kürt halkıyla ortak mücadele temelinde şovenizmin aşılarak demokratik bir mücadele cephesinin oluşmasına esaslı bir katkı yapabilirdi.)

Haziran ayaklanması; şovenist bilincin aşılması, demokratik bilincin gelişimi bakımından kritik bir rol oynamış, bir eşik geçilmiştir. Ne var ki buradan şovenizmin artık geride kaldığı, politik bir enstrüman olarak işlevsizleştiği gibi bir genellemeye gidilmemelidir. Şoven bilincin aşılması için gerekli dinamikler şovenizmin panzehiri ortaya çıkmış, iyileşme başlamış ancak zehrin bünyedeki yaygın varlığı farklı biçim ve düzeylerde devam etmektedir.

Devrimci siyaset, Haziran ayaklanmasının ortaya çıkardığı demokratik bilinç ve dinamikleri (panzehiri), şovenizm zehri bünyeden atılana kadar geliştirilmeli, işlevselleştirilmeli, kullanmalıdır. Bu bakımdan, panzehiri oluşturan iki bileşen üzerinde özellikle durulmalıdır. Birinci olarak “demokratik çözüm ve barış” siyasetinin yarattığı devrimci olanaklar üzerinde yoğunlaşılmalı, barış talebini “emekçi çözüm” yönünde Türk emekçilerine yayan, sürekli Türk emekçileri cephesinden hareketle kuran, buna uygun dil ve araçlar yaratan bir kulvar açılmalıdır. Bu savaş, Türk emekçilerinin değildir. Türk emekçileri de bu savaşın mağdurudur. Türk emekçilerinin bu

savaştan kaynaklı mağduriyetlerinin sorumlusu-muhatabı devlet, sözcüsü ise devrimciler olmalıdır. Barış ve demokratik çözüm talebi ve mücadelesi emekçi çözüm yönünde teşvik edilmeli, Türk ve Kürt emekçileri (ve tabii ki diğerleri de) bu temelde ortaklaştırılarak devrimci sınıf savaşına bağlanmalıdır. İkinci olarak, Türk ve Kürt emekçileri arasında mücadele ortaklığı temelinde etkileşimi teşvik edecek bir bağlam yaratılmalı, bunun için esnek, ortak sorunlara odaklanan örgüt ve organizmalar geliştirilmelidir. Türk ve Kürt emekçilerinin bir araya geldiği, ortak mücadelenin öznelere dönüştüğü her anda (Tekel direnişi ve Haziran ayaklanması bu açıdan çarpıcıdır) şovenizmin dokusu zayıflatmaktadır. Buradan somut sonuçlar çıkarılmalıdır. Bu iki kanal genişletilmeli ve devrimci stratejiye bağlanmalıdır.

Haziran ayaklanması politik sistemde ve kitle bilincinde olduğu kadar geleneksek devrimci siyaset tarzında da sarsıntı yarattı. Geleneksel tarzın sınırlarını göstererek değişim ihtiyacını vurguladı. Artık idare etmenin zamanı geçmiştir. Devrimcilik, devrimle ilişkisi temelinde ölçülecektir. Kendine dönük, mikro siyaset ve örgüt zihniyetiyle sınırlı, yenileme gücü olmayan, kitlelerden öğrenme ve birleşme yeteneği zayıf, ezberlerine ve alışkanlıklarına sıkı sıkı sarılan vs. devrimcilik anlayışının miadı dolmuştur. Devrimciler devrim için ölmeyi ve direnmeyi bildiği kadar devrim olmayı, yani kendilerini ve kitleleri değiştiren, yıkan ve yapan bir tarihsel özne haline gelmeyi de bilmelidir.

Mao Zedong revizyonist karşı-devrim tehlikesine karşı kültür devrimi yangını harlarken devrimcilere şöyle sesleniyordu: “Ateşi kendi vücudunuza yanaştırmak, yanması için alevleri körüklemek sizin görevinizdir. Buna cesaret edecek misiniz? Çünkü ateş kafanızı da yakacaktır... Eğer devrim yapmazsanız, devrim size karşı yapılacaktır.”

Marksist Leninist Komünistler başta olmak üzere tüm devrimciler beynini, ruhunu, tüm varlığını devrimin ateşine tutmalı; alışkanlıklarından ve ezberlerinden sıyrılarak kendilerini yeni bir düzeyde kurma, devrim olma cesaretini ve becerisini gösterebilmelidir.

Hiç kuşkusuz bu sorun birkaç makalenin sınırlarında anlaşılıp, birkaç hamleyle çözülemez. Ancak arayış ve hareket başlamıştır. Fikirler, çözümler, deneyimler oluşacak, etkileşime girecek ve yeni alışkanlıklara yol açacaklar. Yeni bir kitle siyaseti-tarzi üzerine söyleyeceklerimiz de bu bütünlük içinde değerlendirilmeli, geliştirilmeli, çoğaltılmalı, zenginleştirilmeli, derinleştirilmeli, uyarlanmalıdır. Zihnimizi ve pratiğimizi sınırlayan tüm kalıpları bir yana bırakmalı, amacımıza, devrime kilitlenmeli ve kendimizi kitlelerin içinde, kitlelerle birlikte yeniden kurmaya odaklanan bir siyaset tarzını ete kemiğe büründürmeliyiz.

Yaşamı siyasetin mekanı haline getirin

Her yer, (ezilen) her kesim, her insani-toplumsal ilişki ve sorun siyasetin alanıdır. Evde, sokakta, okulda, iş yerinde, parkta, bilgisayarda (‘sanal’ alan) örgütlenin. Film izlemeyi, spor yapmayı, gezmeyi, müzik dinlemeyi ya

da yapmayı vs. örgütlenmenin bağlamı olarak değerlendirin. Yol sorununu, iş sorununu, aş sorununu, çeteleşmeyi, yoksulluğu, erkek şiddetini vs. mücadele konusu haline getirin. Evi yanan komşunun, kaza geçiren mahallenin, çocuğunu dershaneye yollayamayan yoksulun sorununu dayanışmanın ve örgütlenmenin vesilesi yapın. Yaşamın tüm boyutları ve yönleriyle devrimci siyasetin mekanına dönüştürülmesinden; ezilenin birliği ve dayanışmasından, devrimcilerle ezilenlerin sonsuz biçim ve yollarla temasından yeni bir enerji, bilinç ve güç doğacaktır.

Siyaseti ve örgütlenmeyi somut koşullara dayandırın

Hangi alanda, ne tür siyaset yürüteceğinizi, hangi araç ve biçimleri kullanacağınızı, hangi sorun ve taleplere odaklanıp, hangi sloganları öne çıkaracağınızı somut olarak belirleyin. Bunun için belli dönemlerde anket yapmayı alışkanlık haline getirin. Anket hem kitlelerle iletişim kurmanın bir amacı olacak, hem de kitlelerin sorun, talep ve eğilimlerini tespit ederek somut siyaset ve örgütlenme yürütmek için ihtiyaç duyacağınız verileri sağlayacaktır. (Marks, Lenin ve Mao gibi devrimci önderler ya da başarılı birçok devrimci hareket siyasal pratik ve örgütlenme süreçlerinde bu aracı oldukça işlevsel bir şekilde kullanmıştır. Devrimci hareketimizin de bir dönem yer yer başvurduğu bu araç ne yazık ki şimdilerde istisnai hale geldi. Genel gözlem ve tespitlerden hareket eden, somut koşulları ayrıntılarıyla kavrayıp siyasal ve örgütsel karşılıklarını oluşturamayan yaklaşımların haliyle kitlelerle diyalogu ve

teması da zayıflamakta, yabancılaşma yaygınlaşmaktadır.

Böylece A bölgesinde işçilerin servis sorununu, B okulundaki öğrencilerin kantin sorununu, C mahallesindeki Kürtlerin ya da Alevilerin ulusal-ınançsal sorun ve taleplerini dikkate alan bir siyaset oluşturacak, müziğe, spora ya da sinemaya olan ilgilerini kullanacağınız araç ve biçimleri belirlerken veri olarak değerlendirebileceksiniz. Servis sorununa odaklanan bir ajitasyon faaliyeti yürütebilecek, kantin meselesi için eylem örgütleyebilecek, işçi ya da öğrencilerin müziğe olan ilgisinden hareketle müzik dinletileri ya da kursları düzenleyecek, spora olan ilgilerinden yola çıkarak spor kulüpleri ya da turnuvaları örgütleyebileceksiniz.

Kitleleri siyasetin öznesi haline getirin

Kitlelerle ast-üst ilişkisi kurmayın. Siyaseti ve örgütlenmeyi onlarla birlikte yapın. Öğrettiğiniz kadar (hatta daha çok) öğrenmeyi de bilin. Öncülük size siyasi etiketinizin bahsettiği bir özellik değil, kazanmanız gereken bir niteliktir. Kitlelerin sorun ve taleplerini kavrayabilir, toplumun bağrındaki çelişki ve gerilimleri belirli bir stratejik amaca koşullu biçimde açığa çıkarıp, örgütleyip, çözüme yönlendirebilirsiniz. Hem kitleleri hem de kendinizi yeniden kurabilir, öncü vasfını kazanabilirsiniz.

Düzenin tüm sorunların kaynağı olduğunu, kurtuluşun düzeni yıkararak yeni bir düzen kurmaktan geçtiğini pratik deneyimler üzerinden gösterin. Kitleleri, doğruları onlara dayatarak değil, pratik temelinde ikna edip alternatifini göstererek kazanabilirsiniz.

Kitleler siyasetin nesnesi değil, öznesidir. Devrimci öncünün özneliği kitleleri özneleştirilme yeteneğiyle doğru orantılıdır.

Özgünlükleri ihmal etmeyin

Farklı ezilen kesimlerin mücadeleleri ve talepleri arasında bağ kurun. Tüm mücadeleleri tek bir stratejik doğrultuda (Sosyalizm) birleştirin ama her mücadele alanının ve kesiminin özgünlüklerini de ihmal etmeyin. Mücadele araç ve biçimleri, alan, boyut ve unsurları arasındaki bağı koruyup zenginleştiren ama özgünlükleri de hassasiyetle gözetip birbirine karıştırmayan bir siyasi olgunluk, esneklik ve önderlik düzeyi yaratın. Barışçıl biçimlerle radikal biçimler, öncü örgütle kitle örgütü, gençlik çalışmasıyla kadın çalışması vs. arasında birlik, özgünlük boyutlarını birlikte kavrayan bir ahenk oluşturun.

Bürokratik değil demokratik yönetimi esas alın

Şu ya da bu kitle örgütlenmesi, hareketi ya da eylemindeki yönetsel avantajlarınızı süreçlerin bürokratik yönetimi için değil, kitlelerin ikna edilmesi ve kararlaşması temelinde demokratik yönetimi için değerlendirin. Yönetsel avantajlarına dayanılarak örgütlenen süreçler en iyi ihtimalle sorunu ötelere, lokal-geçici kazanımlar getirir. Ama tersinden geniş anlamda ve uzun vadede bürokratik zihniyet ve siyaset tarzını teşvik edip kitleleri nesneleştirerek mücadele enerjisini söndürür, öncü ve kitle arasında yabancılaşmanın zeminini döşer, çözüldü sanılan sorunu yeniden ve daha büyük boyutlarda üretir. Ama kitlelerin ikna edilmesi ve kararlaşması

yoluyla demokratik olarak örgütlenen süreçler somut kazanımlar yaratmakla kalmaz, kitlelerde mücadele enerjisi ve öznellik bilinci doğurur. Öncü ve kitle arasındaki bağları güçlendirir, öncünün kitleleri ikna süreci içinde nitelik birikimi yaratmasına teşvik eder.

Kitlelerin kararlaşma süreçlerine etkin katılımını öngören meclis tipi örgütlenme formlarını bu bakımdan teşvik edin. Bu örgütlerin dar örgütler biçimine doğru deforme olmasını engellemek için ek mekanizma ve yöntemler geliştirin. Esnek bir üyelik sisteminin oluşturulması, tüm üyelerin tartışma ve karar süreçlerine katılımı için esnek mekanizmaların oluşması (kararların alındığı, tartışıldığı toplantıların yanı sıra bir biçimde katılmayan üyelere gidip oy ve görüşlerini alacak komisyonların oluşturulması, internet yoluyla oy ve görüş bildirme gibi) sağlayın.

Sokağı siyasetin merkezi haline getirin

Salonlar ezilenlerin arasına sınır çeker. Sokaklar ise iletişim ve etkileşimin önünü açarak onları dayanışma, birbirinden güç alarak özgüven kazanmaya, nihayetinde özneleşerek irade ve kişilik oluşturmaya teşvik eder. Parkları, sokakları, meydanları sayısız çeşitlilikteki etkinliklerle kaplayın. Burjuva siyaset alanını sokak siyaset yoluyla kuşatıp tecrit edin, sokağı siyasetin merkezi haline getirin.

Dar grup siyasetinden kopun

Devrimci partinin varlık gerekçesinin devrim olduğunu unutmayın. Grup çıkarlarını, siyasal pratiğin ve ittifakların yönlendirici güdüsü haline getiren

Devrimci partinin varlık gerekçesinin devrim olduğunu unutmayın. Grup çıkarlarını, siyasal pratiğin ve ittifakların yönlendirici güdüsü haline getiren grupçu duygu ve düşüncelerden arının. Devrimin genel çıkarlarını esas alın. Grup varlığı ve çıkarları devrimin genel çıkarları temelinde kişilik ve amaç kazansın.

grupçu duygu ve düşüncelerden arının. Devrimin genel çıkarlarını esas alın. Grup varlığı ve çıkarları devrimin genel çıkarları temelinde kişilik ve amaç kazansın. Farklı, ilerici devrimci güçlerle birlikte davranmayı önemseyin. Ama bunun devrimci pratiğinizi sınırlayan bir propagandaya dönüşmesine müsaade etmeyin. Birlikte siyaset yapmayı ve üretmeyi öğrenin. Farklılıkları risk değil siyasi, örgütsel ve ideolojik gelişiminizin dinamikleri olarak kavrayın.

Birlikte çoklu siyaset, sorun değil, değişip-değiştirebileceğiniz önderlik kapasitenizi geliştirebileceğiniz bir olanaktır. Böylece yeni-farklı politik perspektiflerle negatif ya da pozitif gerilimler yaşayacak, bu gerilimlerden hareketle politikalarınızı uyarlamak ya da üretmek ihtiyacı duyacak, sürekli kitlelere giderek politikalarınızı anlatma-yayma zorunluluğu hissedeceksiniz. Ya da etkileşimlere girerek yeni alışmalar yaratacaksınız.

Yine de köklü alışkanlıklar ya da pratik imkansızlıklar gibi birçok nedenle herkesle yan yana gelemeyebilir ya da getiremeyebilirsiniz. Bu durumda

herkesi bir araya getirelim diyerek pratiğinizi hantallaştırıp sınırlamayın. Aynı doğrultuda ilerleyen ama sorunu farklı yön ve boyutlarda kucaklayan paralel ittifaklar oluşturun. Bu sizin de, birlikte politika yaptığınız güçlerin de siyasi esnekliğini ve çapını büyütecektir. Kiminle neyi ne kadar yapabileceğinizi tespit edin. Kürt sorunu konusunda üç siyasetle “UKKTH” başlığı altında bir panel örgütleyin, beş siyasetle “Kürt halkının demokratik haklarını tanıyın” içerikli bir kampanya organize edin, dört siyasetle “Demokratik, emekçi çözüm” konulu bir miting düzenleyin, iki siyasetle “seçim barajı” ya da “tutuklu vekiller” konusunda basın açıklaması yapın vs. Birbirinden farklı bir dizi ittifak ve pratiği birbirine bağlayan, onlara stratejik bir açı ve ağırlık kazandıran bir makro siyaset alanı yaratın.

Herkes iş verin ama işveren olmayın

İnsanlar sosyal ve politik yaşamlarının her alanında sizi yanında yoldaşı, omuzdaşı olarak görsün. Herkese iş verin ama işveren olmayın. Örgütlenmenin yolu insanları belirli bir iş ve amaç doğrultusunda işlevsel kılmaktır. Herkese iş vermek için işi bölün. Ama iş bölümünü teknik bir yönetim usulü olarak değil, işlevsel bir iş birliği-örgütlenme yolu olarak kavrayın. Bir dergi çıkarmak için Ayşe haber yapma, Meltem makale yazma, Ali dizgi, Veli mizanpaj, Nurten baskı ile uğraşım vs. Bütün işleri bir ya da birkaç kişinin üstlendiği faaliyetten örgütsel kapasite doğmaz. Ama herkesin iş bölümü ile yetenekleri doğrultusunda işlevselleştiği ve iş birliği temelinde birbirine bağlanarak yeni

bir anlam bütünlüğüne ulaştığı bir faaliyet örgütsel kapasite yaratır.

Diğer taraftan iş bölümü ve örgütlenme adına işlevsel olmayan enerji sarfına yol açan organizasyonlardan kaçın. Çünkü bu tip organizasyonlar hedeflenenin aksine amaçsızlığa ve biçimselliğe yol açarak yabancılaşma ve örgütsüzleşme üretir.

Haziran ayaklanması ve halk hareketi, canlı bir politik atmosfer yarattı. Harekete geçen kitleler özneleşme yolunda ilerlerken kendi ruhuna ve dokusuna uygun bir örgütsel yelpaze açma ya da oluşturma ihtiyacını da her geçen gün daha yakıcı biçimde hissetmeye başladı.

Kritik sorun budur. Devrimci hareketimiz geleneksel zaaflarını aşarak bu hareketin ihtiyaçlarına uygun bir doku değişimi yaşayıp örgütsel bir kapasite yaratabilirse yeni bir tarihsel sıçrama olanağı (yani devrim), tabiri caizse elimizin uzanacağı yakınlıktadır.

Evet, henüz büyük güçleri emebilececek, yönetebilecek bir kapasite ve önderlik düzeyi yaratabilmiş değiliz. Ancak bunun için her şeye sahibiz. Hareketin ruhu ve ihtiyaçlarını kavrayabilen, hedefe kilitlenmiş bir siyasi örgütsel çizgiyi hemen şimdi pratikleştirmeye başlarsak sıçrayabilir, kitlelerin içinde kendimizi yeniden, yeni bir düzeyde kurabiliriz.

Devrim artık belirsiz bir geleceğin sorunu değil, bugün içindeki mücadele dinamiklerinin siyasi-programatik bir ifadeye kavuşup kavuşmayacağına bağlı olan somut bir olasılıktır. Devrimin güncelliği diskuru bu bakımdan bir genellemenin ötesinde, somut bir yo-

ğunluk kazanmıştır. Tam da bu temelde kafamızdaki tüm kalıpları kırmalı, amaç (devrim) kilitlenmeli, tüm gücümüzle, enerjimizle, varlığımızla kitlelere giderek “yeni dönemin devrimci öncü formu”na can vermeliyiz. Tüm yaşamı örgütlenme mekanı olarak kavramalı, onlarca, yüzlerce, binlerce çeşit ve düzeyde örgütler kurarak kitleleri (ve onlarla birlikte kendimizi) özneleştirilmeliyiz. Burada sayacaklarımız, sorunun daha çok kitle örgütlenmesi yönüne odaklanacak. Bunları sınırsız oranda çeşitlendirmeli, büyütmeli, zenginleştirmeli, uyarlamalı ve diğer açılardan da pratikleştirmeliyiz. Devrimci militan tüm yaratıcılığı ve girişkenliğiyle sorunun farklı boyutlarını kavramalı, devrim örgütünün besleneceği bir örgütler denizi yaratmalıdır.

1) Nerede hangi sorunlara odaklanıp, hangi araçları kullanacağımız somut olarak tespit edin. Bunun için belli periyotlarla anketler düzenleyip, içinde çalıştığımız alanın profilini çıkarın.

2) Kitlelerle birlikte siyaset tartışıp, yapabileceğiniz forum/meclis türü örgütleri yaygınlaştırın.

3) İnsanların yaşamına girin. Politikayı somut sorunlardan hareketle yaygınlaştırın.

4) Yerel ya da ulusal takımların taraftar birliklerini, derneklerini kurun.

5) Yerelerde futbol takımları, spor kolektifleri kurun. Turnuvalar ve ligler organize edin.

6) Daha baştan mükemmel plan ya da organizasyonlar oluşturmaya çalışarak elinizi kolunuzu bağlamayın. Genel bir çerçeve oluşturduktan sonra harekete geçin. İlişkileriniz üzerinden bir kaç

takım kurun. Üzerinde “Çapulcular top peşinde. Birleşiyor, dayanışıyor, spor yapıyor, eğleniyoruz. Katılım açıktır” gibi şeylerin yazdığı afişleri asın, internette vs. duyuru yapın. Karşılıksız kalmadığını göreceksiniz.

7) Oluşturacağınız sportif oluşumların halkın birliğinin, dayanışmasının ve toplumsal duyarlılıklarının gelişiminin bir aracı olduğunu unutmayın. Spora yeni bir biçim ve içerik kazandırın. Karma takımlar kurun. Kadınları ve eşcinselleri öne çıkaran oluşumlara gidin. Gelirin grevdeki işçilere, depremezdelere, Rojava’ya aktarılacağı turnuva ya da karşılaşmalar organize edin. Küfrün, cinsiyetçi, şoven söylemlerin, sportmençe olmayan tüm söz ve davranışların yer verilmediği bir spor dili ve ahlakını teşvik edin. (Örnek olarak Gazoz Ligi deneyimine bakabilirsiniz.)

8) Taraftar birliklerini, kolektiflerini düzenli olarak bir araya getirecek toplantılar organize edin. “... Taraftar kolektifi olarak her hafta sonu ... parkında, kuracağımız dev ekranda maç izliyor, sonra da sohbet ediyoruz. Çekirdeğini al gel” gibi duyurular yapın. Her maçın sonunda gündemde olan bir konuda sohbet edip, tavır geliştirin. Mesela, savaşa karşı imza föyleri çıkarıp dağıtın.

9) Her sabah form tutmak için yürüyüş, koşu yapan onlarca insan dikkatinizi çekmiştir. Bunu sosyo-politik bir örgütlenmenin zemini olarak değerlendirebilirsiniz. “Çapulcular form tutuyor. ... Mahallesi sporcu kadınlar kolektifi olarak ... yürüyüş parkında buluşuyor. ... Parkında deneyim sahibi bir arkadaşımızın yönlendiriciliğinde sporumuzu birlikte yapıyoruz. Siz de katılın” gibi ilanlar yapın. Tanıdığımız 5-10 kişiyle

duyurusunu yaptığınız yere gidin. Çağrınız çok geçmeden karşılık bulacaktır. Spor sonrasında, sohbet edin, kahvaltı yapın. Bir konuyu gündemimize alıp tavır geliştirin. Şiddet gören bir kadına dayanışma örgütleyin. 8 Mart etkinliği yapın. Bir kooperatif kurun vb.

10) Kadına şiddete karşı öz savunma hareketi örgütleyin. Mesela kadınlara yakın dövüş eğitimi veren kurslar açın. “Kadın olarak korkmuyoruz. Her yerde kendimizi savunabiliriz... kursları ... tarihinde ... adresinde başlayacaktır. Birleşirsek daha güçlü oluruz” gibi duyurular yapın. Eğitimli kadınlardan öz savunma grupları kurun. Tacizci, tecavüzcü olduğu bilinen bir erkeği cezalandırın. Öz savunma grupları olarak yılbaşı günlerinde ya da geç saatlerde kentin merkezi yerlerinde gezin. Kadınları rahatsız edenleri cezalandırıp videoya çekin. Görüntüleri internet vs. aracılığıyla ve “Biz her saatte her yerdeyiz. Tacizciler korksun” gibi sloganlarla yayınlayın.

11) Kadın dayanışma merkezleri kurun. Bu merkezler üzerinden kadınlara hukuki, eğitsel, tıbbi, mesleki destek sağlayın. Bu tip çalışmalar için sendikalarından, barolardan, tabip odalarından vs. destek isteyin.

12) Kadın dayanışma merkezleri üzerinden, şiddet gören kadınların, kadın dayanışması temelinde sahiplenildiği kadın dayanışma evleri kurun. “Erkeklerle ve devlete muhtaç değiliz. Şiddete ve sömürüye karşı birleşiyor, dayanışma evlerimizi kuruyoruz” gibi bir şiar etrafında bir dizi kampanya örgütleyebilir, etkinlikler ve bağışlar yoluyla gerekli maddi ve kadro alt yapısını kurabilirsiniz.

13) Kadın dayanışma evlerine bağlı olarak ya da merkezler üzerinden ayrıca, gönüllü kadınların mağdur kadınlarla geçici ya da kalıcı olarak evini açtığı, iş ya da maddi yardımda bulunduğu “Kızkardeşlerimize sahip çıkıyoruz” başlıklı bir dayanışma organizasyonu örgütleyebilirsiniz.

14) Mahallelerde, kadın dayanışma merkezlerine bağlı olarak ortak mutfaklar veya kreşler kurabilirsiniz. Bu tip organizasyonlarla kadınları ekonomik ve iş yükü açısından rahatlatılabilir, dayanışma temelinde örgütleyebilir, politik ve sosyal olarak (elini boşaltarak) bağımsızlaşmalarını ve gelişimlerini teşvik edebilirsiniz.

15) LGBTİ’lerin toplumsal görünürlüğünü ve meşruiyetini artırmak için mahallelerde ya da kesimsel örgütlerde bilinçlendirme (halka dönük) ve tanışma toplantıları, panelleri vb. örgütleyebilirsiniz.

16) Çeşitli kitle örgütleri ya da organizasyonlarında LGBTİ bireylerin sözcü vs. olarak görünür ve etkin hale gelmelerini teşvik edebilirsiniz.

17) LGBTİ bireylerin ekonomik olarak bağımsızlaşabilmeleri, ayakta durabilmeleri için üretim ve dağıtım kooperatifleri kurabilirsiniz.

18) Alevilerin temel taleplerini öne süren yerel ya da merkezi mitingler, yürüyüşler, imza kampanyaları organize edebilirsiniz. Mesela, Sivas katliamının yıl dönümünden bir ay önce Alevi katliamlarının sorumlularının bulunup hesap sorulması, devletin Alevilerden resmen özür dilemesi gibi taleplerle ülkenin dört yanından Sivas’a yürüyüş organize edebilir, eylemi yaygın bir imza kampanyasıyla

pekiştirebilir, bir mitingle taçlandırabilirsiniz.

19) Kızılbaş dernekleri kurabilir, kızılbaş Aleviliğin komünal devrimci özünü canlandırmaya dönük paneller, sempozyumlar, konferanslar, propaganda toplantıları örgütleyebilirsiniz.

20) Kızılbaş Aleviliğin isyancı özünü dile getiren bir müzikal propaganda hareketi örgütleyebilirsiniz. Ortalama olarak saz çalıp söyleyebilen binlerce Alevi genci Kızılbaş Aleviliğin komünal, devrimci felsefesiyle kuşandığında, her yerde (parklarda, sokaklarda, meydanlarda, evlerde, toplantı ve etkinliklerde vs.) müzikal propaganda yapan bir çeşit modern abdallar hareketi oluşacaktır.

21) Modern abdallar hareketiyle birlikte ya da ayrıca, semahı toplumsal temalarla ve modern figürlerle birleştiren bir çeşit modern semah hareketi de örgütlenebilir. Alevi gençleri içine alarak yaşamın her alanına yayılan bir modern semah hareketi, kızılbaş Aleviliğin geleneksel ritüellerine modern çizgiler kazandırarak toplumsal mesaj ve taleplerin taşıyıcısı haline getirecek, komünal isyancı özü canlandırıp, yayacaktır.

22) Sünni-dindar emekçilerin yoğun olduğu alanlarda, Antikapitalist Müslümanlarla birlikte organizasyonlar yapabilirsiniz. Mesela kandil günlerinde, dini bayramlarda, Ramazan da günün anlam ve önemini, temel toplumsal sorunlarla ilişkilendirerek ele alan ya da Filistin, savaş, yoksulluk-zenginlik gibi belirli konuları İslam’ın muhalif, devrimci yorumundan hareketle değerlendiren, panel, konferans, propaganda toplantısı gibi etkinlikler düzenleyebilir, yeryüzü sofraları türü organizasyonlar yapabilirsiniz. Rojava’ya, Filistin’e,

depremzedelere dönük dayanışmayı örgütleyebilirsiniz.

23) Çeşitli eylem, etkinlik ve organizasyonlarda, muhalif, devrimci yayınlarda Antikapitalist Müslümanlara kürsü verip, dindar kesimlere daha içten seslenebilir; egemenlerin sosyalizm ve din arasında siyasi bir karşıtlığı kaşıyarak kitleleri maniple etme girişimlerini boşa çıkarabilirsiniz.

24) İşçi sınıfının örgütsüz olan büyük kısmına hitap eden, çalışma ve yaşam alanında birlikte örgütlenen (işyerinde ve mahallede), sektör (tekstil, metal gibi) ya da alan (işçi, memur gibi) ayrımı yapmayan bir işçi sendikası örgütü örgütleyebilirsiniz. Sınıfı, mekan ve alan temelinde bölen; esneklik, düzensizlik, güvencesizlik vb. yoluyla örgütsüzleştiren sermaye stratejisine karşı; mekan, alan ayrımına son veren işçi sınıfını tüm alanlarda örgütleyerek diğer ezilen kesimlerle etkileşime sokan birleşik bir sınıf örgütü, sınıfın tarihsel-toplumsal misyonunu yeniden kazanmasına büyük bir katkı sunabilir.

25) Benzeri bir örgütlenmeyi mümkün olan yerlerde mevcut sendikalar üzerinden de geliştirebilirsiniz. Sendikaların mahalle şubelerini oluşturabilirsiniz. Ayrıca mahallelerde gençlik, kadın, kültür komisyonları aracılığıyla diğer emekçi, ilerici dinamiklerle birleşme (sendikaların) kanallarını açabilirsiniz. Şu greve ya da bu mitinge toplumun diğer kesimlerinden katılımı (birebir katılım, boykot, kepenk kapatma gibi biçimlerle) örgütleyip, tersinden farklı toplumsal kesimlerin eylem ve etkinliklerine katılabilir, dayanışmayı örgütleyebilirler. Böylece, halk grevleri türü eylemlerin önünü açabilirsiniz.

26) Uygun yerlerde Kazova işçilerinin örneğini izleyip “işgal et, diren, üret” şiarıyla patronsuz fabrikalar yaratıp, sosyalizmin minyatür örnekleri üzerinden sınıf bilincini teşvik edebilirsiniz.

27) Uygun sektörlerde işçiler üretimi bırakarak değil, üretimi egemenleri denetiminden çıkarıp halkın hizmetine sunarak da grev yapabilir. Mesela üretim grevi günlerinde tüm sağlık ve ulaşım çalışanları vb. halka sınırsız ve ücretsiz hizmet sunarak hem egemenleri maddi zarara uğratarak, hem halkın diğer kesimleriyle dayanışmayı geliştirerek onları kazanabilir, hem de ücretsiz sağlık ve ulaşım gibi temel talepleri pratikleştirip teşvik ederek daha güçlü bir direniş zemini oluşturabilir, mücadeleyi tüm halka yayabilirsiniz.

28) AVM ya da market zincirlerinde çalışan işçilerin yaptığı grevleri desteklemek için alışverişini tıkama eylemleri örgütlenebilir. Eylemlerde patronlar teşhir edilip, eylemin amacı anlatılır. Eylem, alışverişe gelen diğer emekçilerden destek istenerek sonlandırılır.

29) Greve çıkan işçilerin çalıştığı fabrikalara ait ürünlerin (özellikle giysi, gıda gibi türlerin) stokları dağıtım sürecinde örgütlenebilecek basit tahriplerle boşaltılabilir ya da satışları tıkanabilir.

30) İşçilere dönük spor kulüpleri, kültür merkezleri ya da birçok işlevi yerine getirebilecek (kültürel, sportif, dayanışma vs.) dernekler kurulabilir.

31) Liselerde ve üniversitelerde müzik, tiyatro, sinema, grafiti, spor takımları ve kolektifleri kurulabilir, turnuvalar, film gösterimleri, festivaller organize edebilirsiniz. Yaptığınız etkinlikleri belirli toplumsal temalar te-

melinde kurgulayabilir ya da belirli bir toplum hareketiyle, kesimle dayanışmanın yolu haline getirebilirsiniz.

32) Grafiti gurupları kurabilir; okul önlerine, mahallelere, sokaklara güncel ya da genel konulara ilişkin mizahı, taşlama formunda yazılar ya da resimler yapılmasını örgütleyebilirsiniz.

33) Okullara, mahallelere, sokaklara '71 önderleri, Haziran şehitleri, Che gibi enternasyonal figürlerin, şehitlerin isimleri verilebilir.

34) Yoksul öğrencilerin bir araya gelip yaşamı birlikte örgütlediği öğrenci yurtları ya da uygun yerlerde çadır-baraka yurtlar mahalleler kurulabilir. Bazı kentlerde çeşitli nedenlerle boş ya da yarım kalan ev ya da binalara el konularak aynı amaç doğrultusunda değerlendirilebilir. Ya da öğrenciler ve halk arasında örgütlenebilecek bir koordinasyonla barınma sorunu olan öğrenciler gönüllü başka öğrenciler ya da halkın evine geçici-kalıcı biçimde yerleştirilerek çözülebilir. Gönüllüler nasıl katkı sunabileceklerini (evini belirli bir süreyle ya da kalıcı olarak açabileceği gibi, aynı ya da nakdi yardımda da bulunabilir) belirli bir merkeze aktarır. Merkez ise yönlendirir. Bunun için başlangıçta bir adres-telefon belirleyip "Çapulcu halk, çapulcu gençliğe sahip çıkıyor. Evsiz, kimsesiz değilsiniz, biz varız. Dayanışmak isteyenler için telefon.." gibi bir sloganla yaygın duyurular yapılır. Böylece, halk-öğrenci dayanışmasını örgütleyerek bir sorunu çözüp dayanışma bilincini geliştirmekle kalmayacak, yeni etkileşimlere ve örgütlenme olanaklarına zemin sunacaksınız.

35) Mahallelerde yoksul çocukları için üniversite öğrencileri ve gönüllü

Devrim artık belirsiz bir geleceğin sorunu değil, bugün içindeki mücadele dinamiklerinin siyasi-programatik bir ifadeye kavuşup kavuşmayacağına bağlı olan somut bir olasılıktır. Devrimin güncelliği diskuru bu bakımdan bir genellemenin ötesinde, somut bir yoğunluk kazanmıştır. Tam da bu temelde kafamızdaki tüm kalıpları kırmalı, amaca (devrim) kilitlenmeli, tüm gücümüzle, enerjimizle, varlığımızla kitlelere giderek "yeni dönemin devrimci öncü formu"na can vermeliyiz.

öğretmenlerin görev alacağı ücretsiz çapulcu dershaneleri açabilirsiniz. Bunu, bir sendikanın şubesi bir gençlik kültür merkezi, eğitim destek evi ya da dernek aracılığıyla yapabilirsiniz.

36) Güncel konu ve sorunlarla ilgili hızla yazılıp kurgulanan (kısa) tiyatro oyunlarının pazarlarda, sokaklarda, parklarda, sahnelendiği bir sokak tiyatrosu hareketi örgütleyebilirsiniz.

37) Sokaklarda müzik dinletisi yapan, muhalif toplumsal içerikli ezgileri seslendiren müzik ya da şiir gurupları, kolektifleri oluşturabilirsiniz.

38) Mahalle parklarında, meydanlarında tematik (kadınlar, Aleviler, devrim şehitleri, 1 Mayıs) ya da kaza geçiren, evi yanan biriyle dayanışmak için dayanışma etkinlikleri düzenleyin. Ya da sadece sohbet etmek, eğlenmek için organizasyonlar yapın. Film ve maç izleyin, pikniğe gidin vb. sonuç ola-

rak sokağı boş bırakmayın. Her biçim ve yolla dayanışmayı ya da duyarlılığı canlı tutun, geliştirin.

39) Gökkuşağı merdivenleri örneğini farklı formlarda yaygınlaştırabilir, bunun için “gökkuşağı takımları” gibi esnek ve geçici örgütlenmeler oluşturabilirsiniz. Bankları, direkleri, kepenkleri gökkuşağına boyayabilirsiniz. Her yerde isyanın izleri olmalı, gri devlet, isyanın renkleri ardında kaybolmalıdır. Gökkuşağı isyanı hatırlatan, dayanışma ve mücadele isteği taşıyan bir ruh gibi hayatın üzerinde dolanmalıdır.

40) Mahallelerde, okullarda vs. çevre güzelleştirme dernekleri, kolektifleri kurabilirsiniz. Nükleer ve HES türü doğayı tahrip eden enerjiden vazgeçilerek yenilenebilir, çevreci enerji talep eden kampanyalar düzenleyebilir, 2-B gibi ormanlık alanları ve kıyıları sermayeye peşkeş çekmeye odaklanan yasa düzenlemelerinin iptalini isteyebilir; her yere yeşil alan talebini devletin sorumluluğu haline getiren, bunun için bütçe ayırıp, cezai müeyyide getiren yasal düzenlemeler talep edebilirsiniz.

41) Ağaçlandırma kampanyaları düzenleyebilirsiniz. Kolektif olarak oluşturduğunuz yeşil alanlara ortak değerlerimizin ya da şehitlerimizin (1 Mayıs ya da Deniz Gezmiş korusu) isimlerini verebilir, böylece çevre sorunu ile diğer sorun ve değerleri birbirini besleyen, destekleyen bağlamlar olarak değerlendirebilirsiniz.

42) Çevre düşmanı olarak teşhir olmuş kimisi, kurum ve şirketleri teşhir ve boykot kampanyaları örgütleyebilirsiniz.

43) Suriye’ye dönük emperyalist müdahale ve iç savaşın sonucu olarak

Türkiye’ye sığınan ama AKP’nin mezhepci ve şoven politikaları nedeniyle mülteci kamplarında kalamayarak aç-açıkta büyük kentlerin sokaklarına, parklarına, boş alanlarına dağılan mültecilerle dayanışma organize edebilirsiniz.

44) Sosyal medya takımları kurabilirsiniz.

45) Çeşitli eylem ve etkinliklerin haber ve görüntülerini toplayarak yayın bir site açabilirsiniz.

46) İnternet TV ya da radyosu kurabilirsiniz.

47) Frekans “yakalayarak” yerelerde günün belli saatlerinde yayın yapan çapulcu radyoları kurabilirsiniz.

48) Yerel ya da kesimsel yayın yapan gazeteler ya da fanzinler çıkarabilirsiniz.

49) Duvar gazetesi hareketi başlatabilirsiniz. Çin’de Kültür devrimi döneminde halkın yöneticileri eleştiren, çeşitli konulardaki fikirleri ya da bir haberi paylaştığı renk renk, boy boy kağıtları duvarlara asmasıyla başlayan duvar gazetesi hareketinin özgün bir versiyonu yaratılabilir. Yazan kişi ya da grubun adı ya da rumuzunu taşıyan bu gazeteler “çapulcu gazetesi” olarak isimlendirilebilir. Her yazı ayrıca (internette bir site açılarak yüklenebilir) yayınlanabilir. Bu yolla binlerce insan pratik-politik bir hareketin, yayının hem eylemcisi, hem üreticisi, hem yazarı, hem okuyucusu haline gelecek etkileşime girerek mücadele gücü ve enerjisi yaratacaktır.

50) Ceylan Önkol, Lice-Medeni Yıldırım, Roboski gibi Türk emekçileri içinde de açıkça teşhir olmuş katliam vakalarıyla ilgili Türk emekçilerine seslenen kampanyalar düzenleyebilir;

Türk emekçilerini adalet talebiyle Kürt halkının yanında saf tutmaya sevk edebilirsiniz.

51) Kardeş aileler zinciri kurabilirsiniz. Belirli sayıda Kürt aileyle Türk aileyi kardeş aile ilan edip bir kamp organizasyonu ile yan yana gelmelerini, birlikte vakit geçirmelerini, paylaşımlarını etkileşimlerini sağlayabilirsiniz. Kardeş ailelerin iletişimi sürdürmelerini, birer tanıdıklarını, komşularını diğer senenin kardeş ailesi olmalarını ikna etmeleri için teşvik edebilir; böylece kardeş aileler zinciri oluşturabilir.

52) Forumlar üzerinden Türk emekçilerini Roboski, Ceylan Önkol ya da Medeni Yıldırım'ın ailelerine ziyarette yönlendirebilirsiniz. Roboski'de, Ceylan'ın ya da Medeni'nin vurulduğu yerlerde bir anıt yapılması için Türkiye'den gelen emekçileri yönlendirebilir, teşvik edebilirsiniz.

53) Roboski, Ceylan ya da Medeni'yi hatırlatan, adalet talep eden anıt ya da duvar resimlerini Türkiye'de de yaygınlaştırabilirsiniz.

54) "Kardeşimin dilini öğreniyorum" başlığı altında, değişik ulus ve ulusal azınlıklardan halklar arasında empatiyi, iletişimi teşvik eden dil kampanyaları organize edebilirsiniz.

55) Savaşta yaşamını yitiren yoksul askerlerin ailelerine sahip çıkabilir, maddi destek etkinlikleri düzenleyebilirsiniz. Böylece, Türk emekçilerinin çocuklarını savaşa sürüp kurban eden, sonra da şovenizmin aracı haline getiren mekanizmaya taş koyup Türk egemenlerinin aynı değil, karşı saflarda olduğu bilincini yayabilirsiniz.

56) Savaş karşıtlığını "Türk" vurgusuyla birlikte şekillendirerek

"Türk"lüğü şoven, milliyetçi, faşist siyasetin elinden alarak demokratik bir ulusal onur duygusu temelinde yeniden kurabilirsiniz. Mesela "İlerici Türk gençleri olarak Kürt halkının demokratik taleplerinin yanındayız", "Türk emekçileri olarak Kürt kardeşlerimizin de bizim de ekmeğimize ve canımıza mal olan kirli savaşa karşı çıkıyoruz", "Kardeşlik, kardeşini yok saymak değil, eşit görmektir/Türk halk güçleri", "Türk emekçileri olarak Kürt halkıyla birleşelim. Zalimlerin, zenginlerin düzenine son verelim" gibi slogan, şiar ya da isimlendirmelerle Türk emekçilerine onların içinden seslenen, politikayı oradan doğru kuran kampanyalar düzenleyebilirsiniz.

57) Kitlelerin devleti, yasaları, kuralları fiilen askıya alarak taleplerini hayata geçirdiği itaatsizlik eylemleri organize edebilirsiniz. Alevilerin çocuklarını din dersine yollamaması, din ve uyruk hanesine Alevi ve Kürt yazıp kendini ihbar etmek gibi.

58) Duran insan gibi herkesin katılabileceği dikkat çekici performans eylemleri organize edebilirsiniz.

59) Kitlesele biçimde mahkemelere başvurarak, Haziran ayaklanması şehitlerinin isim ve soy isimlerini ön isim olarak almayı talep edebilirsiniz.

60) Parkların ya da uygun alanların içinde etkinlik alanı, gençlik salonu, spor alanı, kadın merkezi, kütüphane, çocuklar için oyun sahası gibi aktivite bölümlerini içerecek biçimde düzenlenmesini isteyen kampanyalar yapabilirsiniz. Bunun için mimar örgütlerine projeler hazırlatıp, belediyelere başvurabilir; mümkün olan yerlerde bunu halk dayanışması yoluyla direkt ken-

diniz hayata geçirebilirsiniz. Taksim Komünü'nün mahalli örneklerini yaratıp halkın birliğini, dayanışmasını ve mücadelelerini bu buluşma merkezleri etrafında öğrebilirsiniz.

61) Yerel ya da genel sorunların tartışılıp çözüm arandığı, halk dayanışmasına dayalı çözümlerin üretildiği, sosyal, kültürel, sportif hareket ve etkinliklerin organize edildiği, sözün özü halkı buluşturup birleştiren Halk Dayanışma Merkezleri kurabilir, kuruluşuna ön ayak olabilirsiniz.

62) Ulaşım, barınma, yeşil alan ve meydan gibi kent sorunlarını eksen alan platformlar oluşturabilirsiniz.

63) Kentsel dönüşüme karşı yerinde dönüşümü esas alan bir çözümü geliştirmek için dayanışma kooperatifleri kurabilirsiniz. Projelerin mimar odaları tarafından yapıldığı, maddi alt-yapının elbirliği ve kooperatiftel girişimler yoluyla oluşturduğu, halkın kültürel, sportif, yeşil alan, meydan gibi temel kentsel taleplerini dikkate alan alternatif kentler yaratabilir, daha doğrusu buna ön ayak olabilirsiniz.

64) Evi yıkılanların, evsizlerin ya da yurt-konut sorunu yaşayan öğrencile-

rin mağduriyetlerini gidermek, birlikte yaşamı ve dayanışmayı örgütlemek, bu süreci egemenlerin çözüme zorlandığı bir mücadele zemini haline dönüştürmek için boş binaları ya da yazlıkları fiilen ihtiyaç sahiplerinin kullanımına açabilir, buna önyak olabilirsiniz.

65) Ulaşım sorunu ve ücretlerinin yüksekliğini gündeme taşımak için kitlesel eylemler, imza kampanyaları ya da referandumlar organize edebilirsiniz. Kitlesel olarak "ücretsiz geçiyoruz" eylemlerini yayabilirsiniz. Ya da, araçları kısa süreli denetime alıp "Ulaşım hak-tır. Ücretsiz taşıyoruz" eylemleri yapabilirsiniz. Ayrıca kendinizi ulaşımdan sorumlu kurumlara "kapatabilir" sorun ve talepleri gündemleştirebilirsiniz.

66) Mahallelerde, kütüphane ya da okuma evi gibi mekanlar kurabilirsiniz.

67) Mahallelerde, çeteleşmeye ve yozlaşmaya karşı halk öz savunması örgütleyebilirsiniz. Aydınlatma çalışmaları ve kitle eylemlerinin yanı sıra yakın dövüş ve basit savunma araçlarının kullanımı konusunda kitlesel eğitimler düzenleyebilir, öz savunma grupları aracılığıyla alan savunmasını örgütleyebilirsiniz.

SOSYALİZME DOKUNMAK YA DA ‘YARINI BUGÜNDEN KURACAKSIN...’

Gezi Parkı’na dönük polis saldırısıyla başlayan ve hızla Türkiye, Kuzey Kürdistan sathına yayılan halk hareketimiz, yeni bir evreye girmiş görünüyor. Hareket, ateşi düşerek ayaklanma düzeyinden geriye doğru çekilse de canlılığını koruyor. Bu yeni düzeyi, hazmetme evresi olarak tanımlayabiliriz. Halk hareketi bu evresinde ayaklanmanın ortaya çıkardığı enerji ve dinamikleri masnetmeli, kendini koruyup büyütebileceği havuzlar oluşturmalıdır. Bir başka biçimde ve daha kestirmeden söylemek gerekirse, kendisine örgütlü bir ifade kazandırmalıdır.

Tüm ilerici, devrimci, demokratik, sosyalist güçlerin odaklanması gereken nokta budur. Zira bu sorunun çözülmesi ya da çözülmemesi, hareketin geleceği üzerinde tavin edici sonuçlar yaratacaktır.

Bugün çeşitli il ve ilçelerde devam eden park forumları (halk meclisleri) bu ihtiyacın, arayışın ürünüdür. Park forumlarında bir araya gelen direniş dinamikleri, hareketi bir arada tutabilecek bir siyasi çerçeve ve örgütsel form yaratabildiği oranda rolünü oynamış olacak ve halk hare-

* Atılım Gazetesi’nin 19 Temmuz 2013 tarihli 75. sayısında yayımlanmıştır.

keti devrim yönünde ilerleyişini sürdürebilecektir.

Hareket karmaşık karakterli

Bu bağlamda tehlike, hareketin karmaşık yapısından kaynaklanmaktadır. Hareketin içindeki dinamiklerin uzlaşmaz karakteri ve geleneksel denilebilecek sığılıklar negatif gerilimi yoğunlaştırmakta, hareketin bölünüp güçten düşme olasılığını canlı tutmaktadır.

Tam da bu nedenle, AKP de, CHP-İP de hareketin iç gerilim noktalarına yüklenmekte, birincisi bu yolla hareketi tasfiye etmek isterken; ikincisi aynı yolla hareketi manipüle ederek rejim içi iktidar dalaşına kurban etmeye çalışmaktadır.

R. Tayyip Erdoğan'ın "marjinaler, samimi çevreciler, dindarlar, 'sözde' dindarlar, faiz lobileri, sözde sosyalistler" gibi demagojik olarak kurgulanmış ikilemlere sarılması; ya da Kürt halkını, çözüm sürecine sabotaj, Türk emekçilerini ise şovenizmi kaşıyan söylemlerle sınırlamaya çalışması bu bağlama yerleştirilmelidir.

Yine CHP-İP çizgisi boyunca kümelenen rejim güçleri de aynı stratejiyi tersten kurmaktadır. Direniş içindeki ilerici-devrimci dinamikleri ulusalcı-rejim güçleri potasına (biraz daha genişletip) çekerek eritmeye, hareketi geleneksel Kemalist iktidar odağının yeni bir biçimde ihya edilmesi için manipüle etmeye çalışmaktadır. Bu kesimin, bir yandan "Türk, TC, Mustafa Kemal" gibi kavram ve klişeleri şovenizmi canlı tutarak hareketin özgürlükçü, demokratik, çoğulcu karakterini sınırlamak için kullanması, diğer yandan ise Kürt halkı ve hareke-

tini AKP'nin Kürt sorununun çözümü konusundaki samimiyetsizliği yönünde ikna etmeye çalışması da (AKP'nin bu konudaki samimiyetsizliği doğru olsa da CHP'nin bu bağlamdaki vurgularının doğruyu ifade etmekten çok manipüle etme amacı taşıdığı, AKP'nin samimiyetsizliği karşısında CHP'nin 'alternatifi'nin statükonun canlandırılması, yani çözümsüzlüğün devamı olduğu da bir o kadar açıktır) aynı bağlamda okunmalıdır.

İçten ve dıştan kuşatma hamleleri

Nihayetinde AKP dıştan, CHP-İP ise içten hareketin devrimci dinamiklerini hedeflemekte, aynı tasfiye siyasetini farklı biçim ve yollardan pratikleştirmeye çalışmaktadır.

Devrimci siyaset, bu iki tasfiyeci yolun karşısına kendi siyasetini dikmeli, halk hareketini özgürlük, adalet, demokrasi ve eşitlik bayrağı altında birleştirecek bir siyaset anlayışı ve örgütsel kapasite yaratmalıdır. Karşı devrimin, farklı yönlerden ilerici devrimci dinamikleri bastırmaya yöneldiğini, dahası devrimci güçlerin böylesi bir siyaset oluşturmasının önünde yapısal engelleri olduğunu düşündüğümüzde, bu sorunun önemi daha da artmakta, çetrefil hale gelmektedir.

Devrimci siyaset, AKP'nin bölme ve CHP-İP'in soğurma siyasetine karşı şimdiden halk hareketimizin yönlendirici şiarlarından biri haline gelen "Birleşe birleşe kazanacağız!" şiarını, yönlendirici ölçülerden biri olarak öne çıkarmalıdır. Taktik ve stratejik yönelimlerini bu ölçüden hareketle düzenlemeli, pratikleştirmelidir. Mesela, Kemalizm, Kürt sorunu, din gibi

tüm güçler açısından ilkesel olan kırılma noktalarını öne çıkararak erken ve yoğunlaştırılmış bir hegemonya mücadelesine yol açmamalıdır. Hareket, özgürlükler, demokrasi, sosyal adalet gibi aşağı yukarı tüm hareketi birleştirecek sorunlara odaklanmalıdır. Devrimciler, ilkesel ayırım noktalarındaki tutumlarını harekete yaymak için esnek, kitlelerdeki demokratik uyanışa bağlı ve onu teşvik edecek bir siyasi hat kurmalı; Türklerle-Kürtler ve azınlıklar; Aleviler-inanç toplulukları-inançsızlar-dindarlar; erkeklerle kadınlar ve cinsel yönelimler vb. arasındaki mücadele birliği ve etkileşimi ilkesel yaklaşımlarının zemini olarak korumaya özen göstermeli, gelişimini bu zeminin ortaya çıkardığı demokratik bilinç, etkileşim ve dinamiklerden hareketle derinleştirmelidir. İlkesel ayırım noktalarını halk hareketimizin önüne koşan yaklaşımlar biçimsel olarak radikal görünse de, gerçekte ezilenler arasındaki önyargı setlerini tahkim ederek etkileşime girme, birleşme ve iradeleşme olanaklarını sınırlamakta, tasfiyeci basıncın önünü açmaktadır. Kimi sorunlardaki ilkesel yaklaşımlarımızı harekete dayatmamalı (mesela ulusların kendi kaderini tayin hakkı) ancak sabırla, inatla, özenle, emekle hareketin içinde serpilen demokratik bilince dayanarak yaymalı, bu yolla ilerlemeliyiz. Aynı yaklaşımı ilkesel olarak karşıt cephemizden de talep etmeli, kendi yaklaşımlarını harekete dayatmalarına (Kemalizm, milliyetçilik vb.) izin vermemeliyiz. Bu yönde attıkları her adımı halk hareketimizin birliğine karşı yapılmış bir sabotaj olarak mahkum etmeli, uygun

söylem ve biçimlerle teşhir, giderek tecrit etmeliyiz.

Devrimci siyaset özenli olmalı

Devrimci siyasetin dikkat etmesi gereken bir diğer nokta, mücadele dili, araç ve biçimleri konusunda hareketi karakterize eden yönler karşı özenli olmaktır. Geleneksel mücadele dilini, araç ve biçimlerini üst-ileri siyasetin göstergeleri olarak harekete yapay biçimde dayatmaktan kaçınılmalı, kitlelerin yaratıcı enerjisine açık, hareketin karakteristik yön ve özelliklerini dikkate alan, yükselme ve alçalma devrelerini hassas biçimde algılayarak refleks gösteren bir düzey kazanmalıyız. Mesela; hareketin militanlık düzeyi düşerken yapay biçimde ileri itmeye çalışan ya da tersinden yükselirken ileri atılmakta tereddüt gösteren bir pratiğin harekete önderlik yapması düşünülemez. Kitlelere yabancı siyaset anlayışı birinci durumda aşırı idareci-volantarist biçimde ortaya çıkarken, ikincisinde kendiliğindenci, sağcı biçimiyle görünmektedir. Devrimci siyaset kendi iradesini kitlelerin inisiyatif ve iradesinin yerine ikame eden (Bu hareketin, ayaklanmanın biraz da bu siyaset anlayışına -elitist, otoriter ve özünde burjuva olan- karşı ortaya çıktığını unutmamalıyız. Kitleler tüm yaşam alanlarına el atan onlara hiçbir inisiyatif ve nefes olanağı bırakmayan polis devleti anlayışına ve zorbalığa isyan etmiştir) değil, kitlelerin inisiyatif ve iradesinden fıskıran demokratik-devrimci bilinç kıvılcımlarını yoğunlaştıran, en nihayetinde örgütlü-programatik bir irade kazandırmaya odaklanan bir tarzı esas almalıdır.

Forumlar ve meclisler örgütsel kanallar olabilir

Böylesi bir örgütsel form için gerekli olan hammadde, Taksim-Gezi komününde ve devamında gelişen park (halk) meclisleri hareketinde vardır. Ezilenler arası etkileşim ve dayanışma, kitle inisiyatifi ve yeni tip demokrasi (park meclislerinde burjuvazinin temsili demokrasininin sınırlarını aşmış yeni tip, sosyalist bir -doğrudan- demokrasininin filizleri boy vermiştir) emekçi kitlelerin bilincinde devrimci-demokratik bir uyanışa yataklık etmiş, onlardaki mücadeleye istek ve iradesini örgütlemiş, büyütülmüştür. Daha somut ve açık biçimde ifade etmek gerekirse, Taksim-Gezi komünü ve park meclisleri hareketinin bir siyaset mekanizması olarak birleştirilerek kurumlaştırılması, halk hareketimizin yerleşeceği örgütsel kanal olabilir.

Mahallelerden semtlere, ilçelere, illere ve tüm ülkeye doğru aşağıdan yukarı gelişen bir komünler ağı kurulabilir. Park (halk) meclisleri, komünlerin siyasi-pratik yönelimlerini yöneten bir mekanizma olarak işlevselleşir. Halkın park meclislerinde doğrudan demokrasi yoluyla aldığı kararlar, oluşturulan geçici ya da kalıcı alt birimlerin koordinasyonu ama ilkesel olarak halkla birlikte hayata geçirilir.

Yoksul çocukların eğitimi için gönüllü öğretmenlerin seferber edildiği ücretsiz dershaneler ağı kurulur... Şiddet gören kadınların hukuki, ekonomik, eğitsel, psikolojik, mekansal (geçici olarak barınabileceği) vb. açılardan destekleneceği dayanışma evleri açılır... Halk sağlığı için gönüllü sağlık çalışanlarının seferber edildiği sağlık merkezleri ve kampanyalar örgütlenir...

Kitlelerin kolayca ulaşabileceği, katılabileceği kültür, sanat ve bilim kurumları açılır, etkinlikleri düzenlenir... Alternatif medya organları ve ağları yaratılır... Kentsel dönüşüm, iş cinayetleri, cinsel yönelimler gibi konularda alternatif projeler, bilinçlendirme kampanyaları, dayanışma eylemleri yapılır... Çevre sorunuyla ilgili (nükleer santraller, HES'ler, ormanlık alanların inşaat tekellerine peşkeş çekilmesi, 3. köprü, kanal-İstanbul vs.) çeşitli kampanyalar ve dayanışma hareketleri geliştirilir... Şu ya da bu toplumsal hareket ya da dayanışma hareketi oluşturulur... Üretim ve tüketim kooperatifleri kurulur vs. vb...

Komünler aşağıdan yukarıya birleşebilir

Komünler, aşağıdan yukarı ağ biçiminde birleşerek bütün halk hareketini içine alan bir toplumsal dayanışma hareketi olarak merkezileşir. Ancak bu merkezileşme tek tek komünlerin yerel düzeydeki özerkliklerinin önüne geçmemeli, aksine yerel iradelerin demokratik biçimde iradeleşmesi olarak hayat bulmalıdır. Mesela, Van'daki, Amed'deki ya da Karadeniz'deki komünler, özgün ulusal kültürel bağlarından kaynaklanan dinamikleri kapsayacak proje, araç, biçim ve siyasetler geliştirebilmeli, kendi özgünlükleriyle toplumsal dayanışma hareketine eklenebilmelidir. Örneğimizi daha da somutlaştırmak gerekirse, Amed'deki komün bir Kürtçe eğitim seferberliği düzenlediğinde komünler merkezi buna olumlu ya da olumsuz yönde müdahale etmemelidir. Ya da tersinden, Kürdistan'daki komünler demokratik bir talep

olarak Kürtçe eğitimi komünler merkezinin toplumsal dayanışma hareketinin önüne birlik şartı olarak koymamalıdır. Bir bütün olarak hareketin birliğinin dayanacağı siyasi zemin oйдаşma ile belirlenmeli, ancak hareketi oluşturan tek tek birimlerin (komünlerin) farklılıklarını koruma, üretme ve yayma hakkı olmalıdır. Böylece, A ilindeki komünde ulusal hareket, B ilindeki komünde Kemalist güçler, C ilindeki komünde sosyalist güçler etkin olacak, ancak toplumsal dayanışma hareketinin bütünü Kemalist, yurtsever ya da sosyalist olmayacak, hepsinin kabul ettiği ölçülerle (doğrudan demokrasi, kadın hakları, emek ve çevre mücadelesi, eğitim ve sağlık başta olmak üzere temel haklar vb.) karakterize olacaktır. Bu karakteristiklerin, sosyalizmin gelişimine alan açacağı ortadadır.

Forumlarda yeni bir demokrasi anlayışı geliyor

Taksim-Gezi deneyimi, çok daha büyük çapta ve örgütsel bir mekanizma içinde süreklileştirilmelidir. Bu, halk hareketini somut sorunlar etrafında birleştirip örgütlemekle kalmayacak, ezilenlerde yeni bir demokrasi anlayışı (dolayısıyla, yönetme kültürü-burjuvazi ve bürokrasi olmadan da yaşamın mümkün olduğu fikri) dayanışma bilinci ve mücadele arzusu da örgütleyecektir. Yarının (sosyalizmin) filizleri bugünün içinde bir mücadele gücü olarak hayat bulacak, emekçileri-ezilenleri kaçınılmaz bir biçimde kapitalizmle mücadeleye teşvik edecektir. Devrim partisinin özgürlük ve sosyalizm savaşımına güç taşıyacak, alan açacaktır.

Sosyalizme dokunarak gelecek ufkuna genişleyen, pratik içinde özgüven kazanan emekçilerin toplumsal yaşamı yeniden kurmaya dönük her girişimi ve müdahalesi, eşyanın doğası gereği egemenler tarafından kurulan setler ve saldırılarla başa çıkmak zorunda kalacaktır. Her set, saldırı, radikallik eşliğini yükselterek, devrim partisinin iktidar savaşımına ateş taşıyacaktır. Hiç kuşkusuz hareketin içinden hareketi düzen içi iyileştirmelerle sınırlamak isteyen güçler çıkacaktır. Ancak iyileştirme siyasetinin nesnel zemini her geçen gün erimektedir. Kapitalist sistem tarihsel sınırlarına dayanmıştır. Bu bakımdan esneme yeteneği ve olanaklarını da büyük oranda kaybetmiştir. Artık hiçbir iyileştirme girişimi kapitalizmin sınırları içinde kalamaz. Ya devrim mücadelesine eklemlenerek kapitalizmi aşmaya dönük mücadelenin bir bileşeni haline gelecek, ya da kapitalizmin sınırlarına çarpıp geri düşerek kendi varlık imkanlarını ortadan kaldıracaktır. Doğal olarak, bu tip bir siyaset mekanizmasının reformizme-iyileştirme siyasetine eğim yaratabileceği kaygısı yersizdir. Teorik mülahazaların ötesinde Taksim-Gezi deneyiminden türeyen devrimci enerjinin kendisi, bu bakımdan yeterince açık ve çarpıcı bir kanıt olarak göz önündedir.

Halk hareketimizin içindeki tüm ilerici, devrimci demokratik güçlerin sürecin ortaya çıkardığı imkanlardan yararlanma, siyasi ağırlıklarını artırmak için değerlendirme istekleri anlaşılırdır. Ancak bu istek dar örgütsel çıkarların, halk hareketinin geleceği ve çıkarlarının önüne konması biçiminde yozlaştırılması tehlikesi vardır. Her şey bir

yana, hiçbir devrimci gücün halk hareketimizin ortaya çıkardığı enerji ve dinamikleri kapsayabilecek yapı ve kapasiteye sahip olmadığı açıktır. Ancak halk hareketini kurumsallaştırabilecek yukarıda çerçevesini çizmeye çalıştığımız esnek, kapsayıcı bir kitle siyaseti ve mekanizması tüm ilerici, devrimci, demokratik güçlerin ortak emeği sonucu pratikleşebilir. Böylesi bir mekanizma halk ve devrimci güçlerin buluşabileceği, beslenebileceği, güç ve yetenekleri oranında stratejik yönelimlerini büyütebilecekleri daimi bir kaynak işlevi görecektir. Daha da önemlisi hareket örgütlü bir ifadeye kavuştuğu oranda bir sonraki patlama daha büyük bir enerji yaratacak, hareketin sıçrama eşiği ve yeteneği yükselecektir.

Sığlığa düşmeden yürümeli

Marksist Leninist komünistler başta gelmek üzere tüm devrimci hareketimiz, “hareketten örgütümüz için ne çıkarırız” türü sığlıklara prim vermemeli,

stratejik düşünmelidir. Haziran ayaklanması, sadece sistemi ve kitle bilincini sarsmamıştır. En azından onlar kadar geleneksel devrimci siyaset kalıplarını da sarsmış ve değişim ihtiyacını işaret etmiştir. İçte dönen, alışkanlıklarına tutunan kaybeder. Haziran ayaklanması yeni bir dönemin kapılarını açmış, bu dönemin siyaset dili, tarzı ve araçlarının, vs. hammaddeğini ortaya çıkarmıştır. Soru şudur: Devrimci güçler bu hammaddeyi işleyip halk hareketine örgütlü bir ifade kazandırma ve giderek yeni dönemin devrimi öncü formunu yaratma yeteneğini gösterebilecek midir?

Haziran ayaklanmasında devrim meydanlara inmiş, “göz kırpmıştır”. O harikulade Şili halk şarkısında dediği gibi kitleler, “Yarını bugünden kuracaksın/o senin tarihin olacak” diye haykırmıştır. Artık önümüzde tek seçenek vardır.

Ya devrim olacağız, ya devrim tarafından aşılacağız.

AYAKLANMA VE KOMÜN: BİR DEMOKRASİ OKULU

Halk ayaklanması ile birlikte Gezi Parkı'nda komünal yaşam örgütlendi. Sanatsal etkinlikler, hakiki dayanışma ve paylaşım, ortak kararlar, paranın geçersiz olduğu "ihtiyacına göre" ilkesinin işlediği giysi, kitap ve gıda stantları, parasız sağlık, temizlik ve güvenlik ekipleri ile birlikte isminde ortaklaşılın Taksim Komünü.

Nasıl ortaya çıktı bu ortaklaşmacı düzen prototipi? Ayaklanmaya katılan yüz binler bir gecede mi keşfettiler? Paris Komünü deneyimini mi hatırladılar bir anda? Böyle heterojen bir kitle, örgütsüz ve önderliksiz kendiliğinden harekete geçen ve daha önemlisi birbirinden farklı tepki, talep ve sebeplerle ayaklanan bu toplumsal kesimler komünal yaşamı örgütlemeye nasıl ortaklaşabildiler, niçin bu kadar kolay benimsendi komünizmin bu modeli?

Kitleler, yerel ve genel seçimlerde oy kullanarak birilerine kendisini temsil yetkisi veriyor. Seçilmişler ise bu yetkinin sınırsız olduğu anlayışıyla toplumsal yaşam kalıpları ile oynayabileceklerini sanıyorlar. Uyarı ve tep-

* Atılım Gazetesi'nin 5 Temmuz 2013 tarihli 73. sayısında yayımlanmıştır.

kileri dikkate almıyor, talep ve duyarlılıklara kulaklarını tıkayıp değişiklikler yapmaya girişiyorlar. Tepeden inme kararlar ve buyurgan davranışlar, seçilmiş de olsa ayaklarının altındaki zemini giderek boşaltacak tabii ki. Bir kere yetkiyi aldım, söz bende, güç bende, otorite benim, karar mekanizmaları benim elimde diyen anlayış, kendisi ile birlikte ona bu imkanı sunan siyasal modelin de altına dinamit yerleştirdiğinin farkında değil. Sonuç: Temsili demokrasinin ruhuna fatiha!

Burjuva demokrasinin en yaygın yönetim biçimi olan burjuva parlamentarizmi, temsili demokrasi demektir. En demokratik biçimde işletiliyor olsa bile burjuva parlamentarizmin kitleler için artık bir cazibesi yok. Kitleleri politika-ya çekmekten ziyade politika dışına iten bir sistem bu, karar mekanizmalarından dışlanmasına yol açan, böylece kendi kaderini başkalarının ellerine bırakan, toplumsal sorunlara karşı yabancılaştıran bir model. Kitlelerin kendi ihtiyaç ve taleplerine, ne isteyip istemediklerine burjuva siyasetçiler karar veriyor, şikayetlerini ancak seçimden seçime yapacağı oy tercihi ile yansıtmasına imkan tanıyor, örgütsüzleştiriyor, bireyselleştiriyor. Bir demokrasi illüzyonu, sanal ve yalan seçme ve seçilme özgürlüğü. Öznellik bilincini dumura uğrattırıyor, sürüleştiriyor, edilgenleştiriyor. Apolitik, asosyal, duyarsız kalabalıklar haline getiriyor toplumu.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde seçimlere katılım oranındaki düşüş burjuva ideologları düşündürüyor, kaygılandırıyor. Kitleleri düzen içerisinde tutacak yöntemler arıyorlar onlar da. Şimdilik en rağbet gören “katılımcı demokrasi”

dedikleri model. Kitlelerin yerinden yönetimi, yerel karar mekanizmalarına katılmalarının önünü açma, burjuvazinin çıkarları anlamına gelecek kararlara kitleleri ortak etme, bu yolla kitlesel tepki ve halk muhalefetini daha doğmadan boğma yöntemleri çözüm diye sunuluyor topluma.

Bizim gibi, cumhuriyetin kuruluşundan itibaren demokrasiye hasret kalmış toplumlarda burjuva demokrasisi ve parlamentarizmi kitlelerin ilgi odağındadır halen. Siyasal tarihi, askeri darbelerle geçen, askeri-yarı askeri faşist diktatörlüklerden bunalmış Türkiye toplumu, kırık dökük, yarım yamalak burjuva parlamentarizmine bağlı kalmış, her seçime rağbet etmiştir.

AKP hükümetleri ile birlikte kitleler son üç seçim döneminde Türk burjuva parlamentarizmini test etme imkanı buldu. Tayyip Erdoğan’ın nobranlığı ve hoyratlığı, kibri ve küstahlığı, otorite düşkünlüğü ve diktatörlük hevesleri aynı oranda Türk parlamentarizminin demokrasi kültürünü de yansıtıyor. Erdoğan’ın üslup arızası ile parlamenter demokrasinin yapısal arızaları birbirinden çok bağımsız değil. Kamuoyunda parlamentonun yetmezlikleri, çözümsüzlüğü, temsil gücünün meşruiyeti, gerçekten “milletin meclisi” olup olmadığı gibi esasa dair tartışmalardan kaçınılıyor, sakil, pejmürde, döküntü, seviyesiz tablo kişilere fatura ediliyor. Sanki parlamento çok yüksek bir ahlaka, demokratik bilince, eşit ve adil temsil düzeyine sahip de Erdoğan düşürüyor bu seviyeyi. Recep Tayyip Erdoğan’ı bir seçimle gönderebilir, yerine mesela Kılıçdaroğlu gibi “yumu-

şak huylu” birini seçebilirsiniz demek isteniyor. Böylece arızalı kişiler gider, yenileri gelir. Yani kişiler fani, parlamento baki!

Ne var ki kitleler, bu basit denkleminin tersi ile bir kenara ittiler. Ayaklanan halk belki Erdoğan’ı istifa ettiremedi, hükümeti deviremedi henüz, ama parlamenter seçeneklere de prim vermedi, ayaklanma mekanında komünal bir yaşam kurdu. “En gelişmiş burjuva demokrasisinden bin kat daha demokratik” bir düzen inşasına yöneldi. Burjuva ideologların çare diye sunduğu katılımcı demokrasiyi aştı, doğrudan demokrasiye uzandı. Kararlarını kendisi aldı, forumlarda temsili olarak değil, doğrudan yer alarak tartıştı, direnişse direniş, barikatsa barikat, kendisi karar verdi.

Ayaklanma, tarihsel birikim, kolektif deney ve sezgi gücüyle en demokratik yöntemi tarih sayfalarından çıkardı, güncelledi ve Türkiye toplumunun kolektif hafızasına yerleştirdi. Henüz bunu formülleştirmemiş olması, olgunun altını çizmemizin önünde engel değil.

Doğrudan demokrasi biçimleri bugüne ait değil. Ezilen insanlık mücadele tarihi boyunca kendi çağına uygun doğrudan demokrasi yöntemleri bulmuş ve uygulamış. Karakteristik özellikleri özel mülkiyete karşı olmak, ortaklaşmacılık, eşit, adil ve özgür bir yaşam olmuş.

Sosyalizm, doğrudan demokrasinin çağdaş bir modeli diye tanımlanabilir. Yasama ve yürütmenin tek bir organda toplandığı, karar alma ve uygulama süreçlerine etkin katılıma açık, yetkilen-dirdiği vekilleri her an geri çağırma ve

görevden alma sisteminin işlediği bir yönetim biçimi.

Gezi Parkı’ndaki tartışmalar, pek çok semtte parklarda yapılan forumlar, karar alma yöntemleri, görev dağılımı ve harekete geçme süreçleri doğrudan demokrasi örneğidir. Keza Taksim Komünü’nün bayrağında adalet, eşitlik, özgürlük yazıyordu desek abartmış olur muyuz? Kitlelerin mücadele içinde bilinçleri gelişir, komünist fikirlerle, değerlere, ilkelere yakınlaşırlar, onları benimserler. Söz ve karar yetkisini ellerine aldıkça ona uygun araçları da keşfeder ve hayata geçirmede de tereddüt etmezler. Taksim Komünü bunun somut bir ifadesidir. Dolayısıyla, sosyalizm-komünizm bir tercih değil zorunluluktur ve kitlelerin mücadele deneyi ve bilinç gelişiminin varacağı noktadır.

Taksim Komünü yeni bir yaşam, yeni bir yönetim, yeni bir toplumsal düzen esinlemesi ile her türlü burjuva düzen modellerine alternatif olduğunu ortaya koydu. Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak anlamına geliyor, burjuvazinin işi bundan sonra çok daha zor.

Halk ayaklanması ve Taksim Komünü olgusunu, sadece AKP ve Türk parlamentarizminin mevcut haline yönelmiş bir öfke patlaması olarak düşünemeyiz. Daha genel ve derin bir tepkinin birikmiş halidir. Burjuva siyaset tarzı ve siyaset kurumlarına, yöntemine, öznelere yönelik ideolojik boyutu da olan evrensel kapsamda duyulan tepkinin yerel ölçekte dışa vurumudur. Dünya ölçeğinde biriken tepkinin Türkiye’de patlayan bir kolu, enternasyonal hareketin organik parçasıdır.

Ve nihayet, devrim bulaşıcıdır.

REJİM KRİZİNDEN DEVRİMCİ KRİZE DOĞRU

İsyana katılma gerekçelerine dair ayaklanmacılar pek çok şeyden bahsediyordu. Toplamına bakınca bu gerekçelerin aynı özün birbiriyle ilişkili farklı görünimleri olduğunu görürüz. Hiçleştirme ve devlet baskısına karşı bir isyandır bu. Bir başka deyişle; bu bir onur ve özgürlük ayaklanmasıdır. Bir avuç çevreciye bir şafak vakti düzenlenen gaddarca baskın, dipte biriken öfkenin isyan şiddetinde patlamasını tetikledi ve kendiliğinden bir ayaklanma halini aldı.

Ayaklanmanın belirleyici sosyal gücünün halk gençliği olduğu görülüyor. Diğer yandan ayaklanmayı tek merkezden koordine eden siyasal bir önderlikten söz edilemez. Ayrıca ayaklanmanın rejimi ve düzeni doğrudan hedefleyen bir siyasal programdan yoksun olduğunu da belirtmek gerekir. Ama bunlardan yola çıkarak ayaklanmanın ve ayaklanmacıların esasen apolitik olduğunu ileri sürmek çok yanlış olur. Halkın isyan ederek devlet işlerine müdahalesi söz konusu. Bundan daha politik ne olabilir ki... Üstelik, bu, faşizme karşı bir özgürlük başkaldırısı olduğu

* Atılım Gazetesi'nin 18 Haziran 2013 tarihli 70. sayısında yayımlanmıştır.

için nesnel olarak devrimci içerik taşı-
maktadır. Kaldı ki hükümetin gaddarca
tutumu hareket içinde öznel devrimci
bilincin hızla yeşermesine neden ol-
muştur.

***Birleşik devrimci demokratik
irade yaratılmalı***

Bu ayaklanma, faşizme indirilmiş
devrimci-demokratik bir darbedir ve
Gezi Parkı muhtemelen AKP'nin meza-
rı olacaktır. Kuşkusuz bu hemen olma-
yacak ama AKP'nin sonunun başlangı-
cı olarak anılacak, Gezi.

Biliniyor, 12 Eylül darbesi ile as-
keri faşist diktatörlük kuruldu. Sonraki
yıllarda rejim, yarı askeri faşist dikta-
törlük biçiminde kurumsallaştı. Kürt
ulusal ayaklanması rejimi giderek der-
inleşen bir krize sürükledi. Keza aynı
dönemde, emperyalizmle yeni tipte en-
tegrasyonunun bir gereği olarak devle-
tin yeniden yapılandırılması, sermaye
oligarşisinin başlıca politik stratejile-
rinden biri haline gelmişti. Fakat dev-
leti yönetme ayrıcalığından vazgeçme
niyetinde olmayan yönetici askeri züm-
re rejim krizinin giderek içinden çıkıl-
maz bir hal almasına neden oluyordu.
Bu engel kaldırılmıyordu. Buna direnen
darbeci faşist askeri zümre bir biçimde
tasfiye edildi ya da etkisizleştirildi. Bu
dönemde “askeri vesayete karşı siville-
rin egemenliği” başlıca demokrasi şiarı
olarak benimsetildi.

“Sivillerin-seçilmişlerin egemen-
liği”, bir başka deyişle MGK'da hü-
kümetin siyaseten belirleyici konuma
yükselmesi, bilhassa son AKP Hükü-
meti sürecinde bir gerçeklik haline gel-
di. Ama bu, ne rejimin karakterinin
değişmesi ne de rejim krizinin aşılması

anlamına geliyordu. Kuşkusuz yüksel-
tilen antifaşist mücadelenin sonucu de-
mokratik hak ve özgürlükler alanında
kısmi ilerlemeler sağlanmıştı, ama bu
ilerlemeler rejimin karakterini değiştire-
cek düzeyde olmaktan uzaktı.

Rejimi krize sokan; uzun yıllar-
a yayılan ve bir türlü bastırılmayan
Kürt ayaklanmasıydı. Bu ayaklanma
kitleleşerek ve şiddetlenerek devam
ediyordu. Ayaklanmayı askeri metotlar-
la bastırma siyaseti iflas etmişti. İnkâr
ve imha politikası ile daha fazla yürü-
nemezdi. AKP ırkçılığın yerine politik
İslâmı geçirerek ve kısmi demokratik
adımlarla rejim krizini aşmayı denedi.
Fakat ne Kürt sorunu, ne Alevi sorunu,
ne de politik özgürlüğe dair birikmiş
diğer sorunlar, politik İslâm şemsiyesi
altında yeniden yapılandırılmış gerici
faşizan bir burjuva diktatörlük rejimi
ile aşılamazdı. Nihayet Kürt ulusal ha-
reketi ile devlet arasında başlatılan son
müzakere süreci bu açmazın ifadesiydi.
Kürt hareketi, faşist rejimi burjuva de-
mokrasisi yönünde dönüşüme zorluyor,
AKP ise Kürtleri sisteme entegre etme-
ye hizmet eden ama rejimin karakterini
kökten-niteliksel dönüşüme uğratmaya-
cak demokratikleşme adımlarıyla ken-
dini sınırlı tutmaya çalışıyordu.

Gezi ayaklanması ile birlikte süreç
yeni bir unsur katıldı. Ayaklanmanın
ana gövdesini oluşturan halk gençliği-
nin isyan ederek yükselttiği özgürlük
talebinin önünde AKP'nin uzun süre
durma şansı yok. Kürtlerin, Alevilerin
ve Türkiye halk gençliğinin birleşik
mücadelesi faşist rejimi de, AKP'yi de
derinden sarsacaktır. Bu sarsıntının bir
devrime dönüşüp dönüşmeyeceği kes-
tirilemez elbette. Ama Türkiye halkla-

rının tüm ilerici kuvvetlerinin birleşik devrimci demokratik iradesinin yaratılmasının devrim şafağını yakınlaştıracacağı kesindir.

Türk halkının en büyük ‘hassasiyeti’lerinden biri: Özgürlük

Halk ayaklanması, yürütülmede olan müzakere sürecini kesinlikle olumlu etkileyecektir. Hükümet aksi bir yola girerse, bu onun sonunu çabuklaştırır. Zira, müzakere AKP ile değil tam da Başbakan’ın belirttiği gibi devletle yürütülmektedir ve sermaye oligarşisinin stratejik yönelimidir. Rejim krizinin devrimci bir krize yol açmadan aşılmasına hizmet edeceği düşünülmektedir. Halk ayaklanması rejim krizinin devrimci bir krize yol açma potansiyelinin ne kadar yüksek olduğunu gösterdi. Ayrıca söz konusu edilen “olumluluk” hükümetin tutumuyla ilgili değildir. Devletin Kürtlerin ulusal demokratik taleplerini ve genel olarak demokratik talepleri sınırlamak için durmadan masaya sürdüğü “Türk halkının hassasiyetleri” kartı, ayaklanmayla birlikte önemli ölçüde işlevsizleşmiştir. Ayaklanma, Türk halkının en büyük “hassasiyet”lerinden birinin özgürlük olduğunu açığa çıkardı. Kuşkusuz ülküntüye kapılan hükümet ve sermaye oligarşisinin ayaklanma içindeki devrimci bölüklere karşı sert saldırılara girişmesi sürpriz olmayacaktır. Ama bu sürecin ana doğrultusunu değiştirmez.

Kürt siyasetinin ayaklanmaya ilgisiz tutumu çok önemli bir hata olmuştur. Ama bu, telafisi mümkün olmayan bir hata değil. Şimdiye kadar Türk halkımıza şöyle sesleniyorduk: Kürt sorunu eşit haklar temelinde çözülmeden siz özgürleşemezsiniz. Şimdi Kürt halkımı-

zın şunu bilmesi gerekir: Türk halkının politik özgürlük talebini sahiplenmeden elde ettiği ve edeceği sınırlı ulusal demokratik hakları bile koruyamayabilirsiniz.

Elbette, AKP Hükümetinin müzakere edilen demokratikleşme adımlarını yavaşlatması ve çerçevesini daraltması ihtimal dahilindedir. Ne ki, bu ihtimal hep vardı zaten.

Siyasal uyanış rejiminin çerçevesini aştı

Kapitalizm varoluş krizinde. Bir başka deyişle ekonomik, politik, ideolojik bir genel bunalıma saplanmış durumda.

Giderek daha da büyüyen muazzam bir eşitsizlik var. Bir yanda küçük bir azınlığın elinde olağanüstü bir düzeye ulaşmış olan birikmiş servet, diğer yanda yaşam koşulları her geçen gün daha da kötüleşen, yoksullaşan, işsizleşen yığınlar. Orta sınıf olarak tarif edilen küçük burjuvazinin ya da küçük burjuva yaşam tarzının çökmesini ekleyin buna. Bunlar, dünyanın her yanında emek-sermaye çelişkisinin keskinleşmesine ve çözülme karakterinin daha belirgin biçimde ortaya çıkmasına neden oluyor. Bu çelişkinin en büyük gerilimini kadınlar ve halk gençliği yaşıyor. Küçük bir azınlığı bir kenara bırakırsak, yüksek okul diploması almak görece yüksek ücretli bir iş bulma ya da sınıf atlama aracı olmaktan çıktı. Dahası diplomalı olmak, herhangi bir iş bulmanın bile garantisi değil artık. İş bulan da düşük ücrete razı olmak zorunda. Düşünün ki, 25 yaş altı gençler arasında işsizlik oranı Yunanistan’da yüzde 60’a, İspanya’da yüzde 56’ya

dayanmış durumda. İsveç gibi yaşam kalitesi sıralamasında en üst basamaklarda yer alan bir ülkede bile bu oran yüzde 25 civarında. ABD’de 20-24 yaş arasındaki üniversite mezunlarının yüzde 12’si işsiz. Dünyanın diğer ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de durum farklı değil.

Emek-sermaye çelişkisinin derinleşmesi ölçüsünde dünyanın tüm ülkelerinde devlet-halk çelişkisi de keskinleşiyor. Ekonomik ve sosyal haklar vererek sınıf çelişkilerini yumuşatmayan burjuvazinin devlet şiddetine daha sıklıkla ve yoğunlukla başvurması kaçınılmaz. Bu çelişkinin de yine en büyük gerilimini kadınlar ve gençlik yaşıyor. Ekonomik ve sosyal hiçleştirilmeyi en çok onlar hissediyor. Haliyle, en çok ve en gür onların sesi çıkıyor ve devletin saldırısına en çok onlar maruz kalıyor. Bu bir kopuş kuşağı.

Bu belirleyici iki çelişki, dünyanın her yanında büyük çoğunluğunu kadınların ve gençliğin oluşturduğu halk isyanları ve büyük kitlesel eylemlerin ekonomik toplumsal zeminini meydana getiriyor. Kuşkusuz bu her iki çelişki, her ülkenin kendine özgü tarihsel-toplumsal ekonomik ve politik yapısına göre bir form kazanıyor. Rejimin politik esnekliği ne kadar kısıtlıysa bu iki çelişkiden kaynaklı parlayan kıvılcımların bir halk isyanı halini alması da o kadar hızlı oluyor. Tunus’ta üniversite mezunu işsiz bir seyyar satıcının tezgahının elinden alınmasını protesto için kendini yakması ile başlayan halk isyanı ile Gezi’de şafak vakti baskını ve barışçıl eylemcilerin çadırlarının yakılmasının tetiklediği halk isyanının belirleyici içeriği aynıdır.

Evrensel belirleyici bu iki çelişkinin yanı sıra, Türkiye’nin kendine özgü yapısı üzerinde de durmak gerekir. Türkiye’nin Kürdistan coğrafyasında 30 yıldır süregelen silahlı bir isyan vardı zaten. Kürtlerin yanı sıra demokratik Alevi hareketi, rejimden kopuşun bir başka ifadesiydi. Kadın Özgürlük hareketinin, erkek egemen kapitalist sisteme başkaldırısını, faşist rejimin uzun yıllara yayılmış kesintisiz terörüne rağmen varlığını koruyan ve direnen devrimci ve antifaşist emekçi sol hareketi de bu tabloya ekleyelim.

Özetle, 12 Eylül’den bu yana yürütülegelen antifaşist mücadelenin yarattığı siyasal birikim yürürlükteki faşist rejimin çerçevesini zorluyordu. Çerçevenin kırılmasını engelleyen Türk şovenizmiydi. Şovenizmin geriletilmesi bile demokratik birikimin açığa çıkmasını kolaylaştıracaktı.

12 Mart askeri faşist darbesinin liderlerinden Memduh Tağmaç, darbenin gerekçesini “sosyal uyanışın ekonomik gelişmeyi aşması”na bağlamıştı. Bugün için de diyebiliriz ki, siyasal uyanış rejimin çerçevesini aşmıştı, ayaklanma bunu kanıtladı.

AKP faktörünü unutmamalı. AKP Hükümetleri döneminde Türkiye’nin kapitalistleşmesi hız kazandı. Şehirler büyürken köyler eski önemini yitirdi. Her şehre üniversite açıldı. En modern iletişim araçları lüks olmaktan çıktı. Batı tipi burjuva modern-laik yaşam tarzı büyük şehirlerde az çok yerleşti zaten. AKP, kapitalistleşmeyi hızlandırarak, bu yaşam tarzının maddi zeminini Anadolu içlerine de döşemiş oluyordu. AKP’nin politik İslamcı, muhafazakar kimliği ile bu sosyal dönüşüm arasın-

daki çelişki derinleşti. Denilebilir ki, sosyal değişim, AKP tipi muhafazakarlığı aşmıştı. Bu sadece laikçilerle ilgili bir konu değildi. Modern yaşam tarzına artan müdahaleler ve muhafazakar yaşam tarzının daha çok dayatılır oluşu, AKP'ye karşı gençliğin tepkisini büyüttü.

Şimdi kitlelerden öğrenme zamanı

Türkiye emekçi sol hareketi, pek çok bakımdan dogmatik ve doktriner. Dünyada ve Türkiye'deki ekonomik toplumsal değişimleri izlemekte ve buna uygun pozisyon almakta yetersiz. Kitlelerden öğrenmeyi bir kenara bırakmış gibi. Fakat yine de unutmamalı, emekçi sol kırk yıldan fazla bir süredir faşizme karşı kesintisiz bir mücadele veriyor. Onun devrimci bölükleri büyük bedeller pahasına inatla ve umutla kavgayı büyötmeye çalıştı. Bu kararlı direngenliğin bir birikim yarattığı inkar edilemez. Ama bununla yetinilemez. Şimdi kitlelerden öğrenme zamanı.

Hareketin bundan sonraki yönünü, ona katılan iradelerin alacakları pozisyon belirleyecektir. Görüldüğü kadarıyla hareket içinde yer alan başlıca üç gruptan söz etmek mümkün. İlerici anti-faşistler, Türk ulusalcılarının etkisi altında olanlar ve henüz taraf olmayanlar. Dolayısıyla, ayaklanmaya katılan ya da ona sempatiyle yaklaşan ama henüz kararlı politik bir tercih yapmamış olan bu üçüncü kesimi kimin etkileyeceği hareketin yönünü de belirleyecektir. Ulusalcılar kimi şehirlerde öne çıksalar da ayaklanmanın merkezi olan İstanbul'da etkili bir güç olamadılar. Dahası, bu süreçte sırf AKP karşıtlığı nedeniyle ulusalcıların etki alanına giren kesim-

lerin yeniden ilerici saflara çekilmesini mümkün olduğu da görüldü. Tüm ilerici parti, grup ve çevrelerin merkezi politik birliğinin sağlanması bu bakımdan da önemlidir.

Bunlar bir yana; yaşanan isyan, Türkiye'nin batısında başlayan "devrimci süreç" in ilk adımıdır. Günümüzde halk isyanları ya da büyük kitle hareketlerini tek seferlik yıkıcı patlamalar biçiminden çok kabaran, geri çekilen ve tekrar kabaran dalgalar biçiminde tasavvur etmek daha doğru olur. Dalga geri çekildiğinde yok olmayacak, kabarıp geri dönecektir. Bunun başlıca nedeni, kapitalist düzenin ve onun her çeşit politik rejiminin yukarıda sözü edilen temel çelişkileri yumuşatma yeteneğini yitirmesidir. Gezi ayaklanması dalgası da geri çekilecektir ama bu, dalganın bütünüyle sönmeye anlamına gelmez. Yarın, bir başka nedenle yeni bir patlama olabilir. Zira, patlama potansiyelini barındıran temel çelişkiler yerli yerinde durmaktadır.

En büyük kazanım:

Türk halkı ayaklanmayı öğrendi

Sürecin kazanımları o kadar çok ki hangisini öne koysak ötekinin hatırı kalır. Türk halkı ayaklanmayı öğrendi. En büyük kazanım bu. Kürtler ya da Yunanlılar için bunun önemi bu denli büyük olmayabilir, çünkü birden çok kez ayaklandılar zaten. Ama Türk halkı ayaklanmayı bilmiyordu. Cumhuriyet tarihini geçtik, belki de Celali isyanlarından bu yana, bu düzeyde bir ayaklanma yaşamadı Türk halkı. Bunun en büyük nedeni; Türk halkının Osmanlı'da egemen unsur, Cumhuriyet'te de egemen ulus olarak kendini devletle bütün-

leşmiş saymasıydı. Ayaklanma, devletle bu bütünleşik halin kırılmasını ve devletten kopuşmanın ulaştığı düzeyi açığa çıkardı. Ayaklanma sürecinde yasanlar, kopuşmanın kapsama alanını daha da genişletti. Bu, başlı başına devrimsel önemde bir kazanımdır.

Ayaklanma, devrimin hiç de uzak bir geleceğin konusu olmadığını, güncel olduğunu gösterdi. Ezilenlere güç ve moral verdi. Kasvet dağıldı. 12 Eylül'den bu yana bir türlü atılmayan ezikliği sildi süpürdü. Ezilenlerin bilincine umut tohumları serpti. Bu da devrimsel önemde bir kazanımdır.

Diğer devrimsel önemdeki kazanım ise Taksim Komünü'dür. 1905'te ortaya çıkan Sovyetlerin önemi ne ise Taksim Komünü'nün de önemi odur. Kapitalizmin nasıl bir sosyal ve siyasal düzenle aşılabileceğine bu komün iyi bir örnek olmuştur.

Türk halkı ayaklanmayı öğrendi ama aynı zamanda bu ayaklanma Türkiye'de devrimin hangi biçim ve yoldan gerçekleşebileceğini de gösterdi. Şimdilik bu kadarı yeterli.

Bölgesel devrim şimdi daha güncel

Mısır ve Tunus ayaklanmaları, İspanya ve Yunanistan'daki Öfkeliiler, ABD'deki İşgal Et eylemleri, Şili'deki öğrenci ayaklanmaları gibi Gezi ayaklanması da dünya devrim sürecinin şu ya da bu düzeyde uç vermiş belirtiridir. Her biri diğerini etkiliyor. Bugün bir "ulus insanı" değil, "dünya insanı" sahnede. Gezi ayaklanması, coğrafyamıza yepyeni bir önem kazandırdı. Arap devrimci süreci ve Kürt devrimci sürecinin yanı sıra, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki antikapitalist halk hareketlerinin basıncı altında Türkiye devrimci süreci ana rahmine düştü. Dolayısıyla, Gezi ayaklanması özgürlük, ulusal eşitlik temelinde kardeşlik ve antikapitalizmi birleştiren bir bilince kaynaklık edebilir. Böyle bir bilincin bölgemiz bakımından önemi çok büyük. Keza, Gezi'nin Arap devrimlerine model olarak gösterilen bir ülkede ortaya çıkması, o ülkelerde yeni devrimci dalgaları tetikleyebilir.

Bölgesel devrim şimdi daha güncel.

TUNUS DEVRİM RUHUNU ARARKEN

Ekin Yılmaz

Tunus'a gitmeden önce, 2010 Aralık'ında yaktığı kıvılcımla Arap ülkelerindeki isyan dalgasını başlatan ülkeyi göreceğim ve Ben Ali diktatörünün ülkeden kaçmasını sağlayan insanları tanıyacağım için çok heyecanlıydım. İsyen ve devrim ruhunun hala canlı olup olmadığını ve bunun insanları nasıl etkilediğini merak ediyordum. Bu sürecin sonuçları neydi, neler değişmişti; süreç hala devam ediyor muydu? Her şeyin başlamasının üzerinden iki yıl geçtikten sonra, Tunus halkı bugün ne düşünüyordu? Neler öğrenmişlerdi, biz onlardan neler öğrenebilirdik? Tunuslu devrimciler bugün ne yapıyorlardı ve yaşananlardan ne tür dersler çıkarmışlardı? Devrimi gerçekleştirme şansını bir kez daha mı kaçırmıştık? Devrim ve ayaklanma, bunların nasıl şeyler olduğunun gerçekten farkında mıyız? O anın geldiğini ve bunun nasıl ileriye taşınacağını açık bir şekilde kavrayabiliyor muyuz?

Gezi'de yaşanan yerel ayaklanma sırasında Türkiye ve Kürdistan'daki Marksist Leninistler, doğru anda yapılan kesin ve örgütlü bir müdahalenin, kendiliğinden

gelişen bir hareketin bütün gelişimini ve yönünü nasıl etkileyebileceğini kanıtladılar. Bununla birlikte, ayaklanma ile iktidarı ele geçirmek birbirinden farklı şeyler.

Son birkaç on yılda, Yunanistan'dan Nepal'e ve son olarak Arap ülkelerinde olmak üzere tüm dünyada kendiliğinden gelişen bazı ayaklanmalara tanıklık ettik. Kapitalist sömürü ve baskı düzeni sürdürdüğü müddetçe de ezilen halklar ve emekçi yığınların emperyalist kapitalizmin yarattığı sayısız soruna karşı başkaldırmaya devam edeceğine hiç kuşku yok. Bununla birlikte, yakın geçmişte yaşanan bu başkaldırıların hiçbiri, kendiliğindenlik aşamasını geçmeyi ve kapitalist düzenin sınırlarını aşarak siyasi iktidarı ele geçirmeyi ve gerçek bir alternatif kurmayı başaramadı. Bunun nedeni oldukça açık olmalı: Devrimci önderlik, kitleleri sosyalizme götürecektir Marksist Leninist bir öncünün eksikliği. Peki ama var olan devrimci örgütler bunu neden başaramıyor? Nerelerde yetersiz kalıyorlar, bu yetersizlikleri aşmak için ne yapıyorlar? İşte Tunus'a giderken aklımdaki temel sorulardan biri buydu. Bu soruya, her bir ülke için acil olarak somut cevaplar bulmalıydık.

Sonunda Tunus'a, 2010 yılının 17 Aralık'ında Muhammed Bouazizi'nin sonradan bütün bölgeyi kapsayacak isyan dalgasının ilk kıvılcımını yakıtığı ülkenin başkentine geldim. İlk olarak şehir merkezinde bulunan Bourguiba Bulvarı'nda yürüdüm. Bu bulvar, Ben Ali rejimine karşı isyan

günlerinde ve geçtiğimiz Şubat ayında Halk Cephesi lideri Şükrü Belayid suikasta uğradıktan sonra milyonların yaptığı yürüyüşlere sahne olmuştu. Dikkatlice etrafıma bakıyor, palmye ağaçlarının altındaki kalabalıklarda "devrim ruhu"nu arıyordum.

Sağ tarafta International Oteli'ni görüyorum. 1984 Ocak'ında "Ekmek İsyanı" olarak anılan ayaklanma sırasında Fadhel Sassi adlı devrimci, jandarma tarafından tam bu otelin önünde öldürülmüştü. Sassi şehit düştüğünde, üniversitede 4 yıl boyunca birlikte okuduğu yakın arkadaşı Djamil onun yanındaydı, bugün bizimle birlikte. Bu bize, 2010-2011 ayaklanmasının birden bire patlak vermediğini, ayaklanmaya giden yolu açan köklü bir sınıf hareketi ve devrimci direniş geleneğinin olduğunu hatırlatıyor.

Yakın zamanda yaşanan devrimci süreci önceleyen başkaldırıların muhtemelen en önemlisi 2008 yılında ülkenin güneyindeki maden bölgesi Gafsa'da yaşandı. Bölgedeki fosfat madenlerinin yerel halka tek getirisi işsizlik, yoksulluk, ciddi sağlık problemleri ve çevre felaketleri olmuştu. Madencilerin işsizlik, adam kayırma ve sağlık sorunlarına karşı başlattıkları isyan, tüm baskı ve verilen 3 şehide rağmen gösteriler, grevler ve neredeyse her gün yapılan oturma eylemleri ile altı ay boyunca devam etmişti. Gafsalı genç devrimci Amin'e göre, diktatörlüğün inşa ettiği korku duvarı ilk kez bu isyan sırasında sarsılmıştı.

Sol tarafımda Metropol Tiyatrosu var. Birkaç gün önce burada yine bir işsiz, protesto için bedenini ateşe verdi. Bu, devrimin taleplerinin henüz yerine getirilmediğinin; işsizlik, pahalılık ve yoksulluğun hala çözülmemiş sorunlar olarak durduğunun açık bir kanıtı.

Daha sonra Kaspı Meydanı'na varıyorum. Ben Ali rejiminin doğrudan devamı olan Muhammed Gannuşî hükümetinin devrilmesine yol açan oturma eylemleri burada bulunan İçişleri Bakanlığı önünde yapılmıştı. Peki, o an, koşulların devrim için olgunlaştığı an mıydı? Tunuslu bir yoldaş olan Mesut bu fikirde: “Güç, o zaman sokaklardaydı. Burjuvazinin kafası karışmış ve ülkeyi yönetemez hale gelmişti, kitleler hazırды, ama biz o anı kaçırdık. Şimdi işimiz çok daha zor olacak.”

Özgürlük arayan binlerce insanın haftalar boyunca burada kamp kurduğunu gözümün önüne getirmeye çalışarak meydanın çevresinde dolaşıyorum. Şu anda boş olan meydana bakıyorum. Hafiften bir yağmur yağıyor, güneş batmış olmasına rağmen hava hala sıcak. Yanımızdaki genç Tunuslu arkadaşlara o günleri soruyoruz. Rhima, herkesin heyecan ve umut dolu olduğunu, meydanda kalan insanlar arasında çok güçlü bir birlik ve beraberlik duygusunun olduğunu, dışarıdan çok sayıda insanın buradakilere yemek ve battaniye getirerek dayanışma duygularını gösterdiğini anlatıyor. Tunuslu başka bir arkadaş, o zaman artık ileri bir adım atmak

gerektiğine inandığı için, kendi örgütüne, dinamikle bakanlığa girerek bunu patlatmayı önerdiğini söylüyor. Bu kadın arkadaş, “Kendimden bir an bile şüphe duymazdım. Oğluma, günlük hayatta onun için asla yapamayacağım kadar önemli bir miras bırakmış olurdum: Gurur duyabileceği bir anne” diyor.

İnsanların yüzlerine bakıyorum. Öfkeli mi, umutlu mu, hayal kırıklığına mı uğramışlar? Devasa meydan şu anda boş ve karanlık, fakat halkın gücünün izleri hala görülebiliyor. Tüm meydanın dikenli tellerle çevrilmiş olması yönetici sınıfların duyduğu korkuyu açıkça gösteriyor ve korkmakta da sonuna kadar haklılar.

Bir Arap ülkesindeki ilk DSF

11. Dünya Sosyal Forumu (DSF), 26-30 Mart 2013 tarihleri arasında Tunus kentinde bulunan El Manar Üniversitesi'nde yapıldı. DSF hareketinin tüm eksiklikleri ve yetersizliklerine rağmen, 128 ülkedeki 4 bin 500 organizasyondan 50 binden fazla insanın bulunduğu bu geniş birliktelik, bölgeden insanlarla tanışmak ve kendini Mağrip ülkelerine bir alternatif olarak sunan Türkiye'deki AKP Hükümetini teşhir etmek açısından bizim için iyi bir fırsattı.

11. DSF, 29 Mart'ta, düzenleyenlere göre 50 bin kişinin katılmış olduğu bir yürüyüşle başladı. Bir diğer kitlesel gösteri 30 Mayıs günü resmi kapanışın öncesinde Toprak Günü vesilesiyle Filistin halkına destek sunmak için yapıldı. Tunus'ta her yıl

yapılan bu gösteri, ilk kez bu sene polisin saldırısına uğramadan gerçekleşti.

Forumda her gün yapılan 350'ye yakın panelin konuları arasında insan hakları, kadın özgürlüğü, göçmen çelişkileri, tarım politikaları, borç, ticaret, çevre gibi konular yer alırken, Filistin öne çıkan konulardan biri oldu. Batı Sahara'nın ulusal bağımsızlığı da diğer ana meseleydi. Kalabalık Saharawi delegasyonu, Batı Sahara'nın hala bağımsızlığı için mücadele eden bir Afrika kolonisi olduğunu ve 38 yıldır Fas askerinin işgali altında olduğunu hatırlattı. Esad hükümetinin destekçileri ile karşıtları arasında Suriye ile ilgili çok sayıda tartışma, hatta zaman zaman fikir çatışmaları yaşandı.

İlk kez bir Arap ülkesinde bulunan DSF bileşenleri, bölgede gerçekleşen ayaklanmalar sırasında önemli bir yer tutmuş olan "Onur" sloganı altında bir araya geldi. Bununla birlikte, görünüşe göre geleneksel forum ve yurtdışından gelen konuklar, Tunus ile ilgili tartışmalarla bütünleşmekte bazı sorunlar yaşadı. Çevre, vergi, ticaret ve bunun gibi forumun geleneksel konularıyla ilgili yapılan buluşmaların çoğu üniversite kampusunun bir tarafında ve sınırlı bir yerel katılımı yapılarak, bölge politikalarının konu edildiği atölye çalışmaları ve paneller kampusun diğer tarafında gerçekleştirildi. Foruma katılımın temel olarak Avrupa ülkelerinden olması nedeniyle DSF'nin yüzü oldukça

"beyaz ve Avrupalı"ydı. Görünen o ki, forum giderek daha da "profesyonelleşiyor"; geniş emekçi yığınları kapsamak yerine, forumun katılımcılarının çoğunluğunu sivil toplum örgütlerinin profesyonel aktivistleri oluşturuyor. Yoksul ve işsiz Tunuslular forum hakkında yeterince bilgilendirilmemişti bile. Norveçli yazar Asbjorn Wahl bunu şu şekilde yorumladı: "Dünya Sosyal Forumu'na gelenler toplumsal hareketlerin liderleri değil, aktivistleri. Düşünme var, konuşmalar oluyor ama katılımcılar sokaktaki kitle hareketlerini temsil etmiyorlar. Örgütlenmeden ve bunun için gereken bir yapı inşa etmeden bu mücadeleyi kazanabileceğimizi sanmıyorum. Sokaklarda yaşanacak toplumsal bir yüzleşme gerekiyor."

2001 yılında Brezilya'da "Başka bir dünya mümkün" sloganıyla başlayan DSF hareketi, emperyalist küreselleşmenin sonuçlarına karşı kitlesel protestoların bir ifadesiydi. Fakat, en başından beri halkların mücadelesini örgütlemekte başarısız oldu ve bu yüzden de sınıf mücadelesinde herhangi etkin bir rol oynamadı. Farklı mücadelelerin birbirine bağlanacağı bir yapı oluşturmak bir yana, devrimci ve komünist partilere karşı düşmanca bir yaklaşım sergilendi. Sosyal Forum halkların "başka bir dünya" arayışına da herhangi bir cevap veremedi. Sömürü ve baskının olmadığı bir başka dünya önermek yerine, "insan yüzlü kapitalizm"e dönmeyi önerdiler. Bu yüzden, ezilen yığınların foruma ilgisinin gide-

rek azalması ve forumun çoğunlukla sivil toplum örgütlerinde çalışan benzer bir aktivist çevresinin her yıl başka bir ülkede bir araya geldiği bir zemin olmasından daha doğal bir şey olmamalı. Sonuç olarak, Tunus'taki devrimci atmosferin bile Sosyal Forum hareketini canlandırmaya yetmediğini söyleyebiliriz.

Afrika, Ortadoğu ve

Avrupa'nın arasında bir yerde...

Tunuslu yoldaşlarımızla Afrika otelinin önünde buluştum - ama gerçekten de Afrika'da mıydım ben? Buradaki hiçbir şey normalde Afrika'da olmasını bekleyeceğimiz gibi değil. En başta, burada Paris'tekinden çok daha az siyah yaşıyor! Ayrıca kıyafetler, dil, yemek, mimari, kültür... Ortadoğu'ya çok daha fazla benziyor. Ama Ortadoğu ülkelerinden de farklı... Aslında Tunus, Türkiye'ye çok benziyor! Sadece her köşe başında "Muhteşem Yüzyıl" afişleri olduğu ve televizyonlarda her gün 4-5 Türk dizisi yayınladığı için değil, iki ülke arasında tarihi açıdan da bir çok benzerlik bulunuyor.

Tunus geçmişte, bugün de kendi kültürleri ve dillerini korumakta olan -Batılıların aşağılamak için Berberi adını verdikleri- Emezi kabilelerin yaşadığı bir yerdi. Şimdi sayıları oldukça azalmış olsa da, bu topluluklar ulusal ve demokratik hak talebiyle mücadele ediyorlar. Milattan önce 10. yüzyıldan başlayarak Fenikeliler ve Kıbrıs adasından gelenler, Tunus kıyılarına yerleşti ve burada

ünlü Kartaca şehrini kurdu. Kartaca şehrinin enkazlarının yüzyıllarca Roma İmparatorluğu'na bağlı olan Tunus'un o zamanlardan kalan Roma izleriyle başkente eşit uzaklıkta olması, İtalya'nın Akdeniz'in öte tarafından sadece 30 km ötede olduğunu düşünürsek, çok da şaşırtıcı değildir. 7. yüzyılın sonları ile 8. yüzyılın başları arasında Müslüman Araplar tarafından fethedilen Tunus, 1574 yılında Osmanlı hakimiyetine geçti ve 1881 Fransız işgaline kadar Osmanlı hakimiyetinde kaldı.

Osmanlı yönetiminde geçen bu uzun dönem, ülkede çok sayıda iz bırakmış. Örneğin Tunusluların "zug" dedikleri pazar, İstanbul'da bulunan Mısır Çarşısı'nın neredeyse tıpatıp aynısı -nikah şekeri bile bulmak mümkün... Genel Akdeniz atmosferi dışında, elbette ufak tefek farklılıklar da mevcut. Örneğin Türkiye'de hala Sahara gibi bir çöl yok, Tunus halkı pirinç ve bulgur yerine lezzetli kuskus çeşitleri yiyor. Türkiye'den farklı olarak Tunus uzunca süre bir koloni olarak yönetildi. Tunus'ta her yerde ulusal bayraklar asılı, görünüşe göre Türkiye'dekinden bile çok bayrak var. İki ülkedeki bayrak çılgınlığı ve hatta renkleri bile aynı olsa da, Türkiye'dekinden farklı olarak Tunus'ta sol da ulusal bayrağı kullanıyor. Yani, sadece sokaklarda, binalarda ve turistik dükkanlarda değil, solun düzenlediği gösteri ve mitinglerde de bayrak görüyorsunuz.

Tunus'ta, Türkiye'de olduğu gibi Doğu ve Batı'nın, Ortadoğu ile Avrupa'nın tuhaf bir karışımını his-

sediyorsunuz. Küçük bir Hristiyan ve Yahudi azınlığın dışında ülkenin yüzde 98'ini Müslümanlar oluşturuyor, fakat resmi tatil cuma değil pazar günü. Ilımlı İslam çizgisindeki Ennahda hükümeti bunu değiştirmeyi gündeme getirirse de bu hala soyut bir tartışma.

Tunus'un Fransa'dan resmi olarak bağımsızlığını kazandığı 1956 yılından sonra ülkeyi yöneten Habib Burgiba rejimi, cumhuriyetin kurulmasının ardından Türkiye'deki rejimle çok fazla benzer karakteristik taşıyor. Yönünü Batı emperyalizmine çevirmiş, onunla işbirliği yapan, resmiyette laik bir devlet; polis gücüne dayanan ve siyasi özgürlüklerden mahrum bırakılmış geniş işçi ve emekçi yığınları baskı altında tutmayı esas alan tek parti sistemi...

Diğer Arap ülkelerinden farklı olarak Tunus'ta hala güçlü bir Fransız etkisini hissedebiliyorsunuz, hatta duyabiliyorsunuz. Gündelik konuşmalarda o kadar çok sayıda Fransızca kelime geçiyor ki, zaman zaman Arapça anlayabildiğim duygusuna kapıldığım bile oldu.

Forumda tanıştığım Kenyalı arkadaşım, Afrika, Ortadoğu ve Avrupa arasında bir yerde konumlanan bu ülkede, eminim ki kendini en az Türkiye'den gelen biri kadar yabancı hissetmiştir. Hatta bana kıyasla daha fazla yabancılik hissetmiş olabilir çünkü ben bu ülkede kendimi gerçekten evimde hissettim, sadece İstanbul'dakine benzeyen kaotik trafik yüzünden değil, aynı zamanda Tunus halkının misafirperverliğinden!

“Kafesteki bir kuş gibi”

Her yerde aynı eski hikaye; devrimden önce ve devrimden sonra, Batı'da ve Doğu'da, Kadının kurtuluşu büyük bir sorun olarak duruyor. Tunusluların 'el thawra' (devrim) veya 'intifada' (ayaklanma) olarak adlandırdığı Aralık 2010-Ocak 2011 sürecinden sonra kadınlar eşit haklar elde edemedi, hem de mücadelenin en ön saflarında yer almalarına rağmen. Ennahda yönetiminde kadınların durumunun daha da kötüleştiğini düşünenler bile var. Hükümet, önceden yasal ve serbest olan kürtajı bugün kriminalize etmeye çalışıyor; kadınlara yönelik tecavüz ve cinsel tacizler ise daha fazla gündemde. Öte yandan, tecavüz saldırılarının Ben Ali diktatörlüğü sırasında da çok yaygın olduğunu fakat o dönemde kadınların bunu duyurmak için daha fazla korktuğunu söyleyenler var. Ama geçtiğimiz yılki bir dava rejimin bu konudaki tavrını açıkça gösteriyor. Genç bir kadın, erkek arkadaşıyla yaptığı araba seyahati sırasında üç polisin tecavüzüne uğruyor. Bugün ise ayıplanan, erkek arkadaşıyla 'uygunsuz' bir durumda yakalandığı suçlamasıyla yargılanan bu genç kadın oluyor...

Erkek devrimcilerin eşlerinin yaşadıkları sorunlar da bize hiç yabancı değil. İlerici ve devrimci bir tutuma sahip erkekler bile söz konusu olsa, eve gelince durum değişiyor. Torquia, “Kendimi kafese konmuş bir kuş gibi hissediyorum. İki çocuğum yüzünden elim kolum bağlı; özgürce hareket edemiyorum ve siyasi açıdan

istediğim kadar aktif olamıyorum” diyor. Sosyal Forum sırasında bir gece o da diğer birçok insanın yaptığı gibi gençlik kampında kalmak istedi fakat aynı zamanda yoldaşı olan eşi, çocukları gerekçe göstererek buna karşı çıktı. Bu, siyasi olarak aktif olan tüm annelerin çok iyi bildiği bir çelişki. Erkekler daha üstte oldukları ve politikada daha deneyimli oldukları için, onların işleri her zaman daha önemli oluyor. Ve birilerinin çocuklara bakması, ev işleri, yemek ve benzeri şeylerle ilgilenmesi gerekiyor. “Evi otel gibi kullanıyor” diyor, Torquia. Kendisine ayaklanmadan sonra hayatında nelerin değiştiğini sorunca bir süre düşünüyor. Aslında hiçbir şeyin değişmediğini söylüyor ve siyasi partilere karşı duyduğu güvensizliğini ifade ediyor.

Torquia sözlerine şunları ekliyor: “Devrimden önce, Filistin halkının özgürlük mücadelesine duyduğum yakınlıktan ötürü daha çok Panarabizm düşüncesine sahiptim. Fakat şimdi devrimden sonra hayallerimizin bundan çok daha fazlası olduğunu gördüm.”

Torquia gibi çok sayıda kadın devrimci, yaşanan süreçten derin bir şekilde etkilenmiş. Hatta Kaspada’da oturma eylemleri sırasında ülkenin geleceğine odaklanıp çocuklarını bile unutmışlar. Bu süreç onlara özgüven kazandırmış ve kendi güçlerinin farkına varmışlar, fakat bunların gündelik yaşamda bir fark yaratabilmesi ve kadınların karar verici pozisyonlara gelebilmesi için daha yapılacak çok

şey var. Ve bu sadece Tunus’ta değil, her yerde böyle.

İleri sıçrama mı, kaçırılmış bir fırsat mı?

Maalesef başarılı bir devrim yaşamış bir ülkeyi görme şansım olmadı. Tunuslu bir yoldaşın dediği gibi, “Diktatörü alaşağı ettik, ama diktatörlük duruyor.” Yaşadığı şokun ardından burjuvazi inisiyatifi tekrar ele geçirmeyi, Ulusal Konsey’de örgütlenen devrimci güçleri tecrit etmeyi ve geçiş sürecini organize etmeyi başardı. Hükümeti Ben Ali rejiminin mağdurlarından biri olarak ünlenen Ennahda partisine verdiler ve bu parti, alternatif bir ekonomik ve sosyal programı olmamasına rağmen halk arasında geniş bir destek bulabildi.

Elbette işler uzaktan bakınca basit görünüyor ama devrimci güçler, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerin çıkarları doğrultusunda bir iktidar kurma fırsatını kaçırmış görünüyorlar. Neden mi? Ben Ali diktatörlüğünün baskıcı yönetimi altında bu güçlerin ne kitleler arasında yaygın bir çalışma imkanları vardı ne de silahlı bir devrim için gerçek bir hazırlık yapabildiler. Örgütsel ve belki aynı zamanda siyasi darlıkları, kitlelerin onlara güvenmemesine, onları tanımamasına ve gösteriler ülke çapında bir ayaklamaya dönüştüğünde onların saflarında örgütlenmemeleri sonucuna yol açtı. Var olan devrimci güçlere olan güvensizlik elbette örgütlerin bir sorunu ve bunu Tunus İşçi Partisi Ulusal Önderliği’nden Salah Lajimi’nin yaptığı gibi halkın siyasi

bilinç düzeyinin düşük olmasıyla açıklamak yeterli değil. Devrim sırasında verilen 300'den fazla şehidin hiçbiri devrimci örgütlerin üyesi değildi ve bu basit gerçek bile çok şey anlatıyor. Bu, gelişen hareketin kendiliğindenci düzeyini ve öncü bir müdahalenin eksikliğini gösteriyor.

Kitlelerle buluşmak, onların sorunlarını anlamak, bu sorunlara çözümler üretmek, doğru anda doğru talepleri öne sürmek kadar iktidarı ele geçirme kararlılığı da Tunus'ta yaşanan süreçte eksik kalan şeylerdi. Kararlılık, hazır olmayı, doğru bir ideolojik çizgiyi, mevcut durumun bilimsel bir analizini ve buna uygun bir programı, kadroları mücadelenin farklı alanlarında eğitmeyi, maceracılığa düşmeden risk alacak cesareti göstermeyi, siyasi bir zihin açıklığı ve doğru anın geldiğine karar verebilecek politik bir öngörüğü gerektirir. Ekim devriminden kısa bir süre önce Lenin'in dediği gibi, dün çok erkendi, yarın çok geç olacak!

Evet, burjuvazi ve emperyalistler, protestoları başka kanallara aktararak ve aynı sınıfların iktidarını devam ettirecek bir "alternatif" geliştirerek bir kez daha Tunus'ta geçici bir zafer kazandılar. Ama bu kavga henüz bitmedi!

Mevcut hükümet, kitlelerin tek bir problemini bile çözmüş değil! İşsizlik

oranı eskisi kadar yüksek, yoksulluk, hayat pahalılığı, güvensizlik, kadınlara yönelik baskılar sürüyor ve halk mevcut yönetimin izlediği ekonomik ve sosyal programın öncekinden bir farkı olmadığını giderek daha çok farkına varıyor. Asıl olarak Halk Cephesi'nde yoğunlaşan devrimci güçler, siyasi reformlardan da yararlanarak örgütlülüklerini güçlendiriyor, mücadelenin yeni araçlarını deniyor ve hızlı bir şekilde geliştirenler. Emekçi yığınlar kendi güçlerinin farkına vardılar, önce bir hükümeti sonra bir diğerini devirerek bunun mümkün olduğunu gördüler. Aynı zamanda, bunun her gün yaşadıkları sorunların kökünde yatanları değiştirmeye yetmediğini de gördüler. Neticede, 2010 Aralık'ında Muhammed Bouazizi'nin yaktığı kıvılcımla başlayan süreç sona ermiş değil; Tunus'un emekçi yığınları ve öncüleri bu süreçten çok şey öğrendi, öğrenmeye de devam ediyor. Sokaklarda ve meydanlarda, evlerde ve kafelerde, sahilde ve çölde bunu hissediyorsunuz. Tunus halkı bölgedeki ilk yangını başlattı ve bu yangın sürüyor. Korlar hala yerli yerinde ve ateş her saniye yeniden canlanabilir ve hatta canlanacak ve o zaman bu ateş sadece tek bir hükümeti değil tüm burjuva devlet aygıtını yakıp küledecek.

Bettoumi Nouri: UGTT ULUSAL DİYALOG ÇAĞRISI YAPIYOR

Röportaj: Derya Okatan

Arap halk isyanlarının kıvılcımının çakıldığı Tunus, hala patlamaya hazır bomba gibi. AKP modeli İslami iktidara öfkenin giderek arttığı Tunus'ta, isyana neden olan etmenler hala güncel: İşsizlik oranı çok yüksek, üniversite mezunları iş bulamıyor, maaşlar çok düşük, fiyatlar çok yüksek. Ayrıca demokrasi yok, özgürlükler çok sınırlı. Ennahda hükümetinin toplumu muhafaza-karşılaştırma korkusu ise iktidara öfkenin bir diğer nedeni. 11 milyonluk bu küçük Kuzey Afrika ülkesinde halk şimdi de Ennahda hükümetini devirmek için mücadele ediyor. Ayaklanma sürecinde etkin rol oynayan Tunus Genel İşçi Sendikaları (UGTT) da bu mücadelenin içerisinde yer alıyor.

1946 yılında, yani Tunus'un Fransız sömürgesi olduğu dönemde kurulan UGTT, ülkedeki hala en büyük sendika. Kamu ve özel sektör çalışanları içinde örgütlenen UGTT'nin 24 bölgesel şubesi var. Bunlardan 4'ü başkent Tunis'te bulunuyor. Sendikanın 53 işkolunda örgütlülüğü var. 3 milyon ücretli çalışanın olduğu ülke genelinde 750 bin üyesi bulunuyor.

Özellikle sol örgütlerin aktif olarak içinde yer aldığı UGTT, Muhammed Buazizi'nin kendisini yakmasıyla başlayan Aralık 2010'daki halk ayaklanması sürecinde aktif rol aldı. Bin Ali diktatörlüğü döneminde siyasal örgütlenme yasak olduğu için, UGTT neredeyse bir parti gibi hareket etti. Programında sosyalist ekonomiyi savunan UGTT, devrimin burjuvazi tarafından çalındığı dönemde yanlış politikalar uygulasa da, bugün Ennahda hükümetine karşı mücadele ediyor.

Başkent Tunus'taki 4 şubeden birisi olan Ariana Şubesi'nde görüştüğümüz UGTT Uluslararası İlişkiler Danışmanı ve Eğitim Uzmanı Bettoumi Nouri, sendikanın ayaklanma sürecindeki rolü, burjuvazinin devrimi nasıl çaldığını ve bugünkü mücadelelerini değerlendirdi.

Hükümete karşı bağımsızlığı için mücadele etti

Öncelikle biraz UGTT'den bahseders misiniz? Ülkedeki tek sendika olarak nasıl mücadele etti, ülke yönetimi ile ilişkisi nasıldı?

UGTT 1946 yılında, Ferhat Hached tarafından kuruldu. O dönem iki ana rolü vardı: Fransız sömürgecilerine karşı direniş ve Tunus'taki işçilerin temel çıkarlarının korunması. 1956'da bağımsızlıktan sonra UGTT, Burgiba hükümetinin kuruluşuna katıldı, destek verdi. 1965'de Burgiba hükümetiyle UGTT arasında bir kriz meydana geldi. Çünkü Burgiba hükümeti, UGTT'ye egemen olmaya çalıştı. Toplumsal sorunlara dair

UGTT'nin rolünü dışlamaya çalıştı. Bunun üzerine UGTT, bağımsızlığını korumak için mücadele etmeye başladı. 1965'de başlayan bu mücadele uzun süre devam etti. UGTT, bağımsızlığının korunması ve toplumsal sorunlarda muhataplığının tanınması konusunda ciddi bir mücadele yürüttü.

1978'de bu konuda yeni bir kriz ortaya çıktı. Hükümet ile UGTT arasındaki mücadele özünde bağımsızlık mücadelesiydi. Bu mücadele önce ikili toplantılarla başladı, sonra grevlere, sokak eylemlerine kadar vardı. 1990'lar boyunca küreselleşme süreci yaşandı. Bu süreçte UGTT ile hükümet arasında ciddi mücadeleler yaşandı. Buralarda özellikle doğal kaynaklardan elde edilen gelirin nüfusa eşit olarak dağıtılmaması ile ilgili mücadeleler belirleyici bir yerde durdu ve 2008 yılındaki madencilerin mücadelesi de buradan kaynaklandı. 2008'deki kriz Gafsa şehrindeydi. 2008 olaylarında medya orada yoktu. Katliamı görüntülemedi. Ancak facebook üzerinden bir takım görüntülerin yayınlanması söz konusu oldu. Yine Hugo Chavez'le bağlantılı bir tv kanalı videoları dünyaya yaydı. (Gafsa olayları: Sefaletin hakim olduğu madden havzası Gafsa'da, Gafsa Fosfat İşletmesi'nin işe alım sonuçlarının hayal kırıklığı yaratması üzerine halk isyan başlattı. 6 ay boyunca süren isyanın ardından, Bin Ali diktatörlüğü isyanın merkezi Redeyef'e saldırdı. Katliamda 3 kişi hayatını kaybetti, onlarca kişi yaralandı ve hareketin liderliğini üstlenen onlarca kişi tutuklandı.)

UGTT 2011'deki ayaklanma döneminde nasıl bir rol oynadı?

2011 Ocak ayaklanması, tüm bu bahsettiğimiz sürecin ürünüdür. 1991'deki Sineana, 2008'deki Gafsa olayları bütün bunların arka planını oluşturmaktadır. 2008 Gafsa'da bir devrimin gelmekte olduğu az çok belli olmaya başlamıştı, yani bir devrimin ön günlerinde olduğumuz görülüyordu.

2008 olaylarından sonra sosyal ve ekonomik durum giderek daha da kötüleşti. Ekonomik bunalım ve siyasi baskı herkes tarafından görülür hale geldi. Ve insanlar kendi bölgelerine dair ekonomik projeler olmadığı için çok kızgınlardı.

2010 yılına gelindiğinde halkın öfkesi ve kızgınlığı daha da büyümüşü. Yoksulluk giderek artıyordu. Ülkenin sadece beşte birinde halk refah içerisinde yaşıyordu. İşsizlik büyük sorundu. Ayrıca diplomalı işsizlik daha özel bir sorundu. 2010 yılında 210 bin diplomalı işsiz vardı. Tabii şimdi bu sayı 250 bine çıktı. Resmi rakamlara göre üniversite mezunlarının yüzde 18'i işsiz. Ama biz gerçek oranın yüzde 27 olduğunu düşünüyoruz. 10 yıl boyunca işsiz kalan insanlar bile var. Tunus'ta çok sayıda işsiz var ve bu bir felaket. Diplomalı işsizler, özel güvenlik ya da işportacı olarak çalışıyor ve sosyal durumuna denk düşen işler bulamıyorlar. Bu duruma karşı ilk hareket 17 Aralık 2010'da Sidi Buzid'de başladı. Muhammed Buazizi isimli bir genç kendini yaktığında oradaki halk isyan etti ve kendiliğinden bazı

sloganlar dile getirdi. Örneğin işsizliğe karşı isyanını ifade etti.

Muhammed Buazizi ezilmişliğin sembolü oldu

Bu ayaklanmanın bir liderliği yoktu. Ayaklanmada UGTT'nin rolü çok etkiliydi. Sol hareket de genel olarak etkili bir şekilde ilişkilendi. Gerek yurtsever demokratlar, gerekse Hammami'nin Emek Partisi. Oldukça etkin bir şekilde bu süreçle ilişkilendiler ve rejimi devirmeye yönelik bir harekete dönüşmesinde rol oynadılar. Muhammed Buazizi sıradan bir vatandaşta, apolitikti, herhangi bir partiye üye değildi. Sadece kendi sosyal koşullarını protesto etti. Ama o halkın ezilmesinin bir sembolü haline geldi. Sidi Buzid'de kendiliğinden başlayan bu ayaklanma bütün ülkeye hızla yayıldı ve halkın öfkesi kendisini her yerde ifade etti. Ve UGTT bütün bu halk hareketini benimsedi ve içinde yer aldı.

Bin Ali'ye son darbe genel grev oldu

Yürüyüşler, eylemler hep UGTT binaları önünden başladı ve şehre yayıldı. UGTT'nin liderliği ilk başta bu hareketi benimsemek konusunda tereddütlüydü. Fakat bölgelerde yer alan solcular ve sendikanın aktivistleri bu hareketlere destek oldular. Bu ilerici insanlar arasında şehit düşenler de oldu. 8 Ocak 2011'den itibaren yeniden bir hareket başladı. Ve yerellerden UGTT'nin merkezine doğru büyük bir basınç oldu, yani 'her gün

insanlar katlediliyor, halk sokakta bizim buna katılmamız lazım' diye. Ve buradan başlayan süreçte UGTT Genel Konseyi genel grev kararı aldı. Genel grev kararında bir taktik hareket planı da çıkarıldı. Her gün her yerde genel grev yapma imkanımız olmadığı için bir gün 3-4 bölgede, diğer gün başka bölgelerde greve giderek, genel grevi süreklileştirme çabamız oldu. İlk genel grev Sparks, Gips ve Gafsa'da örgütlendi. En büyük hareket Sparks kentinde meydana geldi. Sadece Sparks'ta 43 bin kişi sokağa çıktı.

Bu arada Bin Ali'nin 3 konuşması oldu. Biz UGTT olarak bunları taviz, uzlaşma konuşmaları olarak değerlendirdik. Bu konuşmalarda Bin Ali halka ekonomik iyileşme, durumlarının düzeleceğine dair vaatlerde bulunup yeniden kendine dair umut yaratmaya çalıştı.

14 Ocak günü genel grev hareketi başkent Tunus'ta örgütlendi. Tunus'taki 4 şube, yani Ariana, Tunis, Benarus ve Maruba şubeleri tarafından örgütlendi. Muhammed Ali Sarayı'nda, şu anki UGTT binası olduğu yerde toplandılar ve Burgiba bulvarından şehir merkezine doğru yürüdüler. Hareketlere katılan en önemli kesimler; sendikacılar, avukatlar ve sol partiler. Bunlar arasında da sosyalistler ve milliyetçiler vardı. Kesinlikle İslamcı gruplar yoktu bu hareketin içerisinde, onlardan hiçkimse yoktu. Tunus'ta olanlar zaten evlerindeydi ama liderleri yurt dışındaydı.

'Bin Ali sol partilerden çok UGTT'den korktu'

Göstericiler İçişleri Bakanlığı'na doğru yürüdü. Aslında şunu söylemek lazım; Bin Ali sol partilerden daha çok UGTT'den korkuyordu. Çünkü UGTT, içinde solcuların bulunduğu bir sendika olarak onu çok zorladı. UGTT'nin her yerde mücadeleyi örgütlediğini görünce 14 Ocak saat 12.00'da ülkeden kaçma planını yaptı ve uçağa binerek kaçtı. O gün başkentte genel grev hareketi vardı, halk sokaktaydı ve saat 13.00 gibi polis ile göstericiler arasında son çatışma yaşandı. Aslında tüm bunlar Bin Ali havadayken yaşandı.

Devrimin korunması için ulusal konsey çağrısı yaptı

Bin Ali gittikten sonra nasıl hareket ettiniz?

14 Ocak'tan sonra yaklaşık 10 parti tarafından bir Halk Cephesi oluşturma girişimi oldu, solcu ve ulusalcı partilerden. Halk Cephesi'nin asıl amacı devrimci süreci güvencelemektir. UGTT, Devrimin Korunması İçin Ulusal Konsey kurulması çağrısında bulundu. Ve Konsey, 27 örgüt tarafından oluşturuldu. Bunlar arasında İnsan Hakları Birliği, avukatlar da yer alıyordu. İlk toplantı da UGTT binasında yapıldı. Konseye en son katılan da Nahda oldu, önceki Nahda hükümetinin Adalet Bakanı Nureddin el-Buhayri liderliğinde. Devrimin Korunması için Konsey, bölgelerde de kuruldu, özellikle de sol partilerin girişimiyle. Bunların

amacı devrimin korunması ve devam ettirilmesiydi.

Ocak sonu Şubat başı gibi hükümet binalarının olduğu Kasma Meydanı'nda iki tane büyük oturma eylemleri yapıldı. Bu eylemlerdeki talep Bin Ali hükümetinin başbakanı olan ve Bin Ali gittikten sonra iktidara gelen Gannuşi'nin devrilmesiydi. Diğer talepler ise eski anayasanın lağvedilmesi ve Meclisin dağıtılmasıydı. Şubat ayı sonlarına doğru Nahda'nın yurt dışındaki liderleri geri dönmeye başladı, Katar'dan, Londara'dan... Dolayısıyla, Nahda'nın varlığı bir anda su yüzüne çıkmaya başladı.

ENNAHDA halkın dikkatini devrimden uzaklaştırdı

Bu arada, Sipsi başkanlığında yeni bir hükümet kuruldu. Çünkü Şubat ayında, Kasma eylemleri sonucunda Gannuşi'nin hükümeti devrilmiş oldu. Yeni başbakan Burgiba döneminin politikacısıdır ve o dönemde kendisini bağımsız olarak ifade ediyordu. Bu hükümet, kendisini geçiş dönemini güvenceye alacak, demokratik geçiş hükümeti olarak adlandırıyordu. Bu dönemde Bin Ali döneminin meclisi de tasfiye edildi. Bu geçiş hükümetinin kurulmasıyla birlikte Devrimin Korunması İçin Ulusal Konsey bir anda marjinalize oldu. Ve Başbakan'ın kurduğu Demokratik Geçiş İçin Yüksek Komite hızla bunun yerini aldı.

Sipsi'nin hükümeti bütün büyük partiler tarafından kabul görmüştü. Sadece bugün Yurtsever Sosyalist Devrimci Parti olarak bildiğimiz Wa-

tad ve Hammani'nin Emek Partisi kabul etmedi. Şükrü Belayid'in partisi bile bu komiteye katıldı. İtiraz edenler, bu süreci halkın dikkatinin devrimden uzaklaştırılması olarak nitelendirdi. Ama ne var ki UGTT liderliği, bu sürecin içine dahil oldu. Sendika militanları ya da tabandaki aktivistler bu sürece karşı durdu.

Çoğunluğu mu karşı çıktı?

Evet. Bu militanlar sürece karşı çıktı ama merkezi yönetim bunu dik-kate almadı. UGTT liderliği Demokratik Geçiş için Yüksek Komite'ye katıldı. Gerekçeleri ise nereye gideceği belirsiz olan sürecin netleştirilmesi gerektiği, seçimler için net bir tarih belirlenmesi, yeni bir anayasa yapılması ve politik sürecin herkes için net hale getirilmesi. Gerekçe buydu. Yüksek Komite ve Ulusal Konsey arasında bir mücadele vardı. Şükrü Belayid'in partisi dahil olmak üzere Yüksek Komite'de yer alanlar, bütün militanları, sendika aktivistlerini komiteye katılmaya davet ettiler. Bu sürecin arkasında emperyalistler vardı. 9 Nisan 2011'de bölgesel Devrimin Korunması İçin Ulusal Konsey'in toplantısı vardı. Yüksek komitedeki partiler, toplantıya gelerek militanları yüksek komiteye davet ettiler. Ama bu reddedildi.

UGTT seçim sürecinde oyunun dışında kaldı

İslamcılar birleşik bir listeye çıktılar, Katar'dan para almışlardı ve hapiste yattıkları yılları mağduriyet edebiyatı olarak kullandılar iktidarı almak

için. Sol parti ve örgütler ise birleşik değillerdi ve yenildiler. Mart 2011'e gelindiğinde ülkede 110 parti kuruldu. Bu beklediğimiz bir durum değildi. Ve UGTT, seçim sürecinden dışlanmış oldu, yani oyunun dışında kaldı. UGTT'nin umudu bütün sol partilerin birleşerek halk için ortak bir program ortaya koymasıydı. UGTT'nin bu süreçteki rolü hükümeti eleştirmek oldu, çünkü tarihsel olarak UGTT her zaman hükümete muhalefet etmiştir ve Tunus halkının genel çıkarlarını savunmuştur, sadece işçilerin dar çıkarlarını değil. Bugün UGTT tamamen hükümete karşıdır ve hükümetin politikalarıyla mücadele etmektedir.

Şu anda UGTT ve hükümet, sosyal ve ekonomik sorunları farklı ele alıyor. UGTT örgütlenme ve ifade özgürlüğünü savunuyor. UGTT, bağımsız ve ulusal sosyalist bir ekonomiyi savunuyor.

Bir sendika olarak sosyalist ekonomiyi mi savunuyor? Programında mı var?

Evet, evet. Programın 8. maddesi şöyledir: Bütün emperyalist ülkelerden bağımsız olarak ulusal sosyalist ekonomiyi inşa etmeye ihtiyaç var. Ve yer altı zenginliklerinin adil dağıtımını savunuyoruz.

Ayaklanmanın yıl dönümüne denk gelen günlerde kararı alınan grev neden ertelendi?

Ennahda ve UGTT arasında bir çatışma söz konusu oldu. Özellikle Nahda'nın askeri kanadı arasında.

Nahda'nın askeri kanadı... İsmi ne?

Devrimi Savunma Komiteleri (gü-lüyor)... 4 Ocak'ta UGTT binalarına da saldırdılar. UGTT'nin kurucusu Ferhat Hached'in ölüm yıl dönümünde saldırdılar. Ennahda'nın askeri kanadını dağıtmak için bir komite kuruldu, 5 kişi UGTT'den, 5 kişi hükümetten. Eğer hükümet bu askeri kanadı dağıtmayı kabul etmezse Ocak'ta genel grev kararı aldık. Ve genel grev kararı hep ertelendi. Çünkü Tunus'ta hep bir güvensizlik söz konusuydu. Güvensizlik artıyor korkusu ile bu karar ertelendi.

Neve güvensizlik?

Her taraftan ülkeye silah geliyordu. Libya'dan, Cezayir'den, Mali'den ve Suriye'den. Büyük bir katliam olacağı korkusu vardı. Bundan dolayı UGTT genel grev kararını hep erteledi.

Yani Ennahda'nın tabanına mı dağıtıldı bu silahlar?

Selefiist ve Cihat'ı savunan güçlere verildi. Silah sadece onlarda var.

Bir iç savaş girişimi mi?

Evet, aynen öyle.

Peki gerçekçi bir korku muydu?

Ennahda, "herhangi bir iç savaş, gerginlik, katliam olursa sorumlusu UGTT'dir" dedi. Ama sonuçta 8 Şubat'ta genel grev yapıldı. Yani Şükrü Belayid'in 6 Şubat'ta öldürülmesinden sonra.

Şükrü Belayid'in öldürülmesi bardağı taşıran son damla oldu. Çok tehlikeli bir gelişme olarak da değerlendirildiği için UGTT tarafından, genel grev ilan edildi. Her tarafta yürüyüşler oldu. Başkentte yaklaşık 1.5 milyon insan sokağa döküldü. Ülke

çapında büyük yürüyüşler oldu. Grev yüzde 90 başarılı oldu. Ülkede hayat felç oldu.

Bugün UGTT örgütlenme çalışmalarını nasıl yürütüyor?

Bugün UGTT bir kaç tane siyasi parti ile birlikte bir tane ulusal diyalog çağrısı yapıyor. Çünkü UGTT diyor ki ülkede kriz var. Bu krizin bilincinde oldukları için UGTT hiç istisna olmadan bütün partileri bir araya çağırırdı. Sadece Nahda ve CPR (koalisyon ortakları) gelmedi. UGTT bir sürü parti ile koordinasyon içinde.

Resmi bir birlik var mı?

Hayır, genel bir koordinasyon. Sabit bir platform değil. Ama herkes

ülkenin krizde olduğunun ve devrim taleplerinin gerçekleşmediğinin farkında.

Peki işçilerin hakları için nasıl mücadele yürütüyorsunuz?

Ekonomik ve politik faaliyet çok iç içe geçmiş durumda. Politik, sosyal ve ekonomik durum arasında diyalektik bir bağ var tabi ki. Ama sonuçta bir sendika, siyasi bir parti değil. Dolayısıyla yürütme gücü yok. Ama talepleri için mücadele ediyor. UGTT hiçbir hükümetin yanında yer almadı, bizzat hiçbir hükümete dahil olmadı. Ama halkın çıkarlara karşı davranan hükümetleri devirme mücadelesinde yer aldı.

Salah Lajimi*: BİTMEMİŞ BİR DEVİRİM SÜRECİ

Röportaj: Derya Okatan

23 Ekim 2011 seçimlerinden sonra Ennahda (Rönesans) Partisi önderliğindeki hükümet Ettakol ve Congress for Republic (Cumhuriyet için Kongre) partilerinin de katılımıyla Başkan Marzaki tarafından kuruldu. Hükümeti nasıl değerlendiriyorsunuz, mevcut durum ve sizin parti programınız nelerdir?

Seçimlerden önce partimiz kendi programına sahipti ancak seçimlerden sonra durum değişti. Şu an Halk Cephesi (Popular Front-PF) var. Halk Cephesi, 11 parti ve kendini Kızıl Atak (Red Attack) olarak adlandıran bir dernekten oluşmaktadır. Bu partiler teorik açıdan farklı; ilerici demokrat, sol ve ulusal yapıdadır. Tüm bu unsurlar politik ve sosyal bir programda karar kıldılar.

Hükümetin meşruluğunun olmadığını düşünüyoruz. Ekim 2011'deki seçimden itibaren bir yıl içerisinde anayasa yapacaklarını söylediler fakat yapmadılar. Bu nedenle artık meşru değiller. Ennahda, seçimlerden

* Tunus İşçi Partisi (POT) Milli Liderlik üyesi, 2 Nisan 2013

sonra anayasa yapmadığı gibi sosyal ve ekonomik hedefli acil önemler de almadı.

Şu anda Halk Cephesi ikinci bir geçiş süreci alternatifini öneriyor. Fakat bu iyi bir planlama koşullarında, seçimler için tam bir tarih içererek yapılmalıdır, anayasa yapım süreci sabitlenmeli ve yeni bir anayasa kabul edilmelidir. Sulh Ceza Yüksek Kurulu'nun temeli, bağımsız yargıyı garanti etmesidir. Yönetim düzenlemeleri, Dışişleri Bakanlığı ve bağımsız kitle iletişimi için önlem alınmalıdır. Bunlar bizim geçiş süreci için taleplerimiz.

Bağımsız bir yargı ve bağımsız bir medya önemli, başka türlü seçimlerin şeffaf bir ortamda yapılması mümkün değil. Bin Ali diktatörlüğü döneminde bu iki kurum tamamen diktatör tarafından kontrol ediliyordu. Bu talepler, bizim için geçiş sürecinin koşullarıdır. Bir diğer talebimiz ise seçimlerden sonra devlet idaresine yerleştirilen bütün Ennahda insanların bu pozisyonlarından geri çekilmeleridir. Ayrıca camiler bağımsız olmalıdır, bu da devletle din arasında bir laik ayırım anlamına gelir. Camiler sadece ibadet için hizmet vermelidir. Ennahda, seçimlerden önce solcular için “inançsız, ateist” şeklinde propaganda yapmak için camiye kullandı. İnsanların bu propagandayla provoke edilmesi, şiddet ve suikastın bir sebebiydi. Eğer cami içerisinde inanmayan insanlardan bahsederseniz, dini kurallara göre onları öldürme hakları vardır. Başka bir nokta ise Şükrü Belayid suikastının

aydınlatılmasıdır; bu suçu kimin planladığı, kimin işlediği, kimin para ve diğer anlamlarda desteklediği... Tüm bunlar açıklığa kavuşturulmalıdır.

Şükrü Belayid suikastından sonra Halk Cephesi “Tunus’u Krizden Kurtarmak için Ulusal Kongre”yi önerdi. Çünkü hükümetin başarısızlığı net ve bizim Tunus’u kurtarmamız gerekiyor. Bu kongre derneklerden, sendikalarından vs. toplumun tüm kesimlerinden oluşmaktadır.

Bahsettiğiniz Ulusal Kongre nedir, hedefi nelerdir, ne tür bir rol oynamayı öngörüyorsunuz? Parlamantonun feshedilmesini ve böyle bir kongre formundan yönetim birimine geçmeyi mi planlıyorsunuz?

POT olarak iki seçeneğimiz var. Hükümete dahil olup birkaç bakanlığı almak ya da Tunus’u Kurtarma Kongresi’ni düzenlemek. Bu kongre, parlamantonun yerini alacaktır. Ulusal diyalog bazında tüm Tunus güçleri hükümet yerine kuruluş oluşturmalıdır çünkü daha önce de söylediğimiz gibi bu hükümet meşruluğunu kaybetti. Seçimin meşruluğu artık hem hükümet hem de parlamento için yeterli değil. Güçlenmeli ve bu kongreyi ulusal diyalogun bir formu haline getirmeliyiz. İnsanların politik istikrarsızlık olabileceğinden korktuklarının farkındayız. Bu durum bir nevi taktiktir. Bu yüzden, parlamentoyu feshetmeyi önermeyeceğiz fakat Tunus’u Kurtarmak için Ulusal Kongreyi önerceğiz.

Bu kongre oluşumunu bir alternatif olarak öneriyorsunuz ve aynı

zamanda seçimler için bir tarih saptamak istiyorsunuz...

Bu ikisi birlikte gidebilir. Kongre seçim tarihine kadar geçiş dönemi için bir plan yapmayı öneriyor. Seçimlere kadar acilen sosyal, ekonomik ve politik önlemler alınmasını istiyoruz. Kongrenin gelecek seçimlere kadar süreci yönetmesini istiyoruz.

26 parti ve örgütten oluşan Devrimi Korumak için Ulusal Konsey, Bin Ali'nin devrilmesinden sonra burjuvaziye hizmet için kendini yenileyen Yüksek Mahkeme yerine oluşturuluyor

Evet. Bu, politik bir girişim. Fakat ek olarak başka girişimlerimiz de var; kitle çalışması yürütmek, hükümetin başarısız olduğunu anlatmak, hükümetin halkın taleplerini yerine getirmediğini ve devrimin bütün amaçlarını yerine getirmemiz gerektiğini göstermek.

İnsanları bu kongrenin bir alternatif olduğuna ikna etmek istiyoruz. Hükümet düştüğünde Kongre, halkın destekleyeceği bir alternatif olacak. Parlamentoya hala güveniyorlar fakat POT halkı Kongrenin bir alternatif olacağına ikna etmeye çalışıyor. Çünkü bu hükümetin başarısız olduğuna ve düşeceğine eminiz. Kongre, geniş kitlelere dayanan bir alternatif olacaktır. Kongre yeni hükümeti oluşturacaktır.

Halk Cephesi acil sosyal, politik ve ekonomik programa ve Ennahda'nın emperyalistlere satmaya çalıştığı, Katar, AB ve diğer devletlerle üzerine anlaşma yaptığı doğal kaynakları da

korumak için bir programa sahip. Bu program, Kongre tarafından oluşturulacak hükümet ile yerine getirilecektir. Hükümet tamamen bu programla meşgul olacaktır.

Bunun Tunus için çözüm olacağını söylüyorsunuz fakat bu sosyalizmin, gerçek sosyalizm olacağını mı düşünüyorsunuz?

Tunus'taki ekonomik ve sınıfsal durum ile üretim ilişkileri sosyalist bir programa izin vermiyor fakat bir ulusal ekonomi programımız var. Bu da, bizim sosyalizm için ilk adımları atmamızı sağlayacaktır.

Eğer gücü elimizde bulundurursak bize sosyalist nitelik kazandırabilecek bazı reformlar yapabiliriz. Yoksul çiftçiye toprak dağılımı gibi.

Gücü elinizde bulundurmadan bahsediyorsunuz, gerçekten seçimlerle gücü elinize almanın mümkün olabileceğini düşünüyor musunuz?

Her iki senaryoya da hazırız: halk devrimiyle ya da seçimlerle. Eğer sokak eylemleri ve halkın direnciyle güçlenirsek ardından seçimler olacaktır, eğer seçimlerle de güç elde edersek, ardından devrimci reformlar yapacağız. Emperyalist müdahaleye karşı insanlar bizi savunacaklar çünkü biz yoksulların taleplerini yerine getireceğiz.

Halk Cephesi'nin son dönemdeki ekonomik programında stratejik sektörleri kamulaştırma da var.

Biz, her ikisini de birlikte yapıyoruz: Öncelikle her zaman halk desteğiyle sokakta olmaya çalışıyoruz, eylemler örgütlüyoruz ki, liderlik

yapabileceğimiz ve güç kazanabileceğimiz başka bir devrim olursa diye. İkinci yol ise seçimler. Şeffaf bir seçim gerçekleştirebilmek için maksimum derecede çabalıyoruz. Kitlenin desteğini almaya çalışıyoruz. Bu hükümetle seçime gitmeyeceğiz çünkü seçimler için adil koşullar bulunmuyor; yasadışı para, şiddet ve kitle iletişim araçları onların elinde. Bu nedenle, devrimcilerin seçimi kazanma şanslarının olacağı koşulları yaratmaya çalışıyoruz. Çünkü Halk Cephesi önem ve yeterliliğe sahip, daha fazla muhalefette kalmaya niyeti yok. Gücü ele alıp ülkeyi yönetmenin zamanı geldi.

Programı özetleyebilir misiniz? Partinizin başlıca politik ve ideolojik çizgisini ve stratejisini...

POT, Marksist-Leninist bir partidir. Komünist hareket Tunus'ta köklü bir geçmişe sahiptir. Türkiye'deki gibi harekette çokça bölünme yaşandı. 70'lerde Komünist Parti'nin nasıl inşa edileceğine dair çok önemli bir tartışma vardı. İki ana yaklaşım bulunuyordu; ya hareket kendiliğinden başlatılacak ve parti sonrasında oradan doğru yola çıkarak oluşturulacaktı ya da önce parti inşa edilecekti. Parti inşası tartışmaları aşağı yukarı böyleydi. O sırada Tunus işçilerinin bir çok pratiği ve komünist öğeli güçlü bir hareket bulunuyordu. O dönemde hareket çoğunlukla Maoizmden etkilendi. Ayrıca bazı faydalı pratikler Maoizmden alındı. Uluslararası Arnavutluk-Çin farkı tartışmalarında biz Marksist-Leninist çizgide yer aldık.

1985'te örgüt, Marksizm-Leninizm ilkelerine sadık kalarak ve hareketten yola çıkarak Tunus Komünist İşçi Partisi'ni (PCOT) kurdu. 1986'da Komünist Gençlik Birliği'ni kurduk.

Bizim ülkemizde özel çalışma şartları her zaman Türkiye'dekinden farklı olmuştur; silahlı mücadelenin rolü ile ilgili örneğin. Tunus'ta küçük gruplar silahlı mücadeleyi kullandı. Marjinalleşip halktan koştular. Onların faaliyetleri burjuvazinin baskı kurması için bahane oldu. Bu yüzden halk hareketini çoğunlukla kitleleri örgütlemek için kullanıyoruz.

Geçmişte hiç devrimci şiddet içeren mücadele metotlarını kullandınız mı?

Tunus'taki özel durumlar üzerine çalışmak istiyoruz. Coğrafya, kültür ve tarih ülkemizde silahlı bir mücadele başlatmaya izin vermiyor. Halk mücadelesinin tarihi politik mücadeleye dayanıyor, silahlı mücadeleye değil. Askeri darbeler ülkede oldukça kötü bir itibara sahip.

Askeri darbeler ülkede oldukça kötü bir itibara sahip derken neyi kast ediyorsunuz? Askeri darbelerle sınıf mücadelesinde devrimci şiddet kullanılmasının bağlantısı nedir?

Darbe ile güç elde etmek isteyen bazı devrimci hareketler var. Bourguiba'nın ilk hükümetine karşı olan bazı hareketler vardı fakat başarısız oldular. 1987'de İslami hareket darbe ile güç kazanmak istedi fakat Bin Ali daha hızlıydı.

Peki ne tarz bir çalışma yürütüyorsunuz? Halkın hangi kesiminde

örgütleniyorsunuz ve ne tarz mücadele yöntemlerini kullanıyorsunuz?

Öğrenci ve işçi sendikalarında bulunuyoruz. Ayrıca, Bin Ali döneminden beri inşa edilmeye çalışılan demokrasi ve insan hakları hareketlerine de katılıyoruz.

1989'da Bin Ali başa geçtiğinde, herkesi ulusal bir anlaşma yapmaya çağırdı ve sadece PCOT buna katılmayı reddetti. Darbeyle başa geçti ve biz muhaliftik. 90'ların başından itibaren gerçek yüzü ortaya çıktı ve diktatörlük başladı. Eşinin ailesi gerçek bir mafya ve siyasi polisi de kullanmaya başladı. Totaliter parti RCD –Anayasal Demokratik Yürüyüş- ile hüküm sürdü. (Not: Bu parti eskiden neo Düstur olarak bilinen, aslen 1956'da Fransa'dan bağımsızlık kazanıldığında ilk başkan Habib Bourguiba tarafından kurulmuştur. Doktorlar, Bourguiba'nın "yönetmeye uygun olmadığını" deklare ettikten sonra Bin Ali başkanlığı kabul edildi.)

1991'de stratejik bir program önermedik. Bin Ali'ye karşı mücadele ettik, taktiğimizi değiştirerek onun hükümetinin düşmesini sağlamaya çalıştık; genel taktik olarak politik özgürlük talep ettik. (İfade, örgütlenme, basın sansürüyle ilgili yasaların kaldırılması, siyasi parti özgürlükleri vb.) O dönemden itibaren tüm demokratik hareketlere Kurucu Meclis (CA) için çağrı yaptık. Toplum ile aynı şekilde Kurucu Meclis'in (CA) amacını yerine getirmek için çalışmaya devam ettik. Çünkü bizim bakış açımıza göre Kurucu Meclis (CA) yeni bir döne-

min başlaması ve geçmişi kesip atmak olacaktı. Bu taktiği uygulamaya başladığımızda, diğer örgütler bizim reformist olduğumuzu ve devrimci olmadığımızı söylediler. Fakat programı dikkatlice okuduğunuzda siyasal özgürlüğü görüyorsunuz ve Kurucu Meclis'e intifadasız erişilemez. Bu da, devrimin, isyanın, ayaklanmanın başlaması demektir. Kurucu Meclis'e (CA) ulaşmak için intifada gereklidir. Misyonumuz reformist, bu doğru, fakat yerine getirilmesi için ayaklanmaya ihtiyaç var. Amacımız diktatörlüğü devirmek, ama bunu bir seferde yapamayız, adım adım ilerlemeliyiz. Devrim yapma amacımız var, ama asıl soru onu nasıl yapacağımız. Bizim analizimiz gerçektir ve POT doğru analizleriyle bilinir, sadece işçileri değil maksimum sayıda insanı yanımıza almak için bir program önermeliyiz. Çünkü bizim analizimize göre tüm sınıflar Bin Ali diktatörlüğünden acı çekti. Bu yüzden, bütün sınıfları burjuvaziye karşı birleştirmeliydik.

Burjuvazi Tunus'ta oldukça küçük, 5 ya da 7 aileden oluşuyor. Rakamsal olarak çok küçük. Ve diğer tüm sınıflar diktatörlüğe karşı zafer elde edebilirler. Bin Ali ailesi, arkadaşları birer mafya gibiler. Bin Ali ailesi, toprak sahiplerinden burjuvazi yarattı, fakat bu kapitalist ziraat idi. Burjuvazi tarihsel olarak gelişmiş bir sınıf değil. Sömürgeciler tarafından, yurtdışından gelen parayla yaratıldı, ülkeyi idare eden sınıf tarafından değil. Bin Ali ailesi ve büyük toprak sahipleri bu sınıfa katıldı. Güçlü bir

idare sistemine ve yozlaşmış politikacılarıyla RCD'nin oportünist sistemine sahiptiler.

Bu nedenle diktatörlüğü devirmek için geniş bir halk koalisyonu oluşturmak önemli ve zorunluydu. Fakat Bin Ali'yi devirmek için çağrı yapan yalnızca bizdik. Bunu kitaplarda yazdık ve gizli bir gazetemiz de vardı. 1989'da Bin Ali ve tüm diğer partilerden gelen katılım çağrısını reddettiğimizden beri, Bin Ali'nin devrilmesi için çağrı yapan tek kuvvet bizdik.

Geniş bir cephe oluşturmak için tüm politik unsurlara programımızı önerdik, sloganlarımızı muhafaza ettik ve Bin Ali'yi devirmek için çağrı yaptık. Bin Ali döneminde, yoldaşlarımızın gözaltına alınmadığı, tutuklanmadığı bir ay bile kalmamıştı. Eğer o dönem gizli örgüt kullanmış olsaydık Bin Ali partimizi tasfiye edebilirdi.

Bin Ali'ye karşı tüm farklı kuvvetleri bir araya getirmeye çalıştık. Öğrencileri, sendikaları, işçileri, siyasi örgütleri etkinliklerimize katılmaya çalıştık. Siyasi özgürlükler önerdik, Bin Ali'nin onlara siyasi özgürlükleri vermeyeceğine onları ikna ettik. Bu, insanları Bin Ali karşıtı muhalefete tutmak için bir taktikti.

İnsanları, bir ideoloji değil, bir program dahilinde bir araya getirmeye çalıştık. İnsanları ve siyasi partileri Bin Ali'nin siyasi özgürlükleri vermeyeceğine ikna etmek için bunu pratikte kanıtlamamız gerekiyordu, kelimelerle mümkün değildi. Ancak

Bin Ali'den sonra demokratik sistem oluşturulabileceğine onları ikna etmeye çalıştık. Bugün diktatörlükten sonra özgürlükleri kazanmakta başarılı olduk, yani insanlar haklı olduğumuzu gördü.

Tunus'ta şu an özgürlük olduğunu düşünüyor musunuz? Bin Ali'nin devrilmesinden sonra siyasi özgürlükler artık var mı?

Tabii ki, devrimden sonra özgürlüklerimiz var. Hükümet bu özgürlükleri kısıtlamak istiyor. Burada POT ofisinde oturuyor olduğumuz gerçeği bunu gösteriyor! Daha önce illegaldik! Ama şimdi burada oturabilir ve birbirimizle açıktan konuşabiliriz.

Ennahda'nın yönetimde olması devrimin durduğu anlamına gelmez, devrim süreci devam ediyor.

Özgürlüklerimiz olduğunun başka bir kanıtı ise Şükrü Belayid suikastının olduğu gün 2 milyon insanın sokağa çıkmasıdır. Bu, ifade özgürlüğüdür. Hükümet ne yaparsa yapsın, insanları devrime hazırlamakla daha ilgiliiyiz. Önemli olan insanları devrimi yerini getirmeye hazırlamak. Bin Ali'yi düşüren halk Ennahda'yı da düşürecektir.

Bin Ali'nin devrilmesine devrim olarak mı bakıyorsunuz?

Aralık 2010-Ocak 2011 dönemi halk ayaklanmasıydı. Hareket başladığında halk politik talepler önermeye başladı ve devrim süreci de başladı.

Bin Ali düşürüldüğünde sloganlar bir alternatif talep ediyordu, başka bir politik sistem ordıydı. Devrim ya da değil diyemeyiz, çünkü başarısız olup

olmadığı gerçeği onun devrim olup olmadığının tek kriteri olamaz.

Devrim lehine kuvvetler ve buna karşı olan kuvvetler var. Mücadele henüz bitmedi. Süreç devam ediyor.

Bunun sadece bir ayaklanma (inti-fada) olduğunu ve devrim olmadığını söylemek, sürecin önemini azaltmak, burjuva bakış açısidir. Sadece ayaklanma olduğunu söylemek, burjuva fikriyatıdır, onlar halk gözünde devrimin değerini düşürmeye çalışıyorlar. Her şey bitti, devrim durdu, hiçbir şey değişmeyecek hissiyatını oluşturmaya çalışıyorlar.

Bu henüz bitmemiş bir devrim sürecidir. Hala başarılı bir devrim değil fakat devam ediyor.

Gerçek bir değişim ve devrim talebi vardı. Neden devrimci ve komünist güçler kitlenin gözünde bir alternatif dönüştürmediler? Neden kitleleri kendi programlarına ikna edip örgütleyemediler ve neden sol güçler değil de Ennahda seçimi halktan gelen büyük bir destekle kazandı?

Bin Ali döneminde kimse komünizm hakkında konuşmadı. Kimse komünizmi bilmiyor. Bin Ali halka tek muhalefetin İslami güçler olduğu izlenimini verdi. Kimse komünistleri bilmiyordu. Avrupa'nın desteğini almak için Bin Ali'nin uyguladığı bir taktikti bu. O her zaman, İslami hareket haricinde bir muhalefetin olmadığını gösterdi. Bu durumda bir düşürme olursa yerine geçecek güçlerin İslamcı olacağı görülüyordu ve bu onun Batı'ya göstermeye çalıştığı senaryoydu.

Bir çok İslami kuvveti tutukladı. İslami kişilerin komşuları ve arkadaşları dahil, herkesi. 30 bin İslami tutuklu vardı, sadece politik İslamın takipçileri değil Müslüman olan insanlar da dahildi. Bu durumda İslami kuvvetlere sempati oluşturdu. Fakat İslami cephenin programı yok. Diktatörlük döneminde yurtdışında ve yurtiçinde bulunuyorlardı fakat gerçek bir muhalefet değillerdi. Bin Ali'yi bir diktatör olarak eleştirmiyorlardı. Bin Ali'yle anlaşma yaparak cezaevindekileri dışarı çıkartmaya çalışıyorlardı. Ayrıca 18 Ekim 2005'te, bizimle Bin Ali'ye karşı ortak anlaşma imzalayan küçük bir grup İslami topluluk da vardı. 2005'te SMC (Uluslararası İletişim Zirvesi) yapıldığı dönemde dünyaya, burada özgürlüğün olmadığını göstermeye çalıştık. Cezaevlerinde açlık grevleri vardı ve zirve iletişim zirvesi olmaktan açlık grevi zirvesine çevrildi. Bir çok uluslararası temsilci açlık grevindekileri ziyaret etti. Ennahda'nın bazı kesimleri de bu açlık grevine katılmıştı. Ennahda'da iki grup vardı; Bin Ali ile dostça bir anlaşma yapmak isteyenler ve ona karşı olanlar.

Son 10 yıldır Bin Ali'ye karşı bazı insan hakları savunucuları ve solcularla yalnız mücadele verdiğimiz gerçeğini düşünürsek, insanların komünizmi bilmemesi mantıklıdır.

Devrimden sonra Ennahdalılar cezaevinden çıktıklarında bir çok destekçileri oldu. Bin Ali diktatörlüğünde İslami kesime büyük bir baskı vardı ve sadece siyasi İslamcılara de-

ğil normal Müslüman halka da yönelik. İnsanlar, camiye gidip dua etmek istedikleri için işkence gördüler. ABD desteğiyle yapılan terörle mücadele yasası da İslamcılara karşıydı.

Ennahda desteği, programı sayesinde değil koşullar sayesinde aldı. Herkes onlara mağdur olarak baktı, ayrıca dindarlar, iyi insanlar, Bin Ali'ye karşı savaştılar... Bunlar sahip oldukları görüntüydü.

Fakat artık insanlar Ennahda'nın Bin Ali ile aynı olduğunun bilincindediler, şu an önceki rejimden farklı değil.

Ennahda'nın Suudi Arabistan'la, siyonistlerle, Katar'la, ABD'yle olan ilişkisi, herkese onların Bin Ali'den bile daha kötü olduklarını gösteriyor.

Politik, ekonomik ve sosyal bakımdan tamamen başarısız oldular, hiçbir şey yapmadılar. Yiyecek, giyecek, petrol, şeker ve her şeyin fiyatı yükseldikçe yükseliyor. Bin Ali döneminden bile daha pahalılar.

Ayrıca genel güvenlik konusunda da başarısız oldular; suçlar olabildiğince şiddetlendi, insanlar geceleri evlerinin dışına çıkacak kadar güvende hissetmiyorlar.

Ennahda hükümeti, halk cephelerine silahlı saldırı gerçekleştiriyor. Tıpkı aralık 2012'de Selena'daki protestoda ve Gafsa'da olduğu gibi.

Ennahda devrime katılmadı, ne liderleri ne de üyeleri katıldı, yalnızca az sayıda aktivist katılım gösterdi.

Sol güçler neden ülkede gücü ele geçiremedi, bunun hakkındaki fikriniz nedir? Özellikle Bin Ali'nin kaçışından sonra "vakum gücü" gibi bir du-

rum vardı sanırım. Sebepler nelerdi; irade eksikliği ya da zor ya da hazırlıksızlık ya da başka bir şey? Bu süreç nasıl gelişti?

Devrimden sonraki ilk hükümet Muhammed Gannuşi hükümetiydi ve biz bu hükümeti devirmeye karar verdik ve ayrıca ekim seçimlerine kadar yönetimde olan Beji Caid el Sebsi'ye karşı da mücadele ettik. Onlara karşı mücadele etmeye devam ettik. Hemen seçimlere gidilmemesi gerektiğini, halkı bütün durumu daha iyi anlayıncaya kadar yönetmemiz gerektiğini, böylece doğru seçimi yapabileceklerini söyledik.

Bizler, Ben Achour'un Yüksek Komisyonu'na paralel olarak yaratılan Devrimi Korumak için Ulusal Konsey'in içinde yer alıyorduk, ikili güç durumu bulunuyordu. (Not: Yadh Ben Achour, Gannuşi tarafından anayasal reformu denetleyen ve 17 Ocak 2011'de kurulan Tunus Yüksek Politik Reform Komisyonu başkanlığına getirilmişti, bu komisyon daha genişletilmiş bir komite haline getirilip 17 Mart'ta zorunlu seçim yasasını çizmek üzere "Devrim Hedeflerini Gerçekleştirme, Politik Reform ve Demokratik Geçiş için Yüksek Komisyon" olarak adlandırıldı. Bu komite, Gannuşi döneminde 2011 Tunus hükümet reformu için oluşturulan üç komiteden biriydi. 27 Şubat'ta Gannuşi kitle protestosuyla istifaya zorlandı ve Beji Caid el Sebsi, 24 Aralık 2011'e kadar yeni başbakan ve "Devrim Hedeflerini Gerçekleştirme, Politik Reform ve

Demokratik Geçiş için Yüksek Komisyon” başkanı oldu.)

O andan itibaren gerçek sapma süreci başladı. Devrimi korumak için Konsey’de bizimle beraber olan unsurlar adım adım Yüksek Komisyon’a ikna olup bizi terk ettiler. Geçici başkan Sebsi ve hükümeti diğer unsurların da Yüksek Komisyon’a katılmalarını onayladılar. Çok geçmeden Devrimi Koruma Konseyi’nde bazı küçük gruplarla yalnızlaştırıldık. O andan itibaren direnebildik. Bazı yoldaşlar ve hatta şehit Şükrü Belayid bile Yüksek Komisyon’a katıldılar. Achour’un Yüksek Komisyon’una katılmayan tek hareket bizdik fakat Yüksek Komisyon’daki bazı hareketlerle, bize katılabileceklerini düşünerek temasımızı sürdürdük. “14 Ocak Cephesi” adı altında devrimi savunmak için bir cephe kurmaya başladık. Devrim taleplerini yerine getirmek için mücadeleye devam ettik ve ayrıca seçim tarihlerinin düzenlenmesi talebinde bulunduk. Halkla iletişimi sürdürdük, toplantılar yaptık ve programımızı önerdik. Fakat bütün koşullar, Ennahda hareketinin tarafındaydı. Paraya ve medya desteğine sahiplerdi. Geçici başbakan Sebsi, yurtdışındaki güçlerle hakimiyeti Ennahda’nın alması için anlaştı.

Başkan Marzouki’nin “Cumhuriyet için Kongre” partisi büyük bir parti değil, güçlü kutuplar Ennahda ve bizim partimiz, Tunus İşçi Partisi. Ennahda’yı güçlendirmek için parayı kullandılar ve bizim ateist

olduğumuzu söyleyerek dini kullandılar, tanrıya inanmadığımızı ve yönetime gelirse dini inkar edeceğimizi söylediler. Tunus burjuvaları Ennahda’yı her anlamda destekledi, yani arabalar, iletişim, para vb. onlara güç kazandırabilmek için. Biz seçmen kampanyamızı kendi imkanlarımızla, kendi aktivistlerimizle gerçekleştirdik.

Fakat durum değişti. 23 Ekim’deki ilk seçimde sol güçler bir arada değillerdi. Hepsi kendi listeleriyle seçime katıldılar. Solun bütün oylarıyla 25 sandalye elde edilebilir, fakat bölünmüş olsalardı seçilemezlerdi. Katılım listesi bulunmuyordu. Bazı bölgelerde adaylarımız 3000 oya sahip, diğer sol güçler 2000, bir başka sol 5000... Fakat bölündükleri için parlamentoda sandalyeye sahip değiller.

23 Ekim seçimlerinde Ennahda, Kurucu Meclis (CA)’daki 217 sandalyeden 90’ını kazandı. Sizin partiniz ve Halk Cephesi’ndeki diğer partiler kaç sandalye kazandılar?

İşçi Partisi 3 sandalyeye sahip ve toplamda Halk Cephesi’nin 10 sandalyesi var. Kurucu Meclis’e şu an bir önem vermiyoruz, meclisi sadece Ennahda’ya karşı propagandada kullanıyoruz, onları kürsüde teşhir etmek için kullanıyoruz. Orada üyelerimiz Ennahda’ya yüksek sesle karşı çıkıyor fakat oraya çok fazla önem vermiyoruz.

23 Ekim seçimlerinden sonra Ennahda, Sebsi’ye verdiği sözleri yerine getirmedi. (Seçimlerden önce Sebsi’ye cumhurbaşkanlığı sözü ver-

diler fakat gerçekleştirmediler) Bu yüzden Sebsi, Bin Ali'nin eski parti üyelerini kapsayan bir parti kurmaya başladı. Sebsi, ilk Burgiba hükümetindeydi ve ayrıca Bin Ali hükümetinde de bulunuyordu.

Bugünkü durumu nasıl değerlendiriyorsunuz, burjuvaların ana güçleri ve Tunus'taki devrimci güçler nelerdir?

Bugün yönetimi isteyen 3 ana güççüz;

1) Sebsi ve burjuvaları temsil eden Bin Ali'nin eski partisi RCD,

2) Gelecek seçimleri kazanmak için kendini burjuva sınıfı içerisinde temellendirme çalışmasına başlayan Ennahda partisi,

Bu iki güç arasındaki farklılık resmiyettedir. Nasıl ilerleneceğine dair bir farklılıktır. Bu arada biri dine odaklanırken diğeri liberal bir güçtür, bununla beraber her ikisinin de ekonomik ve sosyal programı aynıdır.

3) Üçüncü güç ise biz ve Halk Cephesi, Sebsi, Ennahda'nın hükümeti yalnız yönetmemesini deklare ediyor, gücü paylaşmak ve koalisyon kurmak istiyor.

Bugün koalisyon hükümeti zaten bulunuyor, yani burjuvazi bununla tatmin olmadı mı?

Evet, koalisyon hükümeti var fakat Ennahda en güçlü olanı. Diğer ikisi ikincil seviyede önemliler.

Üçüncü güce gelince, o da Halk Cephesidir, bağımsız devrimci güç. Bu güç, Ennahda ya da Sebsi ile birleşmeyi istemiyor, devrimin amaçlarını yerine getirmek için bağımsızlık istiyor.

Üç ana kuvvetin olduğunu söylediniz, peki ya etkileri? Hangi tarafın emekçi kitlelerde daha fazla etkisi var ve nasıl bir gelişme eğilimi göstermektedirler?

Halkın desteğiyle ilgili durum şöyle takip ediyor: Ennahda güçlü çünkü paraya sahipler ve yönetim onların elinde, fakat toplumdaki aldıkları destek azalıyor.

El Sebsi'nin kontrolünde medya bulunuyor ve Bin Ali'nin eski partisine yakın duruyor. Medya bağımsız değildi fakat Bin Ali ailesinin elinde bu yoğunlaştı. Ayrıca burjuvalar da onunla.

Biz, halktan destek alıyoruz. Protesto ve gösterilerimiz olduğu zaman Halk Cephesi en fazla katılımcıya sahiptir. Bizler gerçekten ve ciddiyetle siyasi gücü istiyoruz. Şimdi en önemli sorun Halk Cephesi'nin toplumsal alanlarda nasıl gösteriler düzenleyeceğidir. Halk Cephesi'ndeki kişi sayısı yükseliyor, sorun onların nasıl örgütleneceğidir.

Halk Cephesi'nin (PF) sahip olduğu en önemli kazanım/avantaj gençliğe sahip olmasıdır! Diğer iki kuvvetin çok fazla genç destekçileri bulunmuyor. Bir çok öğrencimiz var, mezun işsiz, işçi ve kadınlar. Halk Cephesi kadınlar için önemli bir platform, gösterilere bir çok kadın katılıyor. En önemli şey ise Halk Cephesi'ndeki diğer unsurlar bize yönetme sorumluluğunu veriyorlar, çünkü bunu yapabileme yeteneğine sahibiz.

Yoldaş Hamma Hammami şu an Halk Cephesi'nin sözcüsü değil mi?

Evet.

Bir çok alanda partinin en iyi unsurlarını Halk Cephesi'ne veriyoruz. Bütün unsurlar, POT'un Halk Cephesi'nin omurgası olduğunu söylüyorlar.

Oldukça iyimseriz. Tunusluların bilincinin yeterince gelişmediğini biliyoruz. Devrim onlar için hala yeni bir şey. Yine de komünistlerin bir diğer karakteristiği sabırlı olmalarıdır.

Halk Cephesi için en önemli kazanç bütün liderlerin geçmişte Bin Ali ile hiçbir kontaklarının bulunmaması, onun rejimiyle hiçbir bağları yoktu. Tunus halkı bunu yeni anlamaya başladı. Geçmişte halk, kim Bin Ali'yle ve kim ona karşı tam olarak bilemiyordu fakat şimdi anlamaya başladılar.

Bazı gerçek durumlar var ki, birçok liderin Bin Ali'nin peşinden gittiğini gösteriyor, yalnızca Hammami ve onun Halk Cephesi'nden arkadaşları gitmediler. Düşman dahi bunu itiraf etmelidir.

Son kongrenizde adınızı Tunus Komünist İşçi Partisi'nden Tunus İşçi Partisi'ne çevirdiniz, neden? Bu konu hakkında ne tür tartışmalar yapıldı?

Bizim için en önemli şey komünizme doğru bir adım atmak. İsimler ve formlar önemli değil, önemli olan komünizme doğru gerçek adımlar atmaktır. Program bir kelimedenden daha önemli. Eğer Marksizm-Leninizme dönecek olursak komünist sözcüğünün yerine getirilebilecek olan işçiler sözcüğünü bulabiliriz. Aynı anlamı

taşıyorlar. Ayrıca partinin amblemi çekiç ve orağı aynı tuttuk. İsim değişikliği, bütün organlarda ve parti üyeleriyle yapılan ciddi tartışmalardan sonra yapıldı. Bin Ali döneminde onun işkence ve zulümlerine rağmen komünizm kelimesini koruyan tek unsur bizdik. Bugün önemli olan halkın komünizmi nasıl anladığıdır, komünistlerin nasıl anladığı değil! Çünkü, burjuvaların propagandası komünizm kelimesine karşı, insanlar komünistlerin ateist olduğunu anlıyor.

Peki bu doğru değil mi? Ya da siz komünist değil misiniz? Bilimsel sosyalizme inanan materyalistler değil misiniz?

Komünizm ateizm okulu değildir, sosyal ve ekonomik değişimdir. Tabi ki bütün parti üyeleri ateist. Fakat komünistler ateist olup olmamak sebebiyle komünist değiller. Bir çok ateist siyasi aktivist ya da militan ya da insan hakları savunucusu bile değil. Kendimizi olumsuz bir söylemle "Tanrıya inanmıyoruz" diyerek tanıtmıyoruz. Bu bir taktiktir. Ennahda'nın bizim ateist olduğumuzu söyleyen propagandasına karşı duruyoruz. Camiyi, bizim ateist olduğumuzu söylemek için kullandılar. İktidarı ele aldığımızda ülkenin anarşiye döneceğini söylüyorlar. Burjuvazi bize komünist kelimesi yüzünden değil programımız yüzünden karşılar. Dahası üzücü gerçek şu ki bir çok komünist parti oldukça kötü bir komünizm görüntülüyorlar. Komünizm kelimesine vurgu yapan

insanların çoğunluğu küçük burjuvalar, öğrenciler, gençlik. Gençlik örgütümüzün adını “Komünist Gençlik Birliği” olarak koruduk ve bu, Tunus’taki en büyük gençlik örgütüdür. Binlerce üyesi var. Onlar komünist.

Üzerine derince düşünülmesi gereken Marksist bir soru var. Bu soru, halkın dahil olabileceği Marksist-Leninist bir yapıya nasıl ulaşılacağı, halktan olmak, kucaklaşmak,

geniş kitleleri ve bir çok insanı bize dahil etmek. Tunus halkı kısıtlanmış bir kültüre sahip ve siyasi olarak iyi eğitilmiş değil. Bizimle gelmelerini, programımızın temellerinde birleşmelerini istiyoruz, komünizm kelimesinde temellenmelerini değil.

Kimse Marksist-Leninist olmadan bu partinin üyesi olamaz, fakat destekçiler, sempatanlar ve aktivistler ile bu durum farklıdır.

HALK AYAKLANMASI VE DEVİRİMCİ DÖNEM

Röportaj: Derya Okatan

Bin Ali'nin devrilmesine neden olan halk hareketini nasıl görüyorsunuz?

Bu bir devrim değil, ayaklanmaydı. Devrimin olması için bütün sosyal, ekonomik temelin değişmesi gerekir. Bu temel değişmiş değil. Biz bunu halk ayaklanması olarak görüyoruz. Üretim araçlarının kimin elinde olduğu konusunda herhangi bir değişiklik yok. Devrimci bir dönemdeyiz. Bu bir süreç ve sonuna kadar devam edeceğiz. Tabi ki ayaklanma bir tesadüf değildi, tarihsel bir temeli var. Ayaklanmaya kadar olan dönemde bir çok olay yaşandı. 1956 Tunus'un bağımsızlığı. Ancak bu bizim için gerçek bir bağımsızlık değildi. Bu, sadece Fransız sömürgecilerle bu sömürgeciliği devam ettirmek isteyen güçler arasında bir değiş tokuştu. 1956'dan sonra biz, toprak, özgürlük ve onur istemeye devam ettik.

Toprak ile neyi kastediyorsunuz?

* Tunus Yurtsever Sosyalist Devrimci Partisi temsilcisi, güvenlik gerekçesiyle isim vermedi, 31 Mart 2013

Vatan, yani bağımsızlık. Onuru-muza da, özgürlüğümüze sahip olma-dan ulaşamayız.

Peki 1956 sonrası....

1956 sonrası taleplerimiz tam ye-rine gelmedi. Bağımsızlıktan sonra en önemli olay 1978'de yaşandı. Büy-ük bir işçi grevi oldu. Grev kırıldığı için 26 Ocak 1978'de yüzlerce kişi öldürüldü. Sendikacılar hapse atıldı, işkence gördüler. 1984 de önemli bir tarih. Enflasyon inanılmaz dere-cede yükseldi, fiyatlar çok yükseldi ve bir halk ayaklanması yaşandı, çok fazla kişi öldürüldü. Fadhel Sassi de 1984'deki halk ayaklanmasında dev-letin silahlı güçleri tarafından öldü-rüldü. 2008 de çok önemli bir tarih; Gafsa'daki maden işçilerinin ayak-lanması... Gafsa'yı polis kuşattı. Çok sayıda kişi öldü ve yaralandı. Çok sayıda işçi işten atıldı. 2008, esasın-da onur devrimi dedikleri şeyi ortaya çıkaran önemli olaylar. 2011'de sınıf mücadelesi ortaya çıktı. Biz Marksist Leninistler olarak, mücadeleyi insan-lar değil sınıfların yaptığını düşünü-yoruz. 2011'deki ayaklanma da bir sınıf mücadelesiydi.

Muhammed Buazizi'nin kendisini yakması tesadüf gibi görülebilir ama bu eylemden ortaya çıkan bir ayak-lanma değil. Tarihsel arka planında bahsettiğimiz olaylar var. Gerici güç-ler, ayaklanmayı siyasi bir olay değil-miş gibi göstermeye çalışıyor. Tabi ki siyasi bir hareketin sonucu, daha çok da Marksist bir hareketin sonu-cu. Ama dürüst olmak gerekirse Tu-nus solu homojen bir yapı değil, çok

fazla fraksiyon var. Ve bu farklılıklar sınıfsal mücadeleyi sekteye uğrattıyor. Şunu söylemek gerekir ki, bütün bu fraksiyonlar içinde bir tane devrimci tez vardır, bir tane devrimci parti var-dır esasında. Slogan atarak devrimci olunabilir, önemli olan pratiktir. Bu anlamda kimin devrimci olduğu an-laşılabilir; Yurtsever Sosyalist Devrim-ci Partisi (Watad). (1975'de temel gü-cünü üniversite gençliğinden alarak kurulan El Watad, 1984'de Yurtsever Sosyalist Devrimci Partisi ve Birleşik Demokrat Yurtseverler Partisi olmak üzere ikiye bölündü.)

Ayaklanmayla birlikte Marksist Leninist fikirler daha çok kendisini gösterir hale geldi, daha çok halka ulaşmaya başladı.

Ennahda, ayaklanma başladığın-da ve ayaklanma sırasında burada yoktu. Ülkeye sonradan geldi ve ikti-darı aldı. Bu nasıl oldu?

İslamcı hareketin geçmişi de esa-sında eskilere dayanıyor. 1940'lı yıl-larda başladı ama esas olarak 1976 yılında kuruldu. Tabi bizi ilgilendiren iktidara nasıl geldikleri. İslami hare-ket feodalizmi temsil ediyor. İslami hareket daha önce iktidarda olan siya-si rejimin içerisindeydi. Daha önceki siyasi rejim komprador burjuvazinin elindeydi. İslami hareket iktidarda olmamasına rağmen onun bir parça-sıydı. Biz şöyle görüyoruz; kompra-dor burjuvazi ile feodalizm bir sınıfı temsil ediyor. İktidarda olmamalarına rağmen o sınıfın bir parçası. İslami hareketin Bin Ali ya da Burgiba re-jimiyle aralarında anlaşmazlık ol-

duysa, bu demek değildir ki bunlar devrimcidir. Aralarında kimin iktidarı ele geçireceğine dair çıkar çatışması vardır. Emperyalist güçler Bin Ali rejiminin güç kaybettiğini gördüler. Ve tabi ki devrimci güçleri desteklemeyecekler. İslamcılar, İngiltere’deydi, Amerika’da, Fransa’daydı. Onları emperyalistler hazırladı. Çünkü, emperyalist çıkarlarını temsil etmeye devam edeceklerdi.

Nasıl bu kadar oy aldılar?

Emperyalistler seçim sürecinde danışmanlarıyla yardımcı oldular. Katar ve Suudi Arabistan para gönderdi. Tabi ki din faktörü de vardı. Üçüncü olarak, 7 milyon 800 bin seçmenden 3 milyonu sandığa gitti. Bunun da 1,5 milyonu eğitilmiş dincilerdi. Bir de cahillik var. Cahil, okuma yazma bilmeyen, fakir ve kırsal alanda yaşayan insanları parayla manüpile ettiler. Ennahda’nın aldığı oy aslında yüzde 10.

Peki neden bu kadar az kişi oy kullandı?

Birkaç nedeni var. Bir tanesi; biz seçimlere katılmadık mesela. Boykot çağrısı yapmayı denedik. Çünkü bu, emperyalistlerin örgütlediği bir seçimdi. Rejimin devamı olacağı için seçimlere katılmadık, seçimleri meşru görmedik. Bizim gibi düşünenler boykot etti. Gençler sandığa gitmedi, çünkü inanmadılar ve duyarsız kaldılar. Bir de Tunus solunda birlik yoktu. Biz bir Halk Cephesi yaratmak için uğraştık. Ayaklanmadan sonra bir Halk Cephesi oluşturuldu. Bunun içinde bazıları seçimlere katılmak is-

tedi, bir kısmı boykot etmek istedi. Sonra dağıldı bu Halk Cephesi.

Liberal Cumhuriyet için Kongre Partisi (CPR), Akta Katun Partisi ve Ennahda koalisyon yaparak iktidarı alabildi. Bunlar içindeki en güçlüsü Ennahda. Biz bunların ekonomi politikasına karşıyız. Bizim için bunlar Burgiba ve Bin Ali’nin yolunda gidiyor, yani ekonomik liberalizm istiyorlar.

Temel sorun solun birlik olamaması mı?

Zor bir şey, farklı anlayışlar var, zor.

Bugün birleşik bir cephe var mı?

Evet var; Halk Cephesi. 12 örgüt var. Ama homojen değil. Dağılabilir, her zaman için aynı hareket edemeyebiliriz.

Halk Cephesi’nin kitleler üzerindeki etkisi nasıl?

Kazanmaya başladı, etkili olmaya başladı. Artık daha fazla destekçisi var. Seçmenlerin yüzde 20’sinde etkili olmaya başladı, ki yüzde 1-2’lerden bahsederken bu gelinen düzey önemli bir başarı. Ama sağa doğru kayma tehlikesi var. Çünkü reformistler. Böyle bir şey olursa biz çıkacağız. Bizim kalmamız için devrimci olması lazım. Seçim taktiğini doğru bulmuyoruz. Gerçekten siyasi bir amacı olması lazım. Rejim barışçıl yollardan değişmez.

Partinizi, ayaklanma sürecinde kitleler üzerinde etkisi nasıldı ve hangi araçları kullandınız?

Gençler sayesinde oldu, partinin gençlik kolunda olanlar. Ama bunu

böyle ilan etmedik, yani gençlik örgütü olarak değil. Facebook üzerinden örgütlenen gösterilere katıldık, bildiri dağıtarak, ajitasyonlarla, sloganlarla... Biz onlardan bir tanesiydik ama bizim de varlığımız vardı. Kasba Meydanı'ndaki oturma eylemlerine katıldık.

Halk Cephesi'nin etkisini arttırdığını söylediniz. Bu gelişim neyi gösteriyor? Halk artık Ennahda'ya değil de yüzünü devrimcilere mi dönüyor?

Ennahda ile olan tecrübeden sonra insanlar yavaş yavaş ondan uzaklaşmaya başladılar. Ennahda'dan uzaklaşmanın nedenlerinden bir tanesi yavaş yavaş devrimci güçlerin etkisiyle halk bilinçleniyor. Diğer neden de hayal kırıklığı. Hiçbir şey değişmedi, fiyatlar hala çok yüksek, işsizlik oranı yüksek, polis hala gösteri yapanlara müdahale ediyor... Genel bir hayal kırıklığı var.

Tunus'ta sendikal hareketin durumu nedir ve siz sendikalarda örgütleniyor musunuz?

Tabi ki, sendikalar devrimci güçleri çatısı altında birleştiren bir örgütlenme. Biz de onun (UGTT) içinde yer aldık ama liderliği çok bürokrat ve her zaman rejimin yanındaydı. Bu nedenle liderliği ile aynı düşünceleri paylaşmıyoruz. Ama UGTT'ye her zaman destek verdik. Biz tabi ki sendikal harekete inanıyoruz. Destek

vermemizin sebebi de yeni devrimcileri hazırlıyor, işçilere devrimci bilinç aşıyor.

Ayaklanmada motor güç hangi kesimdi, gençler mi işçiler mi?

Gençlerdi tabi... Ama fakirleşen insanlar, işsiz kalanlar. Bunların içinde öğrenciler vardı, profesörler vardı, yani bütün sosyal kesimler... Aslında bunları organize eden siyasi bir parti yoktu. Bir şeylerin değişmesini isteyen insanlar bir araya geldi.

Bugün açısından temel mücadele programınız nedir?

Biz devrimci mücadeleyi devam ettirmek istiyoruz. İnsanları nasıl bu mücadeleye katacağımız bizim için önemli. İşçilere nasıl gidebiliriz, yoksullara nasıl ulaşabiliriz, onlarla tekrar nasıl diyalog kurabiliriz, harekete geçmeleri için nasıl ikna edebiliriz, bunlar önemli.

Bizim için önemli olan rejimi devirebilmek. Daha önce de bunun barışçıl yolla olacağına inanmadığımızı söylemişim. İlk başta barışçıl yollarla başlar, ama gerekirse her türlü yöntem kullanılır rejimi devirmek için. Ve rejimi devirdikten sonra ilk başta ulusal kurtuluş, daha sonra demokratik bir rejim kurmak, sonra sosyalist bir rejim kurmak... Bunlar aşamalar. Bunun için partimizin ismi de Yurtsever Sosyalist Devrimci Partisi.

SUİKASTLARIN SORUMLUSU ENNAHDA

Röportaj: Ekin Yılmaz

Arap halk ayaklanmalarının fitilini ateşleyen Tunus halkı, diktatör Bin Ali'yi devirmesinin ardından, ikinci geçici hükümeti de devirdi. Halkın mücadelesi sonucu İslamcı Ennahda hükümeti düşürülecek ve 6 ay sonraki seçimlere kadar ülkeyi teknokratlar hükümeti yönetecek. Ennahda hükümeti, halkın onur ve özgürlük taleplerini karşılamadığı gibi iki siyasi suikastın da sorumlusu. 6 Şubat 2013'te Demokrat Yurtseverler Partisi Genel Sekreteri Şükrü Belayid'in ardından, 25 Haziran'da Tunus Ulusal Kurucu Meclis Üyesi ve muhalif lider Muhammed Brahmi, evinin önünde uğradığı silahlı saldırı sonucu yaşamını yitirdi.

Ülkede milyonlarca kişi her iki suikastın sorumlusunun Ennahda olduğunu düşünüyor. Zira her iki siyasi suikasttan sonra milyonlar sokaklara döküldü. Şükrü Belayid'in genel sekreteri olduğu Demokrat Yurtseverler Partisi'nin Merkez Yönetim Kurulu Üyesi ve siyasi eğitmen Fevzi Suid, ülkede yaşanan ikinci suikast, 2011 yılındaki ayaklanma ve ülkedeki siyasi gelişmelere ilişkin ETHA'nın sorularını yanıtladı.

Partinin lideri Şükrü Belayid'i 6 Şubat'ta katledenler henüz yakalanmamışken, ülkenizde ikinci bir suikast yaşandı ve Muhammed Brahmi 25 Haziran'da evinin önünde öldürüldü. Bu iki suikast arasında ilişki var mı?

Bu iki siyasi suikast arasındaki ilk bağlantı, her iki şehit de Halk Cephesi içerisindeki önemli liderlerdendi. Şükrü Belayid, ayaklanma sürecinde sokaklarda halkımızın temel ilkeleri, işçiler ve yoksulları savunması nedeniyle kısa sürede ülke genelinde prestij elde etti. Öte yandan Belayid, İslamcı Ennahda'nın Ulusal Kurucu Meclis'te olduğu kadar geçici hükümet ve devlet kurumlarında yarattığı tüm zararları açıkça ihbar etmişti. Tunus halkının çoğu, bu durumun Ennahda tarafından önceden dikkatlice planlanmış bir suç olduğunu düşünmeye devam ediyor. Geçen 40 yılda, biz sıkı bir yapılanmadan daha çok, emek ve insani yardım kuruluşları içerisinde militan yönüyle yer alan esnek bir siyasi harekettik. Değerli yoldaşımız Şükrü Belayid, bu bir araya gelişin gerçek ruhuydu ve sonrasında da partimizin ilk genel sekreteri oldu.

Muhammed Brahmi'ye gelince, o nispeten küçük ve yeni bir milliyetçi hareketin lideri ve Ulusal Kurucu Meclis üyesi. Brahmi, Ennahda'nın planlarına alternatif yaratan sesleri düşman olarak gördüğünü biliyordu. Ulusal Kurucu Meclis'in demokratik muhalefet kanadında sesini duyurmak için Halk Cephesi'ne katıldı. Diğer taraftan bu ikinci suikast, halkın ara-

sında korku ve güvensizliği güçlendirmek ve yaymak için özellikle sol örgütlere yönelik gerçekleştirilmiştir. Siyasi suçlar, tüm bunların yanında oldukça nazik kalmaktadır. Ayrıca işlenen siyasi suçun sıradan bir suç gibi görülmesi amaçlanmaktadır. Diğer bir ayrıntı ise Muhammed Brahmi dindar bir Müslüman'dır ve 3 kez Mekke'ye gitmiştir. Bir anlamda, Ennahda, Brahmi'yi kendilerine karşı güçlü bir rakip olarak görüyordu. İslam'ın hayat ve politikadaki sözümona "doğru yolu"nu kendi özel alanlarında uyguladılar.

Niçin Şükrü Belayid katledildi? Niçin özellikle Belayid, hangi politik gerekçelerle, amaçlarla öldürüldü?

O bizim şehidimiz. Ülkedeki en önemlilerden biri haline gelen büyük bir parti kurdu. Halk Cephesi'nin yapıtaşlarından biri. Politik duruşu, konuşmaları, yaptığı ve söylediği her şey, Halk Cephesi dönem sözcüsü Hama Hammami'den daha açık ve net. Beni yanlış anlamayın, Hammami büyük bir militan, ancak hapisteyken Ennahda'yla iletişimi vardı. 2005'te bile Tunus İşçi Partisi, İslamcılar ve liberal partiler arasında bir koalisyon vardı. Uluslararası bir zirve boyunca açlık grevi yaptılar. Şükrü Belayid Ennahda'ya karşı da olsa, bunu çok net bir biçimde ifade ederdi. Ancak öte yandan, Hammami bazı Ennahda taraftarlarınca sevilir. Şükrü, Ennahda'nın İslami faşizmine karşı duran liberal ve demokrat partilerin de için-

de bulunduğu Halk Cephesi'nden daha büyük bir cepheye hitap etmeye başladı. Ennahda, Şükrü'nün durumu anladığını ve bu eylemliliğe dökülürse kendileri için büyük tehlike oluşacağını fark etti. Marksist-Leninist hareket dağınıklığıyla bilindir, tüm ülkelerde aynı geçmiş ve düşüncelere sahip olsalar da çok farklı fraksiyonlar vardır. Bence, Türkiye için de durum bundan farklı değil. Ennahda bu dağılımla bir avantaj sağladı ve Şükrü bunu önceden sezip Ennahda'ya direnmek için sivil bir koalisyon çağrısı yaptı. Çünkü Ennahda sivil yönetimi yıkmak istiyordu. Şükrü'nün öldürülmesinin bir diğer sebebi de onun Katar'ın ülkeye yaptığı ekonomik ve yönetsel müdahaleler hakkında konuşmasıydı ki, Katar finansal olarak Ennahda'yı destekliyor. Ennahda'nın Kuveyt, Katar ve Suudi Arabistan başta olmak üzere Körfez ülkelerinden yardım alınmasını sağlayan 100'ün üzerinde bağlantısı var. Şükrü, tüm bunlarla ilgili konuştu. Çok iyi bir ideolojik altyapısı vardı, iyi bir konuşmacıydı ve yoksul halk bile onu çok sevdi. Başlarda onu takdir etmiyorlardı çünkü konuşma biçimi biraz sertti. İnsanlar söylediklerine kulak verdiğindeyse anlatılanların çok açık olduğunu ayırt ettiler. O andan itibaren partisiyle birlikte her yerde var olan bir lidere dönüştü.

Tüm bunlar, onu İslamcılar, Katar destekçileri ve elbette Fransa, Belçika, ABD gibi dış güçler için

tehlikeli kıldı. Belçika'da İçişleri Bakanı, bir milletvekili tarafından suikastı önceden bilmekle suçlandı. Bakan cevabında ise "Tunuslu yetkililer bize resmi olarak sorsaydı yanıtlardık" dedi, bir kere bile "Haberimiz yoktu" demedi. Özellikle yukarıda saydığım üç yabancı büyük gücün üzerimizdeki manipülasyon ve müdahalesi çok belirgin. Katar ve ABD destekli Ennahda -Katar demek doğrudan ABD demek, çünkü Katar Amerika'nın politikalarının bölgedeki uygulayıcısı- asıl sorumludur, gerçek sanıktır.

'Belayid'in öldürülmesi devlet suçudur'

Suikasttan bir hafta önce Kef''te partimizin büyük bir mitingi vardı. Burada, Şükrü radikal bir İslamcı'nın fiziksel saldırısına maruz kaldı. İçişleri Bakanı'na sorduğumuzda bir yanıt alamadık, Şükrü, yoğun tehditler almasına rağmen koruma da verilmedi. Sabah 07.45'te evinin önünde öldürüldüğünde polis sadece 200 metre uzaklıktaydı ve hava aydınlıktı. Bu da gösteriyor ki ortada bir plan var. Her yerde kamera olmasına karşın hiçbir şey açıklığa kavuşturulmadı.

Katilin kullandığı araba, bir Ennahda üyesinin şirketinden alınmış. Bu sadece bir tek kanıt. Şükrü suikasttan birkaç gün önce takip edilmeye başlanmıştı. Telefonu ve elektriği 2-3 kez kesildi. Suikast günü cep telefonu hattında sorun vardı. Çok iyi ve profesyonelce hazırlanmış bir plandı. Ennahda, bazı radikal İslam-

cıların bu katliamı üstlendiklerini belirtiyor ancak biz de diyoruz ki “Bu insanlar sizin partinizden!”

‘Ennahda her şeyi biliyor’

Ennahda her şeyi biliyor! Suçluyu yakaladılar, kaçmasına yardım ettiler ya da öldürdüler ancak ne olursa olsun Ennahda ne olduğunu biliyor. Tunus’ta böyle bir şeyin olması ve bunun bilinmiyor olması imkansız. Normalde terörle mücadele bölümünde araştırılması gereken bu vaka kriminal suçlar bölümüne verildi. Bu bir devlet suçudur, Ennahda tarafından organize edilmiş bir terör eylemidir, onlar politik ve ahlaki olarak doğrudan bu suçun sorumlusudur.

Suikastın doğrudan Ennahda tarafından düzenlendiğini mi yoksa daha dolaylı olarak onların etkisiyle gerçekleştiğini mi düşünüyorsunuz?

Evet, kesinlikle doğrudan. Ennahda’nın lideri bizi çok iyi tanır, aynı üniversitedeydik. Daha o zamanlarda bile tartışmalarımız oluyordu. Şükrü’yü iyi tanırlardı, onları rahatsız edebilecek başlıca düşman oydu. 80’lerin başından beri Şükrü lider konumunda. Katledilmesi de dikkatli ve detaylıca ayarlanmış. Öldürülmesinin en önemli nedeni, herkesin lideri olması.

Bu şuradan da anlaşılıyor ki, Tunus’un nüfusunun neredeyse yarısına tekabül eden 4 milyonluk kitle, katledilişini protesto etmek için sokaklara döküldü, herkes ağladı.

Annem bile. (İyi bir örnek sayılmayabilir, çünkü politik biri değildir ve Şükrü’yü 30 yıldır yoldaşım olarak tanır.) Onu televizyonda gören ya da konuşmalarını radyodan dinleyen herhangi bir insan bile ağladı. Onun doğruları söylediğini, yoksulların yanında olduğunu, hissettiklerini olduğu gibi aktardığını anlayabiliyordu halk.

Her iki suikastta de aynı silahın kullanıldığı söyleniyor..

İçişleri Bakanı’nın ilk açıklaması bu yöndeydi. Sonrasında suç ortağı olduğundan şüphelenilen bir kişinin polise yaptığı açıklamaların ardından bu bilginin doğru olmadığı belirtildi.

Partiniz ve pek çok kişi Ennahda hükümetinin suikastın arkasında olduğundan emin. Hükümeti bu kadar korkuya iten sebepler nelerdir?

Daha önce de belirttiğim gibi, yoldaşımız Şükrü, özellikle şehir ve kırsal işgücü alanlarında yaptığı cesur açıklamalar ve sürekliliğini sağladığı etkili aktiviteler ile ülke çapında prestij kazanmıştır. Onun gücü, tıpkı ülkedeki sosyal ve ekonomik gerçeklik gibi tüm bu kargaşa ve Ennahda’nın zayıflığı ile artmıştı.

Şükrü Belayid ve Muhammed Brahmi suikastlarına ilişkin soruşturma ne aşamada?

Devletin işlediği siyasal suçlardan biri olarak, herkesin beklediği gibi soruşturma hiçbir zaman önemli bir veri elde etmedi ve ortada bir yerde duruyor. Bu tür suçların siyasi ve ahlaki sorumlulukları Ennahda hükümetine aittir.

'Tunus halkının dizlerinin üzerine çökmesi beklendi'

Şükrü Belayid katledildiğinde milyonlarca kişi sokaklara döküldü. Peki Brahmi suikastının ardından durum nedir? Halk, sol güçler ve egemen sınıflar nasıl tepkiler verdi?

Her iki suçun gizli ortaklarının ikinci suikasttan bekledikleri şey; Tunus halkının Şükrü Belayid öldürüldüğünde yaşadıkları şiddetli duygusal şok ile dizlerinin üzerine çökmesiydi. Fakat beklediklerinin aksine binlerce insan spontane bir şekilde sokaklara çıktı. Halk, oluşan öfke ve tüm güçleri ile Ennahda hükümetini bastırmakta bu sefer epey kararlı. Bu durumun halkın öz gücünden kaynaklandığı gün gibi aşikardır. Tunus halkı, ülke genelinde tüm ortak alanlarda oluşturduğu zemini korumakta ve gerçek bir siyasi güç haline gelmekte.

'Eski rejim renk değiştirdi'

Bin Ali'nin devrilmesinin ardından halk, "Biz diktatörü devirdik, diktatörlüğü değil" diyordu. Siz buna katılıyor musunuz? Eski rejim devam ediyor mu ve eski diktatörlük ile bugünkü egemen sınıf arasındaki ilişki nedir?

Halk neler olduğunu biliyor. Gerçek şu ki Ennahda, eski rejimin tüm yapısını ve siyaset üzerindeki etkisini kullanarak bir güç inşa etmişti. Polis, milisler ve eski rejimin oligarşisinin artıkları, bürokratlar ve hatta eski rejimin parti üyeleri, geçmişin üzerinden geçerek renk değiştirdi ve

katıldıkları Ennahda kendilerini karşılarken bir çok menfaat sundu. Hatta eski rejimin bazı baronlarının Ulusal Anayasa Mahkemesi içindeki temsilcileri, Ennahda ile güçlerini birleştirerek yeni partiler oluşturdu.

Partiniz ve partinin tarihsel geçmişiyle ilgili ana hatlarıyla bilgi verir misiniz?

Hareketimiz, 70'lerin sonları ve 80'lerin başında üniversitelerde gelişmeye başladı. Benzer şekilde Watad hareketi (Yurtsever Demokratların Arapça kısaltması) de 40 yıl önce üniversitelerde başladı. O zamanlar Fransa Komünist Partisi ve Sovyetler Birliği'yle bağlantılı revizyonist Komünist Parti vardı. Hareketimiz başlarda Marksist-Leninist-Maoist bir hareketti, Maoistlerden çokça etkilenmişti. Yurtsever demokrat bir devrim için savaştık. Bizce, Arap ülkelerinde emperyalistlerin yarı sömürgesi şeklinde ve emperyalistlerle sıkı ilişkiler içinde, komprador olarak adlandırdığımız bir sosyal sınıf mevcut. Emperyalist hegemonyadan kurtulmuş bağımsız bir ülke yaratmak için yurtsever bir devrim yapmak zorundayız. Aynı zamanda demokratik devrim sosyal bir içeriğe de sahip: Sadece demokrasi ve özgürlük değil, adalet ve benzeri kavramlar da buna dahil. 80'lerden itibaren Watad hareketi gitgide yayıldı. Zulüm, baskı ve konjonktür nedeniyle Watad hareketi bir parti olarak örgütlenemedi, UGTT ve farklı oluşumlarla kendini var etti. Elbette ki devrimden önce bazı örgütlenmeler de vardı. Örneğin, Yurtsever

Demokrat İşçi Partisi 2006'da kuruldu. Tabii ki bu parti de yasal değildi, çünkü Bin Ali döneminde siyasi partiler yasaklıydı.

'Ayaklanmayı yönetecek bir parti yoktu'

14 Ocak 2011'de durum değişti. Meydanda süreci yönetebilecek bir parti lideri bulunmuyordu. Eğer böyle bir parti ve lider yoksa, Bin Ali'yi devirmek başarıya kavuşmayacaktı. Politik aktivistler alandaydı, kitlenin içindeydi ve pratik olarak süreç onlar rehberlik etti. Devrimin ardından ciddi bir parti patlaması yaşandı: 150'nin üzerinde parti kuruldu, hatta bunların bazıları 10-20 üyeden oluşuyordu. 23 Ekim seçimlerinin ardından bu ilerici güç yayıldı ve genişledi. Bunun tam zıttı olarak da Ennahda kuruldu ve rolleri geçici değil, şu anda da olduğu gibi uzun vadeliydi. Solda da, Tunus İşçi Partisi ve bizim partimiz Tunus Demokrat Yurtseverler Partisi olmak üzere iki ana parti var. Bunlar, Marksist-Leninist iki omurga parti. Aynı zamanda bu iki parti Halk Cephesi'ni oluşturan iki temel unsur. Diğerleri ise küçük, politik etkileri olmayan partiler. Ayrıca hiçbir partide örgütlenmemiş ilerici insanlar da mevcut.

Niçin bu insanlar herhangi bir partide örgütlenmiyor? Onların partilere katılmasını durduran nedir? Halkçı gruplar ve partiler arasında niçin böyle bir anlaşmazlık var? Öncü güçler ve emekçi kitle arasında bir ayrı düşme problemi birçok ülkede

vardır, sizce bunun Tunus'taki nedeni nedir?

Sorun, güven problemi. Önceden varolagelen korku devam ediyor, devrimden sonra bile bu durum değişmedi. Alanlarda bizlerle yer alıyorlar ancak bir parti aidiyetinde olmaktan hoşlanmıyorlar.

İnsanlar tam olarak neden korkuyor? Bin Ali'nin son dönemlerinde korkmak bir yana cesurca çatıştılar. O halde politik partiler ve örgütlerle ilgili bu denli korkunun nedeni nedir?

Örgütlenmek istemiyorlar, baskı altında disipline olmak istemiyorlar. Bazıları da ideolojik ve politik olarak farklı bir noktada duruyor. Genel süreçle uyum içindeler ancak bir partiyle değiller.

Partilerin niçin çekici bir güç oluşturamadıkları ve kitleleri niçin ileriye doğru taşıyıp kanalize edebilecek alternatifler üretmedikleri çok önemli. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Bence de bu önemli bir konu. Bu durum tüm ülkelerde görülüyor. Milyonlarca insan, Şükrü Belayid suikastı ve Ennahda'ya karşı düzenlenen protesto gösterisine katıldı. İnsanlar bunun yoksulların menfaatlerine ve ifade özgürlüğüne karşı işlenmiş bir suç olduğunun farkında. Ancak eylemciler, protestoların ardından yaptığımız onca çağrıya karşın partiye katılmıyorlar. Bu biraz da suikastın tarihi ve Şükrü'yle olan duygusal bağlılıkla ilgili. Demek istediğim, suikastın ardından pek çok insan geldi, ancak zaman geçtikçe

bu talep de düşüşe geçiyor; gösteriyor ki bu da kısa vadeli bir etkiye sahip. Korkumuz insanların çok hızlı bir şekilde bu olayı hafızalarından silmeleri. Bu yüzden sürekli hatırlatmaya, altını çizmeye, toplantılar ve eylemler düzenlemeye çalışıyoruz. Olay tamamen aydınlanana kadar seçimlere gitmeyeceğiz ya da farklı herhangi bir eylemlilikte bulunmayacağız.

Şimdi siz, Şükrü Belayid'in politik mirasına sahip çıkmak ve onun yolundan ilerlemek gibi zorlu bir görevle karşı kaşıyasınız. Partiniz için en önemli basamaklar nelerdir?

Merkezi komitemizi seçtik, aynı zamanda genel sekreterliğe Zied Lakhder'i seçtik. Şükrü'yle iyi ilişkileri olan bir yoldaşımızdır. Genel sekreterin iki mühim rolü var: Birincisi, partinin birliğini korumak. Çünkü Şükrü'nün karizması vardı ve onsuz bu işi yürütmek zor olacak. Tunus'ta 24 eyalet var ve ülke genelinde örgütlü büyük bir partiyiz. Öğrenciler, çiftçiler, işsizler, sendikacılar, hukukçular, doktorlar... Toplumun her kesiminden insanın katılımıyla oluşmuş bir partiyiz. İkincisi ise Şükrü'nün politik programını devam ettirmek ki bu Halk Cephesi'ni güçlendiren temel güç olmalı, bizim düşüncemizi yansıtmalı. Biz, sadece ilerici/devrimci güçleri değil, aynı zamanda liberalleri de birleştirmeliyiz. Kadın sorunu, sivil devletin korunması ve diğerleri gibi bazı konularda ortak olduğumuz noktalar mevcut. Tunus laik olarak biliniyor ancak bin yıllık bir İslami

gelenek var ve burada ayrı bir öneme sahip. Habib Burgiba -Tunus'un ilk cumhurbaşkanı- da Atatürk gibi laikti, din ve devlet işlerinin ayrı olmasını savunuyordu.

Liderimiz Şükrü Belayid'in programına, görüşlerine sadık kalmaya ve partiyi bir arada tutmaya çalışacağız. Bazı partiler liderlerinin öldürülmesinin ardından politikaya devam etmezdi, ancak biz militanlığımızı ve çizgilerimizi korumak zorundayız. Dürüst olmak gerekirse, psikolojik olarak Şükrü'nün ölümü bizi derinden etkiledi.

Partimiz yeni kuruldu, kurucu kongre 31 Ağustos-2 Eylül 2012 arasında düzenlendi. Bu kongrede demokrat yurtseverlerin genel eğilimlerini birleştirmeye çabaladık. Birlikteliğimizi korumalıyız ve en önemlisi, Şükrü'yü kimin öldürdüğünü gün yüzüne çıkarmalıyız. Ennahda'nın gerçek katil olduğunu biliyoruz ancak bunu tüm insanlara kanıtlamalıyız. Herkes bunu bilse bile biz toplumu onlardan nefret ettirmek, Ennahda'nın ülke için ve kendi sosyal-ekonomik çıkarları için ne kadar tehlikeli olduğunu anlatabilmek için insanların gözleri önünde Ennahda'ya bunun hesabını sormalıyız.

Sizce muhaliflere yönelik saldırıları durdurmanın yolu nedir? Tunus halkının özgürlük ve onur talebi nasıl gerçekleşebilir?

Ülkedeki tüm yurtsever partilerin desteklediği Tunus halkının bu devasa haykırışı, Ennahda'yı ülkenin her yanında faaliyet gösteren daha agresif

silahlı ve eğitimli Libyalı selefilerden ayrışmaya zorlamıştır. Tunus halkının güvenlik ve saygınlık için meşru talepleri yerine getirebilmesinin yolu, toplumsal hareketler ve halkın temsilcilerinin arasında güçlü bir bağ içinde duruyor olması ve yeni tüm tarafların -Ennahda ve onun uydusu sayılabilecek birkaç “hiç”i de içeren- Ulusal Kurtuluş Cephesi içinde genişletilmiş birleşik güçlerinin oluşturulduğu ger-

çeğini kabul etmektir. Aslında tam şu anda, Ennahda, Tunus halkının iradesi ile bugüne kadar İslam’ı kötü bir şekilde temsil ettiği ve İslam’a bağlı olarak gayrimeşru bir otoriter güç yarattığı için izole edilmekte.

Eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Halkın gücü ve birleşik, ilerici, yurtsever partileri olarak, hiç şüphesiz üstesinden geleceğiz!